

ОТЧЕТ ЗА 2022 ГОДИНА НА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

2 стр.

Приоритет

ГРАДОВЕ И ФОКУСИ НА РАСТЕЖ

2 стр.

Приоритет

СЕЛА И ПЕРИФЕРНИ ТЕРИТОРИИ

9 стр.

Приоритет

РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

16 стр.

Приоритет

РЕСУРСИ И ПРОДУКЦИЯ

79 стр.

Приоритет

НАСЛЕДСТВО И ТУРИЗЪМ

87 стр.

Приоритет

УПРАВЛЕНИЕ, ПАРТНЬОРСТВА И ВРЪЗКИ

100 стр.

ИЗВОДИ

126 стр.

ВЪВЕДЕНИЕ

УВАЖАЕМИ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ И ГРАЖДАНИ НА ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО,

На Ваше внимание представям отчета за изпълнение на Програмата за управление на Община Велико Търново за мандат 2019-2023 год. за 2022 г. Отчетът е структуриран по основните приоритетни направления, в които са обобщени всички изпълнени дейности и инициативи през 2022 г. Отчетът представя подробна информация за конкретно предприетите последователни и систематични действия и инициативи, в съответствие със заявените приоритети за постигане на устойчиво развитие на Община Велико Търново.

Както през 2021 г., така и през изминалата 2022 година сякаш преживяваме криза след криза — пандемия, екстремни климатични изменения, инфлация, война и енергийна и политическа кризи. Годината беше белязана от продължаваща несигурност, висока енергийна нестабилност и уязвимост на публичните финанси. Трудно бе справянето с тези кризи, налагаше се сериозна ангажираност на всички нива, за да се справяме с тях при минимални щети. Всичко това доведе до промяна на някои управленски приоритети на общинско ниво, но въпреки тежката ситуация, в която общината бе поставена да работи, продължавахме с усилията да пренасочим ресурсите към дейности и инициативи, които да повлияят за намаляване на негативния ефект от кризите върху най-засегнатите сфери – социалните услуги, културните институции, поетите ангажименти по проектите с европейско финансиране. Работата в областта на общинското развитие бе насочена към изпълнение на основни дейности, в рамките на обективните възможности, създаващи условия за нормално функциониране на обществения живот - поддържането на съществуваща техническа инфраструктура; целесъобразното инвестиране на европейски и общински ресурс в социалната инфраструктура; поддържането и надграждането на съществуващите информационни системи, което да осигурява максимална ефективност на административното обслужване и повишава достъпността до услугите за гражданите и бизнеса.

Приоритет

ГРАДОВЕ И ФОКУСИ НА РАСТЕЖ

Политиките в областта на икономическото развитие и през 2022 год. бяха насочени към изпълнение на дейности в рамките на обективните за ситуацията възможности, създаващи условия за функциониране на трите града - поддържането на съществуваща техническа инфраструктура; систематичните усилия за целесъобразно инвестиране на европейски ресурс в базисна екологична и пътна инфраструктура и др. Община Велико Търново започна изпълнението на поетите ангажименти в Плана за интегрирано развитие за периода 2021-2027 г.

ПОДОБРЯВАНЕ СЪСТОЯНИЕТО НА ГРАДСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

- **Привличане на европейско финансиране**

През 2022 год., основен приоритет за Община Велико Търново бе да изпълнява проектите по сключените договори за безвъзмездна финансова помощ, за да може същите да бъдат реализирани и приключени в рамките на договореното. За да се ограничат щетите от забавянето на реализацията на инвестициите, причинени от комплекса от кризиq община Велико Търново предприе законосъобразните действия да предоговори сроковете и бюджетите за изпълнението им. Очевидно, мащабното строителство по изграждане на обектите ще се разгърне през 2023 година.

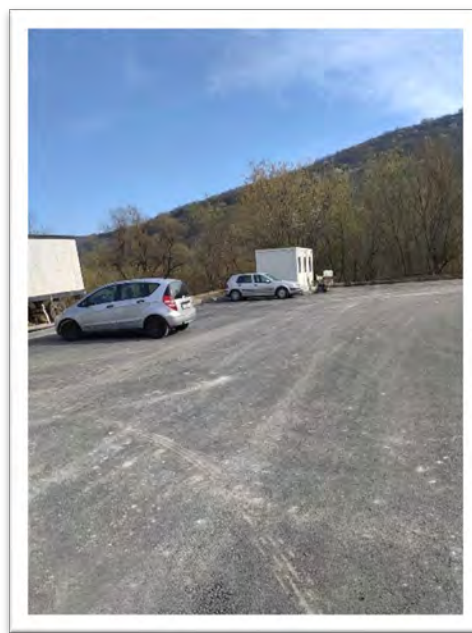
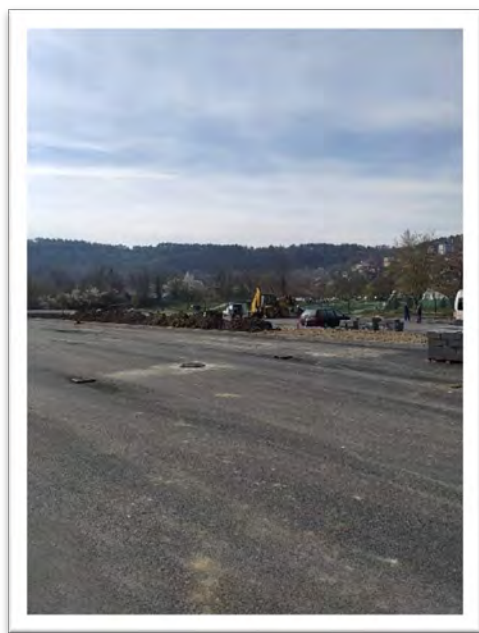
Посочените по-долу проекти са в етап на изпълнение към 31.12.2022 г.:

1. Проект "Интегриран градски транспорт на

град Велико Търново", финансиран от ОПРР 2014-2020 на обща стойност от 11 942 189,33 лева, включващ следните дейности:

- Изграждане на пешеходен надлез над ул. Магистрална;
- Изграждане на кръгови кръстовища-кръгово кръстовище "Христо Ботев" и кръгово кръстовище "Беляковско шосе-бул.България";
- Изграждане на паркинги - буферен паркинг "Френкхисар" и буферен паркинг "Сержантско училище";

- Поставяне на електронни информационни табла на 22 от най-натоварените спирки на градския транспорт.

- Модернизация на светофарни уредби на 4 кръстовища - кръстовищата на ул. Н. Габровски – ул. Славянска; ул. Н. Габровски – ул. Г. Измирлиев; ул. Магистрална – ул. Мармарлийска; Светофарно регулиране на движението на пешеходната пътека на бул. България № 1;

- Изграждане на Паркинг система и информационни табла за паркиране;
 - Модернизация на подвижния състав на обществения транспорт чрез закупуване на екологосъобразни автобуси;
 - Изграждане на зарядна станция и инструменти и оборудване.
2. Проект "По-добре свързани вторични и третични точки в главната и широкообхватна мрежа на път " TEN - Т ", чрез общи мерки в трансграничен регион", финансиран по програма INTERREG V-A Румъния- България 2014 -2020, със срок - 09.12.2023 год. и на обща стойност 12 966 342.32 лева, включващ следните дейности:

Рехабилитация и реконструкция на 6,1 км. улична мрежа в град Велико Търново - улица „Опълченска“ от връзката с път III-514 до връзка с път E-85 (I-5), както и улици „Теодосий Търновски“ от пътна връзка с улица „Магистрална“ (Път E772(I-4)) до улица „Димитър Найденов“, улица „Димитър Найденов“ от улица „Теодосий Търновски“ до улица „Сливница“, улица „Сливница“ от улица „Димитър Найденов“ през улица „Григорий Цамблак“ до улица „Климент Охридски“, улица „Григорий Цамблак“ от улица „Сливница“ до ново премостване на река Янтра и улица „Ксилифорска“ от ново премостване на река Янтра до път III-514. Инвестицията цели и изграждането на прилежаща инфраструктура на пътната мрежа – тротоари, осветление и пр.

Към 31.12.2022 година за мащабното строителство са налице разработени, приети и съгласувани с всички контролни органи, експлоатационни дружества и институции работни проекти. Община Велико Търново ще обяви възлагането на изпълнението на СМР в началото на 2023 година.

- **Общинско и национално финансиране**

През 2022 г. продължи подобряването на техническото състояние на уличната мрежа на град Велико Търново, което да допринесе за подобряване на транспортния трафик:

Изграждане на нови улици в гр. Велико Търново:

- ✓ Стартира изпълнението на строително-монтажните работи по реконструкция на ул."Александър Бурмов", в кв."Картала", гр.Велико Търново, в т.ч. и неизграждания северен участък на улицата. Дължината на изграждания участък е 770 м.

- ✓ Изпълнени СМР на част пътна и организация на движението на ул. "Народни будители", ул. "Димитър Благоев", ул. "Иван Хаджидимитров" и ул. „Димитър Рашев“, в т.ч. изместване на редица подземни комуникации на експлоатационните дружества, както и направа на нови. Улиците са част от второстепенната улична мрежа на кв „Бузлуджа“ и осъществяват връзка с първостепенната улична мрежа на града.

Предстои въвеждането на 4-те улици в експлоатация.

- ✓ Изготвен работен проект за основен ремонт на общинския път VTR 1042 “/път I-4/- жп гара Велико Търново – ВТУ “Св. Св. Кирил и Методий” – кв. “Света гора”–/път I-4/”

След издаденото разрешение за строеж, през есента на 2022 г. стартират строително ремонтните дейности в участъка от жп гара Велико Търново до ВТУ с обрушване скалните скатове над общинския път, обезопасяване с телени предпазни мрежи на скалните откоси – 1 480 м². Ремонтирани са пътните банкети и крайпътното отводняване. Доставени и положени 1050 м видими бетонови бордюри; изкърпени дупки и деформирани участъци по пътната настилка с плътна асфалтова смес – 2370 м²; положена машинно 576 тона неплътна

асфалтова смес.

Доизграждане, реконструкция и основен ремонт тротоарни настилки в гр.Велико Търново:

- ✓ Реализирано доизграждане на тротоарите на ул. "Камен Зидаров" и ул. "Петко Тодоров" в кв. "Картала" - изградена северната тротоарна настилка, както и подходите към жилищните сгради и гаражи.

- ✓ Извършен основен ремонт на 2 130 кв. м. тротоарни настилки с вибропресовани павеа по ул. "Цар Тодор Светослав"), по ул. "Цар Самуил" и

частично по ул. "Марно поле" (от кръстовището с ул. "Цар Тодор Светослав" до комплекс "Славяни").

- **Общинско финансиране по Програма „Инициативи на местните общности“**

През 2022 год. двата града извън общинския център защитиха проекти и реализираха дейности за ремонт на уличната мрежа на стойност 33 999,82 лева по Програма „Инициативи на местните общности“, доказала се вече 13-та година като успешен модел за подкрепа на местни инициативи.

Ремонт улична мрежа на територията на град Килифарево

Стойност

Килифарево	16,999.91
Дебелец	16 999,91

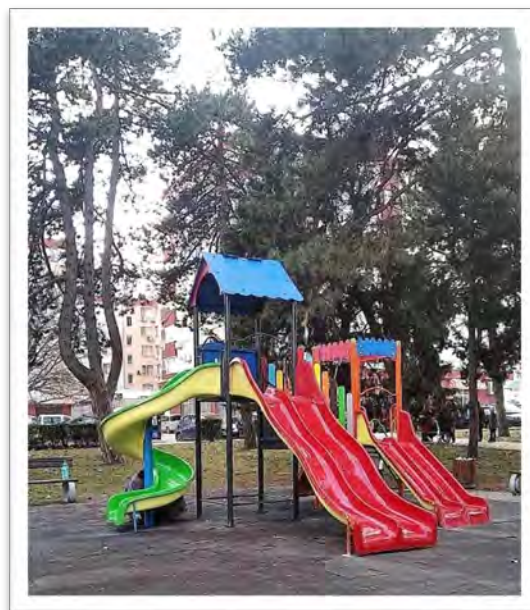
- Общинско финансиране по Инвестиционна програма на улична мрежа в гр. Килифарево и гр. Дебелец на обща стойност от 27 838,42 лева

Основен ремонт улична мрежа на територията на гр. Килифарево

Дебелец	14 838,71
Килифарево	12 999,71

ПОДОБРЯВАНЕ, ОБНОВЯВАНЕ, ИЗГРАЖДАНЕ НА ПУБЛИЧНИ ПРОСТРАНСТВА

- Ремонт и изграждане на детски площадки в откритите пространства на територията на гр. Велико Търново

През 2022 г. е изградена 1 нова детска площадка на ул. Славянска. Извършвани са основни ремонтни дейности и подновяване на съоръжения на 5бр. детски площадки.

Приоритет

СЕЛА И ПЕРИФЕРНИ ТЕРИТОРИИ

2022 година е тринадесетата година на устойчива политика в инвестиране в селата чрез продължаващото изпълнение на Програма „Инициативи на местните общности“, подкрепена изцяло от общинския бюджет – един успешен модел за инициативи на местните общности с активно участие на гражданското общество в населените места на общината. Бюджетът на Програмата за изминалата година бе 500 000 лева, а от стартирането ѝ до момента са подкрепени местни инициативи за 4 240 000 лева изцяло с общински средства.

ОСИГУРЯВАНЕ НА ПО-ДОБРА СВЪРЗАНОСТ

- **Общинско финансиране по Програма „Инициативи на местните общности“**

През 2022 год. в 27 населени места са реализирани проекти за ремонт на уличната мрежа на стойност над 345 000 лева:

Арбанаси	7 999,82
Буковец	10 999,87
Велчево	10 999,80
Водолей	13 999,97
Дичин	13 999,97
Емен	10 999,80
Къпиново	13 999,97
Леденик	15 999,80
Малки Чифлик	13 999,97
Миндя	13 996,14
Никюп	13 999,97
Плаково	13 999,97
Пушево	10 999,80
Пчелище	15 999,92
Хотница	13 999,97
Шереметя	13 999,88
Войнежа	10 999,87

Вонеща вода	13 999,97
Въглевци	10 999,80
Габровци	10 999,80
Големаните	10 999,93
Райковци	9 999,82
Ялово	10 999,80
Ресен	16 999,80
Самоводене	16 999,91
Ново село	15 998,62
Ветринци	8 999,80

- **Общинско финансиране на улична мрежа в населените места – Инвестиционна програма**

- Основен ремонт улична мрежа на територията на кметствата и кметските наместничества на територията на Община Велико Търново

Населено място	Стойност
Арбанаси	12 482,47
Балван	10 999,75
Беляковец	31 948,51
Буковец	3 999,92
Велчево	4 998,79
Ветринци	4 499,90
Водолей	6 999,20
Дичин	7 499,30
Емен	3 998,59
Къпиново	7 999,82
Леденик	10 997,78
Малки Чифлик	8 499,71
Миндя	8 500,00
Момин сбор	12 598,56
Никюп	8 999,84
Ново село	21 425,86

Плаково	7 999,99
Присово	45 998,26
Пушево	4 998,79
Пчелище	22 669,82
Русаля	8 999,94
Хотница	8 999,80
Шереметя	8 997,38
Шемшево	8 999,80
Церова кория	9 999,82
Войнежа	5 499,88
Вонеща вода	8 999,62
Въглевци	5 498,89
Габровци	5 499,94
Големаните	5 444,50
Райковци	4 500,00
Ялово	4 498,69
Ресен	12 999,90
Самоводене	12 999,90
Общо:	<u>360 052,92</u>

- **Финансиране на общински пътища**

Възстановяване на разрушени участъци от общински пътища на територията на община Велико Търново.

- ✓ Извършен текущ ремонт и на общинския път VTR 1012 “/път III-504/ - с.Водолей – с.Дичин – (граница с община Павликени)“, с изкърпване на повредени площи и деформации в настилката с плътна асфалтова смес – 1 100 м2.
- ✓ Извършен текущ ремонт на общинския път VTR 2002 “с.Пушево – с.Шемшево“ в с.Шемшево, с изкърпване на повредени площи и деформации в настилката с плътна

асфалтова смес – 240 м2.

✓ Извършен текущ ремонт на общинския път VTR 3110 “/път III-303/ - с.Керека – граници общини (Дряново – Велико Търново) - с.Шемшево – гр.Велико Търново“, с изкърпени повредени площи и деформации в настилката с плътна асфалтова смес – 1 530 м2.

- ✓ Извършен текущ ремонт на общинския път VTR 2184 “ /път II-53/ - граница общини (Лясковец – Велико Търново) – с.Церова кория /път III-5302/“, с ремонтирани 430 м2 асфалтова настилка.

ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧНИ СГРАДИ

Едно населено място с успешно завършен проект за ремонт на читалищни сгради общинска собственост на стойност над 15 999,00 лв.:

Ремонт на читалищни сгради общинска собственост	Стойност
Шемшево	15 999,00

БЛАГОУСТОЙСТВО НА ПУБЛИЧНИ ПРОСТРАНСТВА

- Общинско финансиране по Програма „Инициативи на местните общности“

В шест населени места са реконструирани обществени паркове и пространства на стойност над 93 886,68 лв.

Ремонт площадни пространства	Стойност
Присово	15 928,26
Беляковец	15 994,30
Балван	15 966,28

Церова кория	15 997,92
Русаля	14 000,00
Момин сбор	14 000,00
Ремонт гробищен парк	Стойност
Ветринци	1 999,92

СИГУРНОСТ И ЗАЩИТА

През изминалата 2022г. са извършени разходи по поддържането и разширяването на системата за видеонаблюдение на територията на населените места в Община Велико Търново: с. Арбанаси – 7 993,11 лв.; с. Ново село – 5 998,80 лв.; с. Русаля – 6 958,00 лв. Общият брой изградени и разширени системи за видеонаблюдение в населените места е 27.

- **Дейности по защита на населението от бедствия**

- Премахнати храстовидна и дървесна растителност на воден и въздушен откос на язовири общинска собственост с цел осъществяване на безопасна техническа експлоатация:

- ✓ Язовир „Вятъра“ – с.Присово – 5512,00лв.
- ✓ Язовир „Тъмни лък“ – гр.Дебелец – 7275,99лв.
- ✓ Язовир „Долните лозя“ – с.Емен – 2756,00лв.
- ✓ Язовир „Акер дере“ – с.Ново село – 3307,20лв.
- ✓ Язовир „Абила“ – с.Балван – 5787,60лв.

- **Дейности по осигуряване на проводимост на речни участъци около мостови съоръжения.**

- ✓ Извършени корекции и почистване на канавки с.Велчево – 520,97лв.
- ✓ Извършени дейности по отстраняване на довлечена дървесина и транспортирането и до изградени депа от мостови съоръжения – 20231,78 лв.
- ✓ Почистване на мостови съоръжения:
 - „Бейски мост“ – В.Търново – 4 195,74 лв.
 - гр.Дебелец – 3 811,81лв.
 - Разчистване от наноси на р.Янтра в района на ЖП гара-Велико Търново – 4 387,08 лв.

- ✓ Почистване на последици от валежи:

- с. Вонеща вода – 5 496,74 лв.;
- с. Велчево- 1 339,63 лв.;
- с. Плаково – 1 330,39 лв.;
- с. Къпиново – 10 746,49 лв.
-

- **Дейности по укрепване на свлачища в населените места на общината**

Укрепване на свлачища в гр.Велико Търново/ул.Трапезица/ и гр.Дебелец

През 2022 г. е издадено разрешение за ползване и въведен в експлоатация строеж: Укрепване на свлачище № VTR 04.20242.02 в град Дебелец на общинския път VTR 1010 “/път I-5 / – Дебелец - ж.п. гара Дебелец – кв.“Чолаковци“, гр.Велико Търново“.

Възстановяване на каменен мост над р.Белица в границите на гр.Дебелец;

Изготвеният проект за консервационно - реставрационни работи по каменната структура на моста е внесен в Националния институт за недвижимо културно наследство в началото на 2022 г. Към настоящия момент строително-ремонтните дейности не се извършват. След съгласуване на работния проект от Националния институт за недвижимо културно наследство, ще се пристъпи към изпълнение на предвидените дейности, в частта на каменни зидарии и парапети.

Продължи обслужването на индивидуалните средства за химическа защита на населението в централния общински склад, училищата и детските градини на територията на общината.

СТИМУЛИРАНЕ НА КУЛТУРЕН ЖИВОТ

През 2022 година са реализирани културни събития в населените места в общината:

1. През летните месеци, от Културния календар 2022 - спектакли на „Пътуващ магичен театър“ – анимация, научни експерименти и магично шоу в селата: Балван, Ветринци, Миндя, Церова кория, Шемшево, Леденик, Къпиново, Хотница, Присово, Велчево, Пчелище; Шереметя, Беляковец, Самоводене и Ресен;
2. с. Ялово, НЧ "Селски труд - 1906" – Трифон Зарезан с богата музикална програма на площада пред читалището;
3. НЧ "Просвета-1904", с. Беляковец - Общински празник на народното песенно изкуство /обработен фолклор/ „Сладкопойна чучулига“;
4. НЧ "Поука-1920", с. Леденик - Общински празник на народното творчество и бит /автентичен фолклор/ „Че се е пролет пукнала“;
5. НЧ "Извор 1873" с. Самоводене - 50 години от създаване на женски народен хор "Родна земя";
6. НЧ "Васил Левски 1931" с. Кладни дял - Тържествен концерт посветен на 185 години

- от рождението на Васил Левски и 300 години от рождението на Паисий Хилендарски;
7. През м. август в с. Миндя се проведе тридневен Миндя Рок Фест;
 8. В началото на м. юни в с. Арбанаси се проведе двудневен Национален фолклорен фестивал „Насред мегдана в Арбанаси“, събитие от Културния календар на Общината, организатор - местното читалище „Иларион Драгостинов“;
 9. Юли в с. Церова кория, НЧ "Развитие - 1883" - Фолклорен фестивал „Шарено пиле Петровско“;
 10. Юли в с. Балван, НЧ „Нива - 1898“ - „Празник на баницата“;
 11. Юли в с. Вонеща вода – Гърците – „115 години от гибелта на Филип Тотю и 95 години от основаването на НЧ "Просвета 1926"“;
 12. гр. Дебелец НЧ "Съгласие -1887" - Общински празник на градската песен „Засмяна пролет“;

Преглед на общински формации за стара градска песен

1. с. Ресен НЧ "Народна просвета- 1874" - Фолклорен фестивал „С премяна на мегдана“;
2. с. Ресен НЧ "Народна просвета-1874" - Празник на хляба „Никой не е по-голям от хляба“;
3. с. Ветринци НЧ "Напредък - 1903" - Фолклорен фестивал „Ветринци пее и играе“;
4. с. Ново село, Паметник на Матей Преображенски и площада на селото - 194 години от рождението на Матей Преображенски – Миткалото;
5. гр. Килифарево – НЧ "Напредък 1884" – Усукано по килифарски.

Отбелязване на всички национални и традиционни празници в читалищните салони и на селските площади по предварително изготвена програма

Годишнини на читалища:

- ✓ 135 годишнина - НЧ „Съгласие 1887“ гр. Дебелец;
- ✓ 130 годишнина – НЧ "Светлина - 1892" с. Велчево;
- ✓ 100 годишнина – НЧ "Просвета - 1922"“, с. Момин сбор;
- ✓ 5 годишнина – НЧ „Пламяк 2016“ гр. Велико Търново.

Осигурявани са средства за обезпечаване на транспортните разходи на художествени състави от читалищата за участие в празнични програми в други населени места от общината.

- **Изграждане на нови културни институции и подобряване читалищната база.**

Информацията е представена в приоритет „Култура и туризъм“

Приоритет

РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

Община Велико Търново се отличава със своята активно прилагана политика и значителен брой успешни проекти, ориентирани към социалната сфера. За развитие на устойчива, съвременна, пазарно ориентирана образователна система Община Велико Търново през 2022 година финансово подкрепи и съхрани учебно-възпитателната дейност в училищата и детските градини на територията на малките населени места. Образованието и грижите в ранна детска възраст полагат основните и допринасят за познавателното, езиковото, социалното и емоционалното развитие на децата. Осигуряването на достъп до образование и грижи в ранна детска възраст има съществено значение за развитието на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата.

Подкрепата за общността се изразява в приемане и следване на политики на местно ниво в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от намеса за решаване на основни социални проблеми на жителите на община Велико Търново - превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства; подкрепа за младежи в риск; социално включване за хората с увреждания; достоен живот за старите хора; услуги за други рискови групи. Всички усилия в това направление подпомагат ефективното изпълнение на основните дейности за постигане на добро ниво на развитие на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги.

ОБНОВЯВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Една от основните задачи на образователната система е изграждане на училищна общност в условията на подкрепяща и позитивна образователна среда. Съществен елемент е взаимодействието между учители, ученици, родители, образователни медиатори, социални работници и представители на общностите. Формирането на децата като личности ангажира всички, които в различна степен са свързани с отглеждането и възпитанието им. Пряко ангажирани с този процес са родителите и учителите. Сътрудничеството между родителите и училището, основано на положителна комуникация, допринася за по-добрата адаптация и социализация на децата в учебната среда и повишава степента на важност за детето на училището и образованието. За да е успешен този процес, то той следва да се развива в съвременна среда на обновена инфраструктура.

УЧИЛИЩА

- Осигуряване на финансиране по национални програми

1. Програма за изграждане и основен ремонт на спортни площадки в държавните и общинските училища.

През 2022 година Община Велико Търново получи финансиране за следните две предложения по Модул 2 „Основен ремонт на спортни площадки“:

- ✓ **ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ град Велико Търново** – 99 966 лева. Заложените дейности включват подмяна на настилката, разчертаване и оборудване на наличната

площадка в южния двор на училището.

- ✓ **ОУ „П. Р. Славейков“ град Велико Търново** – 93 593 лева. Заложените дейности включват асфалтирането на съществуващата спортна площадка и подвяна на оградата и входните врати.

2. Внедряване на мерки за енергийна ефективност

През 2022 година Община Велико Търново стартира реализирането на проект „Внедряване на мерки за енергийна ефективност в **ОУ „П.Р.Славейков“ град Велико Търново**“. Същият се финансира със средства от НДЕФ и съфинансиране от Община Велико Търново. Общият размер на инвестиция е за 962 096 лева.

Заложените дейности включват внедряване на мерки за енергийна ефективност, предписани в енергийното обследване на сградите на училището и разработения технически проект за внедряването им - топлоизолация на стените и покривите на основната и допълнителната сгради на училището, сградата на столовата; подмяна на дограма на допълнителната сграда и столовата сграда на училището; подмяна на осветление; подмяна на отоплителна инсталация и въвеждане на автоматично управление и регулиране и др.

3. Програма „Изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища“ на Министерството на образованието и науката

По програмата е осигурено финансиране за реконструкция сградата на **ПМГ „Васил Друмев“ град Велико Търново** в размер на 1 365 800 лв. Проектът включва изграждането на ИТ сектор, Спортен сектор и прилежащото им пространство.

Преди началото на учебната 2022/2023 година ИТ секторът е изцяло завършен, което позволява гимназията да премине на едносменен режим, в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование и Наредба № 10 от 01.09.2016 година за организация на дейностите в училищното образование. Напълно готови са и съблекалните с прилежащи им бани и тоалетни. В процес на изграждане е новия физкултурен салон.

Извършените модернизации в образователната инфраструктура в Община Велико Търново създават здравословна среда, добра хигиена на труда, водят до намаляване на риска от наранявания и гарантиране на безопасна средата при възпитанието и обучението на децата. Създаването на модерни условия за учене, за равен достъп до образование, създава предпоставки за привличане на ученици и родители за активно участие в образователния процес.

ДЕТСКИ ГРАДИНИ

- **Осигуряване на национално финансиране**

1. Инвестиции в образователната инфраструктура

- ✓ **Детска градина „Соня“ град Велико Търново**

През 2022 година се извърши ремонт на покрива на сградата на ДГ „Соня“ гр. Велико Търново на общата стойност 127 243 лева. Заложените дейности включват демонтиране на компрометираната дървена носеща конструкция и изграждане на нов покрив в т.ч. доизграждане на съществуващите и полуразрушени комини и коминни шапки, олуци и водосточни тръби. Резултатът от ремонтните дейности е осигурена защита на сградата и експлоатацията ѝ в нормална среда без опасност за здравето на децата и персонала.

- ✓ **Нова детска градина в квартал „Картала“**

По програма „Изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища“ на МОН е осигурено финансиране в размер на 2,9 млн. лева за проектиране и изграждане на нова детска градина с капацитет от 5 групи до 120 деца от 3 до 7-годишна възраст в един от новите и най-бързо развиващи се квартали на гр. Велико Търново - ж.к. „Картала“, което ще допринесе за решаване на проблема с недостига на места в целодневните детски градини на територията на община Велико Търново и ще даде възможност на повече деца да получават предучилищното си образование в общински и държавни образователни институции и в по-голяма близост до местоживееенето им.

През 2022 год. са осъществени: *изменение на общия устройствен план /ОУП/ на Община Велико Търново в обхвата на поземления имот Подробен устройствен план /ПУП/ - План за регулация /ПР/ и план за застрояване/ПЗ/; инвестиционен проект във фаза Технически проект Инвестиционният проект във фаза Технически проект за детска градина, съгласуван със съответните институции и контролни органи; Разрешение за строеж на сграда на детска градина въз основа на одобрения и съгласуван инвестиционен проект.*

2. Инвестиционна програма-2022 година на Община Велико Търново

Строително-ремонтни дейности:

- ✓ Възстановяване сградата на детска градина „Пинокио“, с. Самоводене, - 30 540 лева. Средствата са осигурени по ПМС 250 от 04.09.2020 г. и ПМС 207/29.06.2021 г. и са предназначени за частичен ремонт на покрива на детската градина, включващ демонтаж на компроментирана поцинкована ламарина, монтаж на нова топло- и хидроизолация.
- ✓ Довършителни дейности по подмяна на дограмата на ДГ „Вяра, надежда и любов“ село Ресен – 42 786 лева.

Доставка на активи и съоръжения:

- ✓ Доставка и монтаж на детски съоръжения за 4 броя нови детски площадки за ДГ „Здравец“ град Велико Търново – 97 111 лева;

- ✓ Доставка и монтаж на детски съоръжения за детска площадка за ДГ „Шареният замък“ град Велико Търново – 10 998 лева;

- ✓ Доставка и монтаж на сенници за детските площадки за ДГ „Шареният замък“ град Велико Търново – 69 997 лева.

- **Разкриване на нови групи и работни места в детските градини през учебната 2022/2023 година.**

През учебната 2022/2023 година в общинските детски градини са разкрити следните нови групи:

- ✓ 3 нови групи в новооткритото крило към ДГ „Здравец“ - град Велико Търново – 2 първи и 1 смесена групи, съответно със 60 деца и 9 броя персонал;
- ✓ 1 нова група в ДГ „Шареният замък“- град Велико Търново, съответно с 26 деца и 3 броя персонал.

Разкритите нови работни места са:

- ✓ 1 щат логопед в ДГ „Здравец“ град Велико Търново;
- ✓ 1 щат музикален ръководител.

ПОДОБРЯВАНЕ НА МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКАТА БАЗА НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Изключително внимание от страна на Община Велико Търново се обърна на проблемите свързани с материално техническата база.

Общата стойност на частичните ремонти в учебните заведения възлиза на **527 687 лева:**

- в училищата	221 246 лева
- в детските градини	278 060 лева
- в ученическите общежития	6 096 лева
- в общински плувен басейн	22 285 лева

Разходени средства за ремонти от средствата за нерегулярни разходи през 2022 г.:

- ✓ ремонт на санитарни помещения в ОУ „Димитър Благоев“, гр. В. Търново – 25 156 лева /съфинансиране от страна на Община Велико Търново - 15 000 лева/;
- ✓ частичен ремонт на оградата на ОУ „Христо Смирненски“, село Самоводене – 7 137 лева;
- ✓ частичен ремонт на училищната ограда ОУ „Христо Ботев“, село Ресен – 19 537 лева;
- ✓ ремонт на санитарните помещения в СУ „Вела Благоева“, град Велико Търново – 34 044 лева /съфинансиране от страна на Община Велико Търново - 25 000 лева/;
- ✓ ремонт на външната част на стените на училищната сграда на ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“, град Велико Търново – 29 928 лева, поделени между ОУ „Христо Ботев“ град Велико Търново и ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“ град Велико Търново.

ПОДКРЕПА ЗА УТВЪРЖДАВАНЕ НА ПАЗАРНО ОРИЕНТИРАНО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

В подкрепа за утвърждаване на пазарно ориентирано професионално обучение и създаване на механизъм за подпомагане на сътрудничество между стопанските субекти и образователните институции през 2022 година са осъществени следните дейности:

- Участие на представители на Община Велико Търново в Комисия по образованието към Областен съвет за регионално развитие;
- Устойчивост във взаимоотношенията училище-община-РУО-работодателски организации преди въвеждане на дуалната система в професионалното образование;
- Участие на представители на Община Велико Търново в Обществения консултативен съвет към РУО- гр. Велико Търново;
- Ангажираност на Общината по отношение план-приема, на предложените и утвърдени профили, професии и специалности. Налице е постепенно увеличаване на приема в професионалното образование, както и този в професионалните направления и профилите, свързани с математика, техника, природни науки и информационни технологии.

1. ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“ - град Велико Търново - осъществен прием с две професии в една професионална паралелка:

- ✓ Професионално направление „Терапия и рехабилитация“, „Изпълнител на термални процедури със специалност „Извършване на термални процедури в балнеологични и други възстановителни центрове“, в Списъка на защитените от държавата специалности от професии;
- ✓ Професионално направление „Химични продукти и технологии“, професия „Лаборант“, специалност „Технологичен и микробиологичен контрол в хранително-вкусови производства“, в Списъка на специалности от професии, по които е налице

очакван недостиг от специалисти на пазара на труда.

Общият брой ученици в четирите професионални паралелки в гимназията е 65. Подписан е договор за учебна и производствена практика с МБАЛ „Св. Иван Рилски“ гр. Горна Оряховица. С получените ключови компетенции и затвърдени практически умения учениците имат възможност за бърза професионална реализация в областта на термалните процедури и специализирана техника в лечебни заведения, балнеосанаториуми, СПА и уелнес центрове.

2. В съответствие с динамиката в изискванията на пазара на труда и професионалните стандарти на бизнеса в СУ „**Владимир Комаров**“- гр. Велико Търново е извършен прием на ученици в VIII кл. по специалност „Автоматизирани системи“ по професия „Монтьор по автоматизация“ в професионално направление „Електроника, автоматика, комуникационна и компютърна техника“.

Общият брой ученици в четирите професионални паралелки в СУ „Владимир Комаров“ е 39. Организирана бе производствената практика на учениците от 10 клас в „Кроношпан“ ЕООД. Договорени са и посещения в „Престиж 96“ АД, „Тремол СМД“ ООД.

3. СУ „**Емилиян Станев**“- град Велико Търново – осъществява се обучение по професията „Графичен дизайнер“ – 4 паралелки със 105 ученици. Паралелките са разкрити в синхрон с приоритета на МОН за издигане нивото на професионалното образование и даване на възможност на средните училища да осъществяват професионално обучение. Професионалните паралелки „Графичен дизайнер“ са съобразени с традициите на СУ „Емилиян Станев“ за обучение в областта на изобразителното изкуство и технологиите. Специалните предмети, които се изучават през петте години са: предприемачество, икономика, компютърна графика, рисуване, предпечатна подготовка, фотография и видеотехника, графичен дизайн, шрифт, илюстрация и оформление на полиграфическите издания, комбинаторика и цветознание и др.

Осъществява се и учебна практика по графичен дизайн – от VIII до X клас, а по WEB дизайн – в XI и XII клас. Училището е обезпечено с педагогически специалисти и база за реализиране на този вид обучение. Създадена е група за занимания по интереси в едната професионална паралелка, посветена на модния дизайн. СУ „Емилиян Станев“ продължава да работи в сътрудничество с Издателско-полиграфически комплекс „АБАГАР“, СД“ВТ-КОМС изд. СЛОВО“, Издателство „Фабер“, Печатен център „VEX“, от които получава подкрепа провеждане на част от практическите занятия. Завършилите тези паралелки ученици имат възможност да продължат образованието си в университети с подобни специалности, както и да започнат работа в студия за предпечатна подготовка, рекламни къщи, издателства, медии/ електронни и печатни/, фирми за уеб дизайн.

4. **Спортно училище „Георги Живков‘**, гр. Велико Търново - в професионални паралелки се обучават 203 ученици от VIII до XII клас по специалност „Помощник-треньор“, професионално направление „Спорт“.

НАСЪРЧАВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА АКТИВНОСТ

- **Въвеждане на информационни и комуникационни технологии във всички общински училища**

Дигитализацията на учебния процес е ключов елемент на модерното училище, чрез който се оптимизира процесът на обучение, повишава се неговата ефективност и се подпомага навлизането на иновации, базирани на информационните и комуникационните технологии (ИКТ).

1. Национална програма „Информационни и комуникационни технологии /ИКТ/ в системата на предучилищното и училищното образование”

През 2022 година по програмата са реализирани дейности по подобряване качеството и възможностите за електронно обучение в системата на предучилищното и училищното образование, осигуряване на достъп до съвременни информационни и комуникационни технологии, внедряване на образователни иновации и създаване на условия за устойчивото им развитие.

Общо получените средства са в размер на **52 759 лева**, в следните модули и дейности:

- ✓ *Дейност „Внедряване на образователни електронни ресурси и съдържание, електронни платформи, електронен дневник“ – 35 900 лева.*
- ✓ *Дейност „Изграждане/доизграждане на Wi-Fi мрежи за нуждите на училищното образование и изграждане на нови Wi-Fi зони.“ - 10 939 лева.*
- ✓ *Дейност „Осигуряване на свързаност на всички училища и средства за развитие и поддръжка на опорната мрежа“ – 5 920 лева.*

2. Изграждане на училищна STEM среда

През 2022 година продължават дейностите по създаването на училищни STEM центрове в учебните институции на Община Велико Търново. Те са интегрирана съвкупност от специално изградени и оборудвани учебни пространства с фокус върху изучаването и прилагането на компетентности в областта на математиката, природните науки и технологиите.

- ✓ **ПМГ „Васил Друев“, град Велико Търново**

STEM центърът функционира от 2021 година, довело до промяна в образователната среда - създадени са зони за STEM дейности, завършено е обзавеждането, интериорният дизайн подкрепя ученето и творчеството. Центърът е обезпечен както хардуерно и софтуерно с техника, необходима за успешното постигане на поставените от училищното ръководство цели, така и с нова среда, създаваща комфортна атмосфера, предразполагаща учители и ученици. В центъра се провежда обучение по иновативните предмети „Въведение в Python“, „Програмиране на вградени системи“, „Основи на растерната и векторна графика“, както и

на групите занимания по интереси „Роботика“.

✓ **СУ „Владимир Комаров“, град Велико Търново**

STEM центърът функционира от 2021 година. Реализираните дейности по проекта през 2022 година са: осигурена техническа и менторска подкрепа; обучения на учители за работа с платформата „Тинузавър“ и техническите им комплекти; осигурено партньорство с представители на бизнеса, което включва съвместни дейности, обсъждане, обмен на идеи, решения и становища по отношение на реализацията на училищния проект, напредък на изпълнението, крайните резултати, както и предоставена конкретна доброволна помощ; разработено учебно съдържание с интерактивен характер; осъществено спонсорство от бизнеса, ИТ фирми и предприемачи.

Реализирането на програмата спомага за мотивирането на учениците към изучаване на природни науки, математика и технологии, повишаване на образователните резултати, придобиване на система от компетентности, трайни, цялостни знания, ключови умения и нагласи, ориентирани към практиката, развитието и кариерното ориентиране на учениците, насочването им към технологични професии.

✓ **ОУ „Бачо Киро“, град Велико Търново**

Центърът се оформи като отворено пространство за няколко зони за активност -

- Зона за взаимодействие и представяне - поставя се проблемът и се обсъжда; учениците упражняват презентационни умения.
- Зона за генериране на идеи и проучване - осигурява работа в малки групи, предоставя място за учене, дискусии, обмен на информация.
- Активна зона (биохимическа лаборатория) - осигурява работа по групи, учениците изследват и експериментират, прилагат знания и надграждащи умения.
- Зона за създаване (за анализ и моделиране) - учениците работят в малки групи - анализират и моделират, създават продукт.
- Зона на учителя - осигурява работа и комуникация между преподавателите. Тип хранилище, затворено пространство с цел обезопасяване съхранението на консумативи и реактиви.
- Свободна зона - място за комуникация, отдих, уединяване; обзаведено с подходяща мебел въвеждащо фоайе.

В настоящата училищна концепция и в съответствие със заложените цели в началото на учебната 2022/2023 година започна провеждане на STEM и STEAM обучение и учебни часове с елементи на STEM и STEAM обучение в следните организационни структури:

- В STEM и STEAM групи по природни науки: човекът и природата; биология и здравно образование; химия и опазване на околната среда; физика и астрономия.
- В STEM и STEAM групи по дейности от тематично направление „Екологично образование и здравословен начин на живот“
- В часовете с практико-приложен характер (лабораторни упражнения) от програмите за задължителната подготовка по природни науки – биология и здравно образование; физика и астрономия; химия и опазване на околната среда; човекът и природата в III, IV, V, VI клас.
- В STEM центъра с елементите на STEAM и през широкия спектър на математическото познание в екипно и партньорско взаимодействие и чрез прилагане на трансдисциплинарна и интердисциплинарна интеграция се предвижда и реализация на

локални теми, свързани с: природосъобразния и здравословен начин на живот, опазване на околната среда, гражданско и интеркултурно образование; дейности и мероприятия от празнично – обредния календар.

✓ **ОУ „П.Р.Славейков“, град Велико Търново**

По програмата бе изградена и оборудвана лаборатория по природни науки за ученици от 4 -7 клас. Чрез изграждането на изследователска лаборатория се създава подходяща учебна среда за приложение на наученото в часовете по природни науки, информатика и математика на практика, усвояване на методи за изследване на природни обекти и процеси, за откриване и търсене на решение за екологичните проблеми за запазване на чиста околна среда. С помощта на подвижни лаборатории учениците могат да извършват измервания на средата извън училище /въздух, вода/ и да сигнализират за отклонения. Изследователската лаборатория се използва за провеждане на интегрирани уроци, занимания по интереси, съвместни дейности с партньорите по проекта, провеждане на събития, свързани с популяризиране на работата на учениците и др.

3. НП „Обучение за ИТ умения и кариера“ – 2022 г.

Програмата цели повишаване на знанията и уменията по ИТ специалности и високи технологии и създаване на условия за провеждане на софтуерно професионално образование и обучение, както и усвояването на дигитални компетентности, свързани с изучаваната професия в сътрудничество с университети и с работодатели от ИТ сектора.

✓ **СУ „Владимир Комаров“, град Велико Търново** продължава реализацията на проект „Умения на 21. Век - мотивация за професионална реализация“, по Модул 2: „ИТ умения за бъдещето“.

Реализирани дейности: разработено учебно съдържание по учебен предмет „Компютърно управление“ в разширена професионална подготовка IX клас, специалност „Автоматизирани системи“ с професия „Монтьор по автоматизация“ от „Тинузавър“ ООД; създадени са: учебна програма по учебния предмет „Компютърно управление“ за IX клас и помагало по „Компютърно управление“ IX клас; разработено учебно съдържание по учебен предмет „Автоматизирани компютърни системи“ в разширена професионална подготовка XI клас, специалност „Автоматизация на непрекъснати производства“ с професия „Техник по автоматизация“ от „Тинузавър“ ООД; създадени са: учебна програма по учебния предмет „Автоматизирани компютърни системи“ XI клас и помагало по „Автоматизирани компютърни системи“ XI клас; разработено учебно съдържание за преподаватели от „Тинузавър“ ООД; създадено съдържание на сертификационен обучителен курс за учители „Тинузавър-образование“; проведен курс Пролетна академия „STEM работилница“ за учениците от IX и XI клас /общо 17 ученици/, 4 учители и 3 преподаватели за общо 90 учебни часа; посетена високотехнологична фирма „Мехатроника“ АД, гр. Габрово, от 17 ученици IX, XI клас, 4 учители и 3 преподаватели с цел запознаване с производствени практики и възможности за професионално развитие.

През новата учебна 2022-2023 учебна година учениците от IX и XI клас изучават въведените учебни предмети с учители от училището и ментори от фирма „Тинузавър“ ООД по вече създадените учебни програми и помагала.

4. Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР) 2014-2020 г.

4.1. Проект „Образование за утрешния ден“ – целта е отварянето на образованието

и образователните институции към дигиталните технологии чрез внедряването на нови решения за по-добро персонализирано обучение, което да позволи на учителите да предприемат мерки с по-точни и ефективни подходи към всеки отделен учащ и повишаване на мотивацията чрез насърчаване на самостоятелното обучение и самооценка, включително извън класната стая. През 2022 година по проекта са реализирани дейности на обща стойност 8 773 лева.

4.2. Проект „Равен достъп до училищно образование“ – целта е недопускане прекъсването на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние. Предвидените дейности са логически обвързани и осигуряват възможност за непрекъснатост на образователния процес. Целева група освен учениците са и педагогическите специалисти, родителите и образователните медиатори. С помощта на планирани обучения за педагогическите специалисти се цели насърчаване за придобиване и усъвършенстване на цифрови умения, използване на иновативни методи за преподаване и учене. През 2022 година по проекта са реализирани дейности на обща стойност 6 284 лева.

- **Активизиране дейността по програми за социално включване. Пълноценна интеграция на децата от различни етнически общности, с фокус върху граждани от ромски произход и създаване на условия за равен достъп до качествено образование**

5. Проект „Подкрепа за успех“

➤ В училищата

Проектът подкрепя всички деца със затруднения с усвояване на учебното съдържание по различни предмети. Основната цел е подпомагане равния достъп до качествено образование и по-пълното обхващане на учениците в училищното образование чрез дейности за преодоляване на затруднения в обучението и пропуски при усвояването на учебното съдържание, както и за развитие на потенциала и възможностите им за успешно завършване на средно образование и за бъдеща социална, професионална и личностна реализация. В резултат на дейностите се постига намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система и системата на обучение, както и към повторното им включване. Фокусът е към ученици в начален и прогимназиален етап. В зависимост от индивидуалните потребности се извършват дейности за допълване, развитие и надграждане на компетентности, придобити в задължителните часове, както и за мотивиране на учениците за задържане в училище и за предотвратяване на преждевременното напускане. От Община Велико Търново в проекта са включени 15 училища - ОУ „П.Р. Славейков“ гр. Велико Търново, ОУ „Христо Ботев“ гр. Велико Търново, ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“, ПЕГ „проф. Асен Златаров“, СУ „Вела Благоева“, СУ „Владимир Комаров“, СУ „Г. Раковски“ гр. В. Търново, ОУ „Васил Левски“ с. Леденик, ОУ „П.

Р. Славейков” с. Церова кория, ОУ „Св. Иван Рилски” с. Балван, ОУ „Христо Смирненски” с. Самоводене, ОУ „Христо Ботев” с. Ресен, ОУ „Христо Смирненски” с. Водолей, ОУ „д-р П. Берон” град Дебелец и ОУ „Неофит Рилски” гр. Килифарево. През 2022 година са реализирани дейности на обща стойност 48 574 лева.

➤ **В ЦПЛР-Общински детски комплекс, град Велико Търново**

Центърът за подкрепа на личностното развитие продължава работата по Дейност „Кариерно ориентиране и консултиране на ученици“ с цел подготовка за преход към следваща степен, за мотивация за продължаване на образованието, за участие на пазара на труда, кариерно ориентиране за учениците от прогимназиален етап на образование (от V до VII клас).

През 2022 година са проведени 40 групови обучения с общо 220 ученици от 7 училища от Област Велико Търново: ОУ „Св.св. Кирил и Методий” – с. Раданово; ОУ „Св.св. Кирил и Методий” – с. Овча могила; СУ „Вела Благоева”, град Велико Търново; Спортно училище „Георги Живков”, град Велико Търново; ОУ „Филип Тотю” ,село Върбовка; ОУ „Отец Паисий”, село Майско; ОУ „Климент Охридски”, село Драганово. Основно използваните теми по кариерно ориентиране са: „В света на професиите“; „Статус на професиите“; „Вземам решение стъпка по стъпка“. През 2022 година са реализирани дейности на обща стойност 2 031 лева.

6. Проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“

Проектът подпомага ранното обхващане и образователното приобщаване на деца от уязвими групи в предучилищното образование, подкрепя достъпа им до качествено образование, укрепва социалното им приемане и сближаване за изграждането им като пълноценни граждани и за успешна професионална, социална и личностна реализация. Проектът е фокусиран към подкрепа на деца от уязвими групи и цели решаване на проблеми като: ниска степен на готовност за училище на деца, за които българският език не е майчин; наличие на деца в системата на предучилищното образование, при които са налице трудности в обучението, възпитанието и социализацията; отсъствие на познавателна мотивация у децата и отсъствие на мотивация у родители за образование на техните деца; липса на подкрепа на педагогически специалисти за придобиване на знания, умения и компетентности за прилагане на скрининг тест за ранно оценяване на потребностите на децата и определяне на риск от обучителни затруднения; липса на знания, умения и компетентности на помощник-възпитателите в системата на предучилищното образование за ефективно взаимодействие с деца от уязвими групи и с техните родители; неефективно участие на образователни медиатори и на помощник-възпитатели в активното приобщаване на децата от уязвимите групи в системата на предучилищното образование и в образователния процес в предучилищното образование и др. През 2022 година по проекта са реализирани дейности на обща стойност 31 364 лева.

7. Проект „Подкрепа за приобщаващо образование“

Проектът е насочен към осигуряване на по-високо качество и по-добър достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изявени дарби в системата на предучилищното и училищното образование чрез предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие. Насочен е към насърчаване и разгръщане на потенциала за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изявени

дарби чрез допълнителна подкрепа, с оглед успешната им реализация и социализация. От Община Велико Търново в проекта са включени 4 училища – ОУ „Димитър Благоев“, ОУ „Бачо Киро“, СУ „Емилиян Станев“, СУ „Вела Благоева“, и 3 Детски градини – ДГ „Иванка Ботева“, ДГ „Ален мак“ и ДГ „Св.Св. Кирил и Методий“. През 2022 година по проекта са реализирани дейности на обща стойност 71 308 лева.

8. Национална програма „Иновации в действие“

През 2022 г. програмата е насочена към подкрепа на училища и на учители, реализиращи иновативни дейности чрез създаването на иновативна учебна среда в класната стая, иновативни методи на преподаване, както и към училища с иновативни практики и такива с потенциал за развитие на иновации в областта на природните науки, дигиталните технологии, инженерното мислене и математика (STEM). Осигуряване на подкрепа за мотивирано разширяване и устойчивост на училищните иновации, чрез училищна мобилност, информационна платформа и мрежа на иновативните училища.

През 2022 година са постъпили общо 33 969 лева в 8 учебни институции:

№	УЧЕБНИ ИНСТИТУЦИИ	НП "Иновации в Действие"			ОБЩО
		МОДУЛ 1	МОДУЛ 2	МОДУЛ 4	
1	ОУ "Димитър Благоев"	3 643			3 643
2	ОУ "П.Р.Славейков"	3 643			3 643
3	ОУ "П.Евтимий"	3 643			3 643
4	ОУ "Бачо Киро"	3 643			3 643
5	ОУ с. Самоводене	3 643		800	4 443
6	ОУ гр. Килифарево	3 643		800	4 443
7	СУ "Ем.Станев"	3 643	4 285		7 928
8	СУ "Г.С.Раковски"	2 583			2 583

✓ По Модул 1 „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации“ се извършва обмен на иновационни практики (мобилности) – споделяне на опит на място между училищата. Иновативните училища извършват двустранно сътрудничество за обмен на иновационни практики помежду си, като създават връзка чрез уеб-базирана платформа и реализират взаимни посещения на място в другото училище.

✓ По Модул 2 „Форуми за образователни иновации“ се организират форуми за представяне и мултиплициране на образователни иновации. Темите са свързани с дигитализацията в образованието, позитивното образование, креативност и култура за иновации, интегративния подход в обучението, STEM образование, интеркултурното образование и др.

✓ По Модул 4 „Осигуряване на финансови средства за материали, учебни средства и пособия за прилагане на иновативни методи на преподаване“ се извършват дейности за прилагане на проектно-базираното обучение (ПБО) като стратегия за учене, която може да обхваща едновременно различни учебни предмети.

9. Национална програма „Подкрепа на образователните медиатори и социалните работници“

Програмата е насочена към намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система на учениците от уязвимите групи; формиране на положителни нагласи към образованието от страна на учениците от уязвими групи и на техните родители; пълноценно участие в образователния процес и мотивация за активно приобщаване на техните деца в системата на училищното образование; оптимизиране на взаимодействието на училището с родителите на учениците от уязвимите групи чрез активното участие на образователните медиатори и социалните работници. През 2022 година са постъпили общо 36 527 лева в 4 учебни институции:

№	УЧЕБНИ ИНСТИТУЦИИ	НП "Подкрепа на образователните медиатори и социалните работници"
1	ОУ с. Водолей	5 504
2	ОУ с. Балван	6 343
3	СУ "Вл.Комаров"	12 909
4	СУ "Г.С.Раковски"	11 771

10. Национална Програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“

През 2022 година Център за подкрепа за личностно развитие – ОДК, град Велико Търново работи по Модул 1 „Изграждане на съвременни кабинети за работа на децата и учениците в различни направления – науки, технологии, изкуства, спорт, както и за логопедична работа“. Общата сума на получените средства по програмата са в размер на 13 149 лева.

Постигнати резултати:

- създадени 6 постоянно действащи и 1 временна група за работа за подготовка и явяване на конкурси и мероприятия. Три от постоянно действащите групи са за деца в предучилищна възраст. Останалите три постоянно действащи групи и временната група са смесени, за ученици от I-ви до VII-ми клас. Общия брой на участниците, посещаващи Школата по изобразително изкуство е 157.
- създадени съвременни условия за активна извънучилищна дейност за по-добра организация на свободното време, насочена към развитие на творческия потенциал на децата и учениците.
- постигнато оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез съдържателна възпитателна работа, свързана с конкретни мероприятия и дейности: участие в изложби, в обявени регионални, национални и международни конкурси, отбелязване на тържествени събития и ритуали от националния, общинския и религиозен календар.
- използвани съвременни изобразителни материали и консумативи, както и различни техники на изпълнение, които формират у участниците в школата компетентности за изразяване на идеи и преживявания с помощта на изобразителни средства.

11. Национална Програма „Заедно за всяко дете“

Програмата цели привличането на родителите в училищния живот на децата им за допринасяне на по-лесната адаптация и социализация на учениците в училищната среда, както и за превръщането на училището в подкрепяща, приемна, безопасна и желана среда за преживявания и учене на учениците, за развиване на положителното им отношение към ученето и редовното им посещение в училище. Общата сума на получените средства през 2022 година са в размер на 5 467 лева. Програмата обхваща следните модули:

- ✓ *Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на децата и учениците в предучилищна и училищна възраст“.*

Модулът е насочен към организиране на дейности и ангажирането на всички заинтересовани страни за привличането на родителите на децата и учениците в предучилищна и училищна възраст, които не са обхванати в образователната система с риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система. През 2022 година по модула са защитени 2 500 лева от СУ „Вела Благоева“, град Велико Търново.

- ✓ *Модул 3 „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“*

Модулът е насочен към организиране и провеждане на срещи с родителите и организиране, както и провеждане на общо мероприятие за включените в Националната програма паралелки. През 2022 година по модула са защитени 2 967 лева от ОУ „Христо Ботев“, село Ресен.

12. Национална Програма „Осигуряване на съвременна образователна среда“

- ✓ *Модул 5 Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“*

Модулът е ориентиран към възпитанието и обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) като целенасочен, системен и непрекъснат процес за формиране на граждански компетентности и качества на детето и е неделима част от цялостното образование и възпитание на личността. Формирането на защитни механизми при децата за съхраняване и безопасност при движение по пътищата е актуална тема в гражданското общество и важна задача на държавата, образователните институции и семейството. По модула са защитени 14 500 лева в 5 учебни институции:

№	УЧЕБНИ ИНСТИТУЦИИ	Модул "Площадки по безопасност на движение по пътищата"
1	ДГ "Ивайло"	2 500
2	ДГ "Евгения Кисимова"	2 500
3	ДГ "Здравец"	2 500
4	ОУ "Христо Ботев"	3 500
5	СУ „Г.С.Раковски“	3 500

13. Национална програма „Без свободен час“

Програмата е свързана с необходимостта от засилване на механизмите за отчетност, наблюдение и контрол по отношение подобряване качеството на образованието чрез осигуряване на условия за непрекъснат образователно-възпитателен процес.

Осигуряването на „несвободни“ часове е всъщност създаване на условия за непропуснато учебно съдържание и възможности за достатъчно учебно време за усвояването и осмислянето му.

Националната програма се реализира чрез следните модули:

✓ Модул 1. „Без свободен час в училище“ – създаване на условия за непропускане на учебно съдържание и на възможности за достатъчно учебно време за усвояването и осмислянето му чрез осигуряване на заместващи учители и други педагогически специалисти, водещи групите за терапевтични и рехабилитационни дейности;

✓ Модул 2. „Без свободен час в детската градина“ – създаване на възможности за непрекъснат процес на организация на предучилищното образование чрез осигуряване на провеждането на планираните педагогически ситуации от заместващи учители през календарната година;

✓ Модул 3. „Подкрепа на обучението от разстояние в електронна среда“ – осигуряване на условия за провеждане на ОПЕС от педагогическите специалисти по време на епидемии, пандемии, енергийни кризи, извънредно положение или други случаи на преустановен присъствен образователен процес.

През 2022 година по програмата са получени общо 62 780 лева в 11 учебни институции.

№	УЧЕБНИ ИНСТИТУЦИИ	Модул 1 "Без свободен час в училище"/лв./
1	ОУ"П.Р.Славейков"	4 745,00
2	ОУ"П.Евтимий"	12 410,00
3	ОУ"Христо Ботев"	742,00
4	ОУ гр. Дебелец	4 096,00
5	ОУ гр. Килифарево	1 061,00
6	ПЕГ "Асен Златаров"	10 158,00
7	ПХГ"Св.Св.Кирил и Методий"	830,00
8	СУ "Ем.Станев"	14 232,00
9	СУ "Вела Благоева"	11 527,00
10	СУ "Г.С.Раковски"	515,00
11	Спортно училище „Г.Живков“	896,00

• **Работа с деца и ученици от уязвими групи**

На основание Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование през 2022 година с ФО №30/21.06.2022 година в Община Велико Търново са получени 30 595 лева. Средствата са предоставени за работа с деца и ученици от уязвими групи в 5 учебни институции:

№	УЧЕБНИ ИНСТИТУЦИИ	Средства за работа с деца и ученици от уязвими групи
1	ДГ село Водолей	4 545,00
2	ОУ "Христо Ботев"	13 973,00
3	ОУ с. Церова кория	1 196,00
4	ОУ с. Водолей	9 360,00
5	ОУ с. Балван	2 612,00

14. Национална Програма „Хубаво е в детската градина“

Програмата е насочена към изграждане на подкрепяща, приемна, безопасна, мултикултурна, интерактивна среда; споделяне на иновативни практики за провеждане на дейности с децата и семействата в и извън детската градина и за насърчаване на двигателната активност на децата; изграждане на учеща общност в рамките на детската градина и между детски градини. През 2022 година по програмата са защитени 3 058 лева в ДГ "Св. св. Кирил и Методий," град Велико Търново.

- *Стимулиране на извънкласни форми на заетост.*

Занимания по интереси

Заниманията по интереси в учебните институции от Община Велико Търново се организират с цел развитие и интегриране на ключови компетентности, възпитание в ценности, патриотично, гражданско, здравно, екологично и интеркултурно възпитание, насърчаване към иновации и креативно мислене на учениците.

През 2022 година във всяко училище се сформираха различни групи по интереси, приоритетно в тематични направления: „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“, „Технологии“, „Изкуство и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, „Спорт“. От изброените тематични направления по-голям е процентът за „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“, „Технологии“. В училищата на територията на Община Велико Търново са сформирани общо 219 групи по интереси, в които са обхванати 2864 ученици. Най-голям е техният брой в училищата: ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ – 15 групи с 258 ученици, ОУ „Бачо Киро“ гр. Велико Търново – 25 групи с 458 ученици, СУ „Емилиян Станев“ – 50 групи с 699 ученици и СУ „Вела Благоева“ – 37 групи с 390 ученици.

15. Национална Програма „Осигуряване на съвременна образователна среда“

✓ Модул 3 „Културните институции като образователна среда“

Основните дейности включени в модула са: провеждане в музеите и галериите на задължителни, избираеми и факултативни учебни часове по учебни предмети от училищната подготовка за класовете от началния и прогимназиалния етап на основното

образование и първия гимназиален етап на средното образование; провеждане на виртуални турове и видеоуроци; провеждане на конкурс за най-добър урок в културната институция; посещение на театрални постановки (или представянето им в училище), свързани с конкретно учебно съдържание; посещение на концерти (или представянето им в училище), свързани с конкретно учебно съдържание; срещи с актьори и музикални дейци по теми, свързани с конкретно учебно съдържание.

През 2022 година по модула са защитени 7 330 лева в три училища - ОУ „Бачо Киро“, град Велико Търново – 2 500 лева , ОУ „П.Р.Славейков“, град Велико Търново – 2 455 лева и СУ „Г.С.Раковски“, град Велико Търново – 2 375 лева.

✓ **Модул 4 „Библиотеките като образователна среда“**

Модулът е разработен в изпълнение на Споразумение между Министерството на образованието и науката и Министерството на културата за сътрудничество за осъществяване на инициативи, програми и проекти между обществените библиотеки в страната и институциите в системата на училищното образование. Целта е създаване/обогатяване на библиотечния фонд на училищната библиотека, провеждане на инициативи в училищните библиотеки/„кът за четене“, провеждане на съвместни инициативи с обществени библиотеки, като всичко това води до създаване на интерес и любов към книгата, формиране на навици за четене и умения за учене през целия живот, формиране на отношение към културата като цяло.

През 2022 година по модула са защитени 9 400 лева в две училища - ОУ „Христо Смирненски“, село Самоводене – 3 640 лева и ОУ „Бачо Киро“, град Велико Търново – 5 760 лева.

16. Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“

✓ **Модул „Осигуряване на обучение на талантиливи ученици за участие в ученическите олимпиади“**

Ученическите олимпиади и състезания в областта на науката, изкуствата и спорта развиват ключови компетентности и умения за живот, изключително необходими на учениците в съвременното общество. Организирането и провеждането на състезания по професионални направления са едни от начините за популяризиране възможностите на системата за професионално образование и обучение, за избор и усвояване на професии според желанията и интересите на младите хора, както и за утвърждаване на привлекателността и значимостта на професиите. Осигуряването на допълнителни възможности за подготовка на талантиливи ученици от всички етапи и степени на училищното образование за участие в олимпиади е от изключително значение за по-високи постижения в националните олимпиади. През учебната 2021/2022 година участие в ученически олимпиади са взели участие 169 ученици под ръководството на 22 учители.

Получените средства са 25 675 лева в следните учебни институции:

№	УЧЕБНИ ИНСТИТУЦИИ	НП "Ученически олимпиади и състезания" Модул 2 "Осиг. на обучение на талантиливи ученици за участие в ученическите олимпиади"
1	ОУ"П.Р.Славейков"	650
2	ОУ"П.Евтимий	650
3	ОУ "Бачо Киро"	650
4	ПМГ "Васил Друмев"	11 700
5	ПЕГ "Асен Златаров"	12 025
	Общо за 322 Дейност	25 675

17. Национална програма „Отново заедно“

Програмата е насочена към създаване условия за социализация и общуване на ученици и педагогически специалисти извън училищната и семейната среда с цел преодоляване на негативните последици от неприсъственото обучение и пандемията от COVID-19. НП „Отново заедно“ е насочена към провеждане на шестдневни ученически туристически пътувания за ученици с цел преодоляване на последствията от липсата на активен социален живот. Реализираните дейности допринасят за подобряване на социалния и здравословния начин на живот на учениците. По програмата са осъществени занимания в областта на науките, изкуствата, технологиите и спорта. Осъществяването им насърчава възстановяването на комуникацията между учениците, допринася за обогатяването на тяхната култура, стимулира работата им в екип, създава условия за увеличаване на физическата им активност, което е от важно значение за присъственото провеждане на образователния процес. През 2022 година по програмата са защитени средства в размер на 176 000 лева в следните учебни институции:

№	УЧЕБНИ ИНСТИТУЦИИ	НП "ОТНОВО ЗАЕДНО"
1	ОУ"Димитър Благоев"	11 000
2	ОУ"П.Евтимий	29 500
3	ОУ с. Самоводене	5 500
4	ПМГ "Васил Друмев"	46 500
5	СУ "Ем.Станев"	49 500
6	СУ "Вела Благоева"	22 000
7	СУ "Вл.Комаров"	6 000
8	СУ "Г.С.Раковски"	6 000
	Общо за 322 Дейност	176 0

18. НП „Заедно в изкуствата и спорт“

Програмата е насочена към осигуряване на условия за личностно развитие на учениците чрез екипно взаимодействие при участието и изявата им в колективни спортове и изкуства, насочени към стимулиране на техните интереси, способности и компетентности; засилване на интереса на учениците за участие в групи/отбори за колективни спортове и изкуства и за изяви в областта на танцовото, музикалното и театралното изкуство, както и в областта на спорта; насърчаване на работата в екип и подобряване на социалните взаимодействия на учениците; изграждане на умения за отговорно и дисциплинирано поведение и за самоконтрол в учениците; повишаване на музикалната, танцовата и театралната култура на подрастващите и насърчаване съхраняването и утвърждаването на културните ценности; стимулиране на интереса на учениците към богатото музикално, танцово и театрално наследство, както и към колективните спортове; развитие на спортните способности на учениците и изграждане на умения за здравословен начин на живот.

През 2022 година по програмата са защитени средства в размер на 159 780 лева в следните учебни институции:

№	УЧЕБНИ ИНСТИТУЦИИ	НП "Заедно в изкуствата и в спорта"		ОБЩО
		МОДУЛ "СПОРТ"	МОДУЛ "ИЗКУСТВА"	
1	ОУ"Димитър Благоев"	3 876	8 795	12 671
2	ОУ"П.Р.Славейков"	7 765	8 725	16 490
3	ОУ"П.Евтимий	6 782	8 795	15 577
4	ОУ "Бачо Киро"	11 700	17 383	29 083
5	ОУ гр. Дебелец	3 890		3 890
6	ОУ гр. Килифарево		4 300	4 300
7	СУ "Ем.Станев"	13 021	12 134	25 155
8	СУ "Вела Благоева"	11 256	13 200	24 456
9	СУ "Вл.Комаров"	7 799	8 665	16 464
10	СУ "Г.С.Раковски"	7 299	4 395	11 694
	Общо	73 388	86 392	159 780

19. Програма „Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда“ (ПУДООС)

- ✓ ДГ „Първи юни“, град Велико Търново защити 7 492 лева за реализирането на проект

„Чиста и красива е моята детска градина“. Проектът цели осъществяване на непосредствен контакт на децата с природата чрез различни инициативи, съвместно с родителите, с които да се повиши тяхната екологична култура и положителното им отношение към природата. Чрез креативни игри и практически занимания във висококачествена еко-среда се развиват у децата знания и умения по естествен път. В

резултат на реализираните дейности е оформена еко- площадка, чрез което се обогатява еко-зоната за игра и обучение в детската градина и допринася за дооформянето на ефективен, екологично издържан детски кът и затвърдава желанието на децата да участват в пряка грижа за растения и птици и запазване на биоразнообразието.

✓ **ДГ „Пролет“, град Велико Търново** реализира проект на тема *„Сред природата учи*

– здрав бъди“ на обща стойност 7 370 лева. Проектът цели създаване на здравословна образователна и жизнена среда за формиране на екологична култура у децата от 2 до 7 годишна възраст. Дейностите по проекта са насочени към допълване кълтовете за игра с нови безопасни съоръжения за стимулиране двигателната активност и укрепване здравето на децата чрез игри и спорт. На обновените открити площадки и кълтове се провеждат инициативи –тренинги, спортни мероприятия, празници на открито, което дава възможност за изграждане на трайни интереси и потребности за контакт с природата, формиране на знания, екологични убеждения и положително отношение на децата към природата.

✓ **ОУ „Христо Смирненски“, село Водолей** защити 7500 лева по проект *„Екологична и*

здрава училищна среда“. Проектът цели подобряване на екологичната среда в училищния двор и изграждане на кът за уроци, отдих и игри на открито. Резултатите са повишаване на екологичната култура на учениците и възпитаване на отговорност за опазване на околната среда чрез образователния и възпитателния процес. Чрез реализираните дейности в двора на училището е изградена беседка и е закупен мултимедиен проектор.

✓ **ОУ „д-р Петър Берон“, град Дебелец** реализира проект на тема *„Деца играят въвн“*

с общ бюджет от 7 466 лева. Проектът цели създаване у детето на модел на екологично мислене, което да цени природата и природните ресурси. Реализирани дейности: изградена класна стая на открито, с кът за провеждане на интерактивни уроци, теоретични и практически дейности с екологична насоченост; монтирани люлка и въртележка и реновирани съществуващите уреди на открито, което съдейства за намаляване на агресията и стреса у учениците и едновременно с това оказва своето благоприятно влияние върху развитието на подрастващия организъм и борбата с болестите на века – диабет и затлъстяване; оформени алея на билките, засаждане на растения – жив плет, които освен, че оказват естетическо въздействие върху учениците и спомагат за формиране на умения за отглеждане на растения и тяхното опазване. Общият брой обхванати деца по проекта е 186 на възраст между 7 и 14 години.

✓ **ОУ „П.Р.Славейков“, град Велико Търново** реализира проект на тема *„Изкуство,*

отдих и спорт сред природата – и аз участвам!“ с общ бюджет от 7 455 лева. По проекта са обособени три зони за обучение, отдих и спорт:

Първа зона – „Зона птици “ - децата правят свои проучвания на въздуха, почвата, изучават растителното и животинско многообразие. Зоната е естествено обиталище на птици, насекоми и други видове поради наличието на различни дървесни видове. Изградени са артистична среда с керамични птици и хранилки под формата на цветя.

Втора зона – „Сцена в гората“ - построена е малка дървена сцена, за изразяване на артистичните способности на децата, което е и място за обсъждане на различни екологични проекти, по които училището работи. Пространството се използва и като класна стая на открито, където се провеждат изнесени часове.

Трета зона – „Спортът е здраве“ - изградена е зона за масов спорт в района на спортното игрище с разположени фитнес уреди.

20. Програма „Еразъм +“

Общо 5 от училищата и детските градини на територията на община Велико Търново са реализирали проекти по програмата:

20.1 СУ „Емилиян Станев“

- ✓ КД 2 - „Изкуството е навсякъде“ (2019-2022) Проектът обединява училища от 6 държави – Чехия (координатор), България, Португалия, Испания, Италия, Турция. Реализира се в прогимназиален етап. Участие в него вземат ученици с различен социален статус, които да разберат и да покажат, че изкуството е навсякъде и различията в него са предимство а не недостатък.
- ✓ КД2 - „Отговорното хранене – активна ценност на европейското образование“ (2019-2022) Участват училища от 5 държави: Франция (координатор), Сърбия, България, Кипър и Италия. Проектът се реализира в гимназиален етап. Насочен е към формиране на здравословен начин на живот у тийнейджърите. Целта на проекта е обучение за използване на нови системи за здравословно хранене.

20.2 СУ „Владимир Комаров“

- ✓ **„Ние сме различни и Интелигентни“ /We Are Different And Intelligent/ -**

/01.09.2019 – 31.08.2021/. Партньори по проекта са училища от Турция, Италия, Испания и Румъния. Проектът цели адаптация и пълноценно присъствие на ученици от различен етнически произход, учениците със СОП и деца на бежанци. По този начин учениците в неравностойно положение се чувстват като част от една общност без значение от произход, религия, език и раса.

- ✓ **„Бъдещето е в нас“ – /януари 2021г. – декември 2022г./** Партньори по проекта са

училища от Полша, Италия, Турция, Гърция и Литва. Проектът цели подпомагане на учениците при придобиване и развитие на основни умения и ключови компетенции; преодоляване на преждевременното напускане на училище и неравностойното положение; развиване на чуждоезиковите умения; по-ефективно използване на информационните технологии в образованието; насърчаване на мотивацията на учениците.

20.3 ПМГ „Васил Друмев“

- ✓ **„Техники за визуализация на мисленето като средство за повишаване на културните познания“, европейски проект за училищни партньорства по програма „Еразъм+“ и програма „Европейски корпус за солидарност“ на Европейския съюз / 01.10.2020 г. - 30.06.2022 г./**. Партньори по проекта са училища от Литва, Испания и Полша.

Реализирани дейности: осъществени 4-те планирани мобилности в следната последователност: Испания, Литва, Полша и България с приложени множество техники за визуализация на мисленето, като посредством тяхното използване са се повишили и обогатили културните познания на всички ученици и учители, взели участие в проекта. Учениците са с придобити умения за водене на дебати, творческо мислене, осъществяване на идеи извън установените рамки и изготвяне на проекти в различни и разнообразни форми.

20.4 ДГ „Слънце“

- ✓ **„Експериментирайки, откриваме света около нас“**. Продължава работата по

проекта с партньори от Словения /координатор/, България, Литва, Гърция и Турция. Проектът цели развитие на подходящи и висококачествени умения и компетенции, насърчаващи придобиването на умения и компетенции и социалното включване на децата. Учителите разработват дидактически стратегии и професионални компетенции в развитието на експериментални умения при всички деца, независимо от техните особености.

Постигнати резултати - създадени са електронни книги в областите „Експериментираме с думите“, „Експерименти за опазване на природата“, „ИКТ експерименти“, „Двигателни експерименти“; създаден общ набор от инструменти за оценка на експерименталните способности на децата за всеки тематичен проект; четири тематични проекта, осъществявани от учителите и родителите, заедно с децата и създаване на експериментални класни стаи в ДГ.; постигнато по-добро сътрудничество между учители, деца и родители; постигната интеграция на деца със специални нужди на деца в неравностойно положение от други езикови и културни области.

21. Програма „Опазване на околната среда и климатични промени“ (ООСКП) на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021

СУ „Вела Благоева“

- ✓ **„Живей в кръговрата! Разреша проблема!“** - проектът се реализира в партньорство с Детски научен център „Музейко“, „Норвежки музей за наука и технологии“, ЧПГ „Образователни технологии“, СУ „Вела Благоева“, гр. Велико Търново, ОУ „Св. Климент Охридски“, с. Дебрен.

Проектът цели да допринесе за повишаване на осведомеността и участието относно управлението на ресурси, рециклирането на отпадъци и кръговата икономика сред училищата и населението посредством разработване и провеждане на образователни програми и кампании. Проектът е свързан със: създаване и пилотиране на 6 образователни програми с дигитални ресурси, подходящи за обучение в присъствена и виртуална среда на ученици от всички етапи на обучение, с цел формиране на знания, умения, ценности и поведение по отношение на управление на отпадъци, кръгова икономика и отговорно потребление; разработване на образователни продукти и формати извън класната стая (пътуваща изложба, работилници за учебни групи и индивидуални участници); провеждане на кампании за повишаване чувствителността и ангажираността към разрешаване на екологични проблеми, свързани с управлението на ресурсите, като се въвличат широк спектър от заинтересовани страни: учители, ученици, родители, бизнес, академични среди, НПО, местна власт, местни общности; трансфер на опит от Норвегия, внедряване на добри модели и практики в училище и в местните общности за формиране на знания, умения, нагласи и навици за устойчив начин на живот (съвременен модел на конкурс по природни науки, насочен към изследване и решения на актуални екологични проблеми с приложение в бизнеса, рамкова училищна екологична политика, сборник с добри практики за кампании).

НАСЪРЧАВАНЕ НА ИЗВЪНУЧИЛИЩНИТЕ ФОРМИ НА ЗАЕТОСТ

- **Насърчаване на младежки дейности, инициирани от самите млади хора.**

Община Велико Търново е приела Общински план за младежта през 2022 година, изготвен в съответствие с Национална стратегия за младежта, съобразно с приоритетите на Община Велико Търново по отношение на младите хора, както и с техните потребности като целева група. Чрез заложените дейности в Общински план за младежта се създават възможности за активно участие на младите хора в живота на общината и региона, и се способства за развитието на младежката креативност.

Младежката активност през 2022 година се развива в следните дейности:

- ✓ Насърчаване личностното развитие и икономическата активност и кариерно развитие на младите хора – в 20 събития /информационни кампании, обучения, семинари, консултации, кръжоци, конкурси, инициативи, уъркшоп/ с участие на общо 1 999 млади хора;
- ✓ Насърчаване на здравословния живот – 5 събития /информационни кампании, обучения, семинари, консултации, кръжоци, конкурси, инициативи, уъркшоп/ с участие на общо 542 обхванати млади хора;
- ✓ Превенция на социалното изключване на млади хора в неравностойно положение – 1 събитие с включени 15 млади хора;
- ✓ Развитие на младежкото доброволчество – 13 събития /концерти, акции, кампании/ с участие на общо 195 млади хора;

- ✓ Повишаване на гражданска активност на младите хора – 13 събития /инициативи, игри, концерти, кампании/ с участие на общо 720 млади хора;
- ✓ Личностно и професионално развитие на младите хора в малките населени места и селските райони – 5 събития / творческа формация/ с участие на 145 млади хора;
- ✓ Развитие на межкултурния и международния диалог сред младите хора – 5 събития с участие на 156 млади хора;
- ✓ Усъвършенстване на младежката работа– 2 мероприятия с участие на 25 млади хора;
- ✓ Повишаване ролята на младите хора в превенцията на престъпността - 7 събития с участие на 844 младежи.

Основни партньори в реализацията на посочените инициативи са РЗИ, Младежки дом, ЦМЕДТ „Амалипе”, Български младежки червен кръст, Градски ученически парламент, Община Велико Търново, АЙЕСЕК Велико Търново, Младежки дом Килифарево, Отдел закрила на детето, Инспектор детска педагогическа стая, Регионално управление по образование, ВТУ и др.

• **Превенция на детските и младежките противообществени прояви**

Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Община Велико Търново /МКБППМН/

Съставът на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Община Велико Търново отговаря на изискванията съгласно чл. 6, ал. 1 и ал. 2 от Закона за БППМН.

През 2022 год. в МКБППМН-Община Велико Търново са разгледани 37 възпитателни дела по отношение на 42 малолетни и непълнолетни лица -35 непълнолетни и 7 малолетни лица. От 35 непълнолетни – 26 са момчета и 9 момичета, от 7 малолетни - 1-момиче и 6 момчета. Общият брой на наложените възпитателни мерки от ЗБППМН по отношение на малолетните и непълнолетните е 44.

През 2022 г. Комисията провежда заседания /пленарни и на оперативното бюро/, на които са разгледани основни въпроси и взети решения свързани с: приемане на отчета за дейността на МКБППМН за 2021 г.; определяне броя на обществените възпитатели; разглеждане и приемане на отчетите на обществените възпитатели; обсъждане взаимодействието между различните институции за ограничаване, превенция и борба с престъпността при малолетните и непълнолетните.

Предложенията за разглеждане на възпитателни дела пристигат основно от Районна прокуратура като за 2022 год. те са 35 предложения, а 2 са постъпили под формата на сигнал от длъжностно лице. По отношение на едно лице е прекратено възпитателното дело поради навършване на пълнолетие.

През 2022 г. са наложени следните възпитателни мерки:

- ✓ Чл. 13, ал. 1, от ЗБППМН - „Предупреждение” на 31 лица;
- ✓ Чл. 13, ал. 1, т. 3 от ЗБППМН - “Задължение да участва в консултации, обучения и програми за преодоляване на отклоненията в поведението” на 2 лица;

- ✓ Чл. 13, ал. 1, т. 10 от ЗБППМН - „Задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото” на 3 лица

Като най-ефективни и работещи възпитателни мерки отново може да се посочи мярката: „Поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател”, защото индивидуалната и продължителна работа дава по-устойчиви резултати. Освен това позволява и работа с родителите. Мярката „поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател” е наложена на 11 лица.

НАСЪРЧАВАНЕ НА МЛАДЕЖКАТА СПОРТНА АКТИВНОСТ

- **Подпомагане провеждането на спортни прояви в и между училищата на територията на община Велико Търново**

Община Велико Търново подпомогна осъществяването на стотици инициативи и спортни прояви извън ученическите игри. Осигури условия за спорт, спортни пособия с цел популяризиране на спорта сред учениците. Разходените средства за масов спорт и домакинства през 2022 година са размер на 62 620 лева.

През 2022 година са получени 44 869 лева за изплащане на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическо възпитание и спорт в детските градини и училищата. Средствата са предназначени за осъществяване на учебно тренировъчна и/или спортно състезателна дейност.

- **Ремонтни дейности**

През 2022 година в Общински плувен басейн град Велико Търново е извършен вътрешен ремонт, който включва изкъртване на мазилката по тавана, шпакловка и боядисване, както и възстановяване покритието на чашата на басейна. Чрез своевременното извършване на посочените ремонтни дейности се подобри материално-техническата база и се осигури нормалното функциониране на плувния басейн. Общата сума на извършеният ремонт е 22 285 лева.

- **Подпомагане дейността на спортните клубове на територията на Община Велико Търново**

С Решение №212 от 25.06.2020 година на Великотърновски общински съвет бе приета „Наредба за финансово подпомагане на спортните клубове в Община Велико Търново“. Тя е адаптирана спрямо последните промени на Закона за физическото възпитание и спорта, както и с особеностите и състоянието на спорта в град Велико Търново. С приетата Наредба се определят условията, редът за законосъобразното и справедливо разпределение на финансовите средства отпуснати от Община Велико Търново за финансово подпомагане на спортните клубове. През 2022 година утвърдените финансови средства в размер на 150 000 лева са предоставени и усвоени като субсидия за целеви разходи от 31 броя спортни клубове.

През 2022 година ФК „Етър“ град Велико Търново продължи своето участие в Втора

професионална лига. През този период Община Велико Търново подкрепи финансово клуба със средства в размер на 342 000 лева.

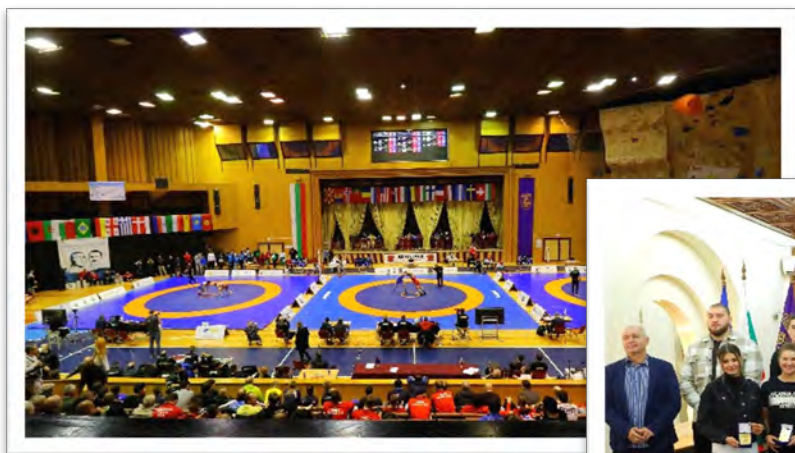
Планираните и реализирани прояви и през 2022 година изключително подпомогнаха спортните организации при осъществяването и провеждането на отделните прояви, което допринесе за повишаване на младежката спортна активност в общината.

• **Организиране и провеждане на Ученически игри, като част от националния спортен календар на МОН и ММС.**

Спортните дейности/инициативи/държавни първенства (ДП) и игри за 2022 година включват, като не се изчерпват до:

- ✓ Срещи за безопасността по време на тренировки
- ✓ Съдействие на ФК ЕТЪР за осигуряване на терени в региона за домакински мачове на Държавен юношески шампионат /ДЮШ/.
- ✓ ДП по бадминтон 13-15г. юноши.
- ✓ ДП по бадминтон 13-15г. девойки.
- ✓ Организация за вело събитие „Веломафия“.
- ✓ Организация на Европейска купа по борба в ДКС „Васил Левски“
- ✓ Подпомагане на турнири по спортно ориентиране, провеждане на кръгове от ДП по хандбал, баскетбол.
- ✓ Подпомагане на турнир за незрящи.
- ✓ Организация и съдействие за турнир по лека атлетика
- ✓ Срещи за насърчаване на активност сред природата чрез методите на спортната тренировка.
- ✓ Срещи за насърчаване на масов спорт на открито сред подрастващите ученици.
- ✓ Подкрепа и съдействие за издание на Ултрамаратон 2022
- ✓ Провеждане на Държавно първенство по лека атлетика, организация, подготовка.
- ✓ Организация и провеждане на турнир по футбол за Купата „МБ анд Б“
- ✓ Съдействие за организиране на състезание по спортно ориентиране.
- ✓ Организация за финал ветерани по футбол на стадион „Ивайло“
- ✓ Подпомагане Държавно първенство по карате киокушин в ДКС „Васил Левски“
- ✓ Подпомагане турнир по шах мат на ШК Булмекс.
- ✓ Съдействие и организация за рали шампионат ГИМКХАНА
- ✓ Организиране на турнир по конна езда Арбанаси
- ✓ Провеждане на турнир по футбол „Трифон Иванов“ – организация и подпомагане
- ✓ Сътрудничество с НВУ “Васил Левски“ за физическа подготовка на студенти
- ✓ Подпомагане на ХГ „Етър 64“ за провеждане на първенство сезон 2021/2022г.
- ✓ Кампания за безопасност при спортуване на открито.
- ✓ Кампания на Община Велико Търново за насърчаване за спорт в безопасна среда, спорт на открито и масов спорт в условия на пандемия.
- ✓ Организация за провеждане на Държавно първенство по конен спорт с. Арбанаси

- ✓ Организация и разяснителна кампания за провеждане на Ученически игри 2022/2023
- ✓ Организация Спортист на годината 2022

- ✓ Подпомагане и организация на домакински мачове за мъже по волейбол в ДКС“Васил Левски“
- ✓ Подпомагане на турнир „ Болярчета“
- ✓ Провеждане на Ученически игри 2022/2023 – футбол и баскетбол.
- ✓ Организиране, обработване и гласуване на Спортист на годината 2022
- ✓ Танцова спартакиада „Търновска царица“

ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ И ЗДРАВНИ УСЛУГИ

- **Извършване на външни и Вътрешни ремонтни дейности в Детските ясли, обновяване на оборудване и обзавеждане на здравните кабинети в детските заведения и училищата в Община Велико Търново;**

През 2022 година в детските ясли и здравните кабинети в детски градини и училища на територията на Община Велико Търново са извършени капиталови разходи на стойност 133 000.00 лв.; закупени са активи на обща стойност 41 021.00 лв.

- **Оптимизиране на системата за здравеопазване чрез инвестиции в здравната инфраструктура и гарантиране достъпа до здравно обслужване за всички социални групи и за всички населени места - подобряване материално-техническата база на детските ясли, детска млечна кухня и здравните кабинети в детските заведения и училища;**

В бюджета на Община Велико Търново за 2022 година са одобрени средства за финансиране дейността на 2 бр. „Здравен медиатор“ за посредничество в процеса на осигуряване достъп до здравни и социални услуги на представители на уязвими групи. Здравният медиатор работи с 1906 клиенти със здравни проблеми, вкл. във връзка с превенция на разпространение на COVID-19, оказвал е съдействие на общопрактикуващите лекари и Регионална здравна инспекция при провеждане на планови имунизации и профилактични прегледи, попълване на документация, съпровождане до здравни институции, информиране и консултиране на лица, пристигнали от чужбина и поставени под карантина във връзка с COVID -19, посещаване на лица, пристигнали от чужбина за спазване на карантината, съдействие за заверка на здравна документация, закупуване на лекарства на лица в рискови групи, дейности по промоция на здравето – здравно-информационни кампании, дейности по решаване на комплексни казуси.

Разкриване на „зелени коридори“

През 2022 година продължи функционирането на разкрития от Община Велико Търново и СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД временен пункт за ваксиниране срещу COVID-19. Съгласно Заповед на Кмета на Община Велико Търново, имунизациите и реимунизациите на желаещите се извършиха от медицински екип (лекар и медицинска сестра) от системата на детско и училищно здравеопазване по график. Поставените във Временния имунизационен пункт дози от ваксините срещу COVID-19 са 74.

- **Обновяване на социалната инфраструктура в населените места**

През 2022 год. в сферата на социалните услуги на територията на Община Велико Търново са извършени следните дейности:

- ✓ Закупен лек автомобил с рампа за инвалидни колички за нуждите на Центрове за

настаняване от семеен тип I, II, III за младежи с увреждания и деца без увреждания гр. Велико Търново, на стойност 70 380, 00 лв. с ДДС;

- ✓ Закупени за нуждите на социалните услуги материални активи на стойност 75 710 лв. с ДДС, част от които са: интерактивен под и беседка с ударопоглъщаща настилка за нуждите на Дневен център за деца и младежи с увреждания „Дъга“ гр. Велико Търново; многофункционална кушетка за кинезитерапия за Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни и лица с увреждания над 18 години гр. Велико Търново; климатици, компютърни конфигурации и други.

- **Ефективно управление на социалните услуги в т.ч. подкрепа на хора с увреждания, чрез националния механизъм Лична помощ;**

В изпълнение на Закона за личната помощ и Наредба № РД-07-7 от 28.06.2019 г. за включване в механизма лична помощ, през 2022 г. Община Велико Търново, в качеството си на доставчик, продължи да организира и ръководи дейността по предоставянето на лична помощ.

През 2022 г. ползватели на лична помощ по реда на Закона за личната помощ са хората с трайно увреждане с установени вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ и децата с 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност без определена чужда помощ.

В изпълнение на дейностите по предоставяне и ползване на лична помощ, през 2022 г. са подадени и приети 141 броя Заявления-декларации за включване в механизма лична помощ от кандидати за ползватели и 144 броя Заявления-декларации от кандидати за асистенти по реда на Закона за личната помощ. Сключени са 179 броя тристранни споразумения за предоставяне и ползване на лична помощ и 179 броя трудови договори.

През 2022 г. 370 асистента са предоставяли лична помощ на общо 346 ползвателя, като от тях 65 са деца с увреждания.

За реализиране на механизма лична помощ, към 31.12.2022 г. Агенция за социално подпомагане е предоставила средства на Община Велико Търново в размер на 3 022 095,25 лв.

- **Продължаване на инициативите за социално включване, достоен живот и пълноценна заетост на групите в неравностойно положение**

През 2022 год. Община Велико Търново бе домакин на едnodневен „Фестивал на способностите“ в партньорство и с подкрепата на Българска асоциация на лица с

интелектуални затруднения. Фестивалът е проведен на 2 септември в парк „Марно поле“ като в разположените 20 ателиета над 160 потребители на социални услуги от града, общината и от цяла страна демонстрираха своите умения и сръчност в сферата на занаятите, художествените изкуства, изработването на сувенири, ръкоделия и др.

През 2022 год. Община Велико Търново е отличена от Институт по публична администрация с грамота в категория „Социална отговорност“ от проведения Конкурс за добри практики в дейността на администрацията. Номинацията е за добра практика и успешното включване в пазара на труда на хора с увреждания, потребители на социални услуги, с което се преодолява социалната изолация и се осигурява възможност за придобиване на трудови умения и опит.

За поредна година, по традиция Община Велико Търново проведе Благотворителна изложба-базар на мартеници и изделия изработени от потребителите на социални услуги, функциониращи на територията на общината. Инициативата е проведена за 11-та поредна година с участие в базара на 26 социални услуги, 4 Центъра за работа с деца и младежи и 3 неправителствени организации.

Социални услуги и партньорски организации за поредна година участват в благотворителна Коледна изложба-базар „Ние можем XVI“ на картички, украшения и ръчно изработени изделия от потребителите на социални услуги. Инициативата е представена от 31 социални услуги, 5 Центъра за работа с деца и младежи и 4 неправителствени организации.

Организираните инициативи са част от политиката на Община Велико Търново за социално включване на лицата в неравностойно положение и популяризиране на дейността на дейностите, извършвани в социалните услуги, функциониращи на територията на Община Велико Търново.

- **Осигуряване на възможности за трудова заетост на младежи, безработни лица и групи в неравностойно положение**

✓ През 2022 г. Община Велико Търново продължи реализирането на **Национална програма „Активизиране на неактивни лица“, компонент 1 „Работа с неактивни лица“**,

1.2. Младежки медиатори. Програмата стартира през 2015 г., като Община Велико Търново е една от пилотните общини в страната. Програмата цели активиране и включване на пазара на труда на неактивни, в т.ч. обезкуражени лица и младежи до 29 г., които не работят, не учат и не са регистрирани в ДБТ, както и на безработни лица, посредством индивидуално и групово прилагане на инструменти и услуги за привличането и мотивирането им да се регистрират в ДБТ и насърчаване на включването им в обучение, връщане в образователната система и/или заетост.

С оглед реализацията на основните цели и задачи на програмата, от 2015 г. в общинска администрация – Велико Търново, в Дирекция „Социални дейности и здравеопазване“, е назначен служител на длъжност „Младши специалист, младежки медиатор“, изпълняващ функциите на посредник между неактивните младежи и институциите, които предоставят подходящите социални, здравни, образователни и др. услуги.

През 2022 г. младежкият медиатор е осъществил информиране, консултиране и насочване към ДБТ на младежи от 8 населени места от Община Велико Търново.

- Брой идентифицирани младежи – 74;
- Брой активирани младежи – 68;
- Брой активирани младежи, регистрирани в ДБТ – 68, като от тях 9 са започнали работа с посредничеството на ДБТ; започнали работа без посредничеството на ДБТ – 2.

Статистиката за нивото на придобито образование сред идентифицираните младежи е следната:

- 19 лица са с висше образование;
- 42 лица - със средно образование;
- 13 лица – с основно или по-ниско образование.

Предоставените средства от Държавния бюджет по програмата са в размер на 94 090,00 лв.

✓ През 2022 г. Община Велико Търново разработи проект на **Регионална програма за заетост**, включен в Регионална програма за заетост на Област Велико Търново, одобрена и утвърдена със Заповед на Министъра на труда и социалната политика.

Съгласно утвърдената програма, в Община Велико Търново са разкрити **32** работни места, със следното разпределение: **21** работни места на длъжност „Общ работник“ в 11 населени места на територията на общината; **7** работни места на длъжност „Общ работник“ в детски ясли и социални услуги в гр. Велико Търново; **2** работни места на длъжност „Санитар“ в Детска ясла „Мечо Пух“ и Домашен социален патронаж – гр. Дебелец; **1** работно място на длъжност „Работник, кухня“ в Домашен социален патронаж – гр. Дебелец; **1** работно място на длъжност „Домашен санитар“ в гр. Килифарево.

Съобразно длъжността, която заемат, назначените лица са ангажирани в хигиенизиране и поддържане на обществени места и пространства, сгради на социални услуги и детски ясли

и прилежащите към тях пространства; осигуряване на грижа в домашна среда; подпомагане дейностите по приготвяне на храна в кухненския бокс на ДСП- гр. Дебелец и др.

Финансирането по програмата е осигурено от Държавния бюджет чрез сключен Договор за осигуряване на заетост между Община Велико Търново и Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Велико Търново и е в размер на 157 432,00 лв.

✓ След одобрена заявка и сключен Договор за заетост с Дирекция „Бюро по труда“ по **Програма „Старт на кариерата“**, от октомври 2021 г. до октомври 2022 г. в администрацията на Община Велико Търново са назначени **двама** безработни младежи, завършили висше образование. Програмата цели осигуряване на възможности за придобиване на трудов стаж на безработни младежи до 29 г. с висше образование и без стаж по завършената специалност, с цел улесняване прехода от образование към заетост. С младите специалисти са сключени трудови договори за срок от 12 месеца на длъжност „Младши експерт“. След подадена нова заявка през 2022 г. и сключен нов договор с Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Велико Търново, в общинска администрация е назначено **1** лице на длъжност „Младши експерт“ със срок на заетост от октомври 2022 г. до октомври 2023 г.

Програмата се финансира със средства от Държавния бюджет, по Националния план за действие по заетостта за 2022 г. и осигурените средства и по двата договора са с общ размер на 35 194,24 лв.

- **Осигуряване на здравословна жизнена среда за нормално физическо и психическо развитие на подрастващите**

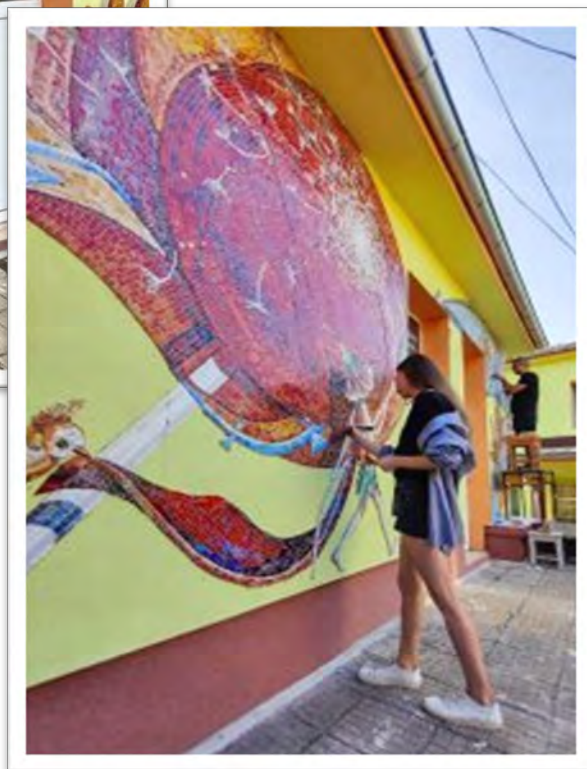
През 2022 г. детска ясла „Щастливо детство“ във Велико Търново отбеляза своя 50-ти рожден ден. Сградата на детската ясла е специално предназначена за грижа за деца от 0 до 3-годишна възраст. С инвестициите, осигурени от Община Велико Търново, материалната база днес е в отлично състояние, изпълнени са мерки за енергийна ефективност, дворът и съоръженията за игра са обновени.

На 26.09.2022 г. на входа на детска ясла „Щастливо детство ” е открито Мозаечно пано „Детството – магичната сфера на живота“. Авторът на творбата, Симона Йорданова е дипломант във Катедра „Стенопис“ на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий” и проектът е нейната дипломната работа. Изработването и екстериорното поставяне на мозаечното пано е съвместна реализация на Община Велико Търново и Катедра „Стенопис” към Факултета по изобразителни изкуства на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”.

С цел осигуряване на по-добро медицинско

обслужване на децата и учениците в общинския център и в малките населени места на Община Велико Търново са назначени 51 бр. медицински лица на длъжност „медицински специалист“ и двама на длъжност „лекар“ в 38 здравни кабинета. Всички медицински специалисти от детско и училищно здравеопазване са с преминато едновременно присъствено обучение в Български червен кръст- Велико Търново по първа долекарска помощ.

През 2022 год. продължава изпълнението на задачи, свързани с борбата с COVID -19. В условията на извънредна епидемична обстановка за децата до 3-годишна възраст, Детска млечна кухня към Община Велико Търново продължава да приготвя и доставя храна до всички раздавателни пунктове на територията на Общината. Стриктно са спазвани и прилагани утвърдените от МЗ и МОН „Мерки за организиране на дейностите в детските градини и детските ясли след възстановяване на приема на деца в условията на разпространението на COVID-19“.

- **Насърчаване на раждаемостта вкл. чрез подпомагане на семейства и двойки, живеещи на семейни начала с репродуктивни проблеми**

С Решение № 894/31.03.2022 г. на Великотърновски общински съвет за Общинска програма за асистирана репродукция – 2022 са одобрени средства в размер на 70 000 лв., в това число и преходния остатък за предходните две години 2020 г. и 2021 г. През календарната 2022 г. финансово са подпомогнати 26 двойки и семейства с репродуктивни проблеми, жители на Община Велико Търново.

За изминалите 11 години са подкрепени и подпомогнати финансово над 200 семейства и двойки с репродуктивни проблеми, някои от тях повече от един път. Първото бебе по

програмата е родено през 2012-а година, а през 2022 г. се ражда бебе № 70. През единадесетгодишното реализиране на Общинска програма за асистирана репродукция са родени 70 бебета, от тях 12 двойки са близнаци.

• **Реализиране на субституираща метадонова терапия и провеждане на дневни психорехабилитационни програми в „Център за психично здраве - Велико Търново” ЕООД;**

През 2022 г. продължава успешната реализация на дневните програми в специализираните кабинети на “Център за психично здраве – Велико Търново” ЕООД: неврози и психотерапия, наркологичен, сексологичен, геронтопсихологичен. Прилагат се и следните програми: Програма за справяне с кризи, Програма за лечение на пациенти с личностови разстройства, Програма за съдебно-психиатрична експертна дейност в ЦПЗ, Програма за поддържащо лечение при шизофрения, Програма при невротични състояния, свързани със стрес и соматоформни разстройства на личността, Терапевтична програма за пациенти на задължително и принудително лечение, хоспитализирани в ЦПЗ, Програма за водене на случай, Програма за обучение в социални умения, Програма за социална защита, Програма за семейно консултиране, Програма за противорецидивно лечение при афективни разстройства, Програма за медицински и психосоциални грижи при органични състояние, Модул за надомни грижи, Програма за домашен патронаж, Програма за психо-социална рехабилитация на зависимости, Програма за "Дневни грижи", Програма “Социален клуб на болните”.

1. През 2022 г. в “Център за психично здраве – Велико Търново” ЕООД е реализирана „Програма за лечение с опиети агонисти и агонист-антагонисти на лица зависими към опиоиди”. Програмата обхваща 40 места, от тях 5 се предоставят с предимство за бременни, майки с малки деца, социално слаби, пациенти инфектирани с HIV, тежки кръвнопреносими инфекции и пациенти с остра нужда от метадоново лечение поради тежко здравословно състояние.

2. Реализиране на Общинска програма „Здрави деца в здрави семейства”

С цел изграждане на капацитет и умения за консултиране и подкрепа у медицински и немедицински специалисти, са проведени:

- Обучения на медицинските специалисти от здравните кабинети в детските градини и училищата на община Велико Търново по актуални въпроси на здравето законодателство, в т. ч. и по теми, свързани с прилагане на сборниците с рецепти и наредбите за здравословно хранене на деца и ученици;

- Семинар на тема „Физическа активност и здраве, и превенция на наднорменото тегло от най-ранна детска възраст“ с директорите на детските ясли от община Велико

Търново в рамките на Европейския ден за борба със затлъстяването. Акцент в работата на семинара е ролята на пълноценното хранене и умерената физическа активност за поддържане на здравословно телесно тегло, както и ползата от здравословния начин на живот;

- Семинар за изготвяне на седмично меню за здравословно хранене на децата от 1 до 3-годишна възраст, с цел превенция на затлъстяването от най-ранна детска възраст. В семинара вземат участие директорите на детските ясли и директорите на детски градини с яслени групи от община Велико Търново.

През 2022 год. са осъществени редица програмни инициативи за превенция на тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркотичните вещества; популяризирането на ползата от движението, здравословното хранене и опазването на околната среда; профилактиката на заболяванията, свързани с наднорменото тегло и затлъстяването; профилактиката на пътно-транспортния травматизъм и други, по-важните от които са:

- Повишаване на физическата активност на деца, ученици и възрастно население
- Кампании за подобряване и укрепване на физическата активност на населението в община Велико Търново „Движи се и победи – 2022” (пролет и есен), включващи преминаване на 6 туристически маршрута в околностите на Велико Търново. Кампанията е традиционна, стартирала 2001 г. В организирания през годините 39 кампании са участвали общо 19 468 деца, ученици и възрастни хора, в т.ч. и 445 семейства. В рамките на кампанията са проведени два спортно-туристически празника в парк Ксилифор, с включени над 400 деца и ученици в различни дисциплини: туристически щафети в три възрастови групи; спортни състезания – плажен волейбол, „Лъвски скок”, бадминтон, колокрос, блиц турнир по шах, стрелба в цел, спортен риболов и други; центрове на предизвикателството (въжен мост над реката, висяща въжена стълба, „тролей над езерото“, изкуствена катерачна стена, туристически каяк).

- Инициативи за превенция на рискови за здравето фактори (тютюнопушене, употреба на алкохол, нездравословно хранене, наднормено тегло и затлъстяване, повишено кръвно налягане и други) и опазване на околната среда. С цел повишаване на нивото на информираност, обучение и включване на младите хора от община Велико Търново в дейности по програмата са осъществени:

Кампании за превенция на тютюнопушенето

По повод на Световния ден без тютюнопушене – 31 май е организирана и реализирана здравно-информационна кампания за превенция на тютюнопушенето под мотото „Тютюнът – заплаха за нашата околна среда“, включваща: конкурс за изработване на разделител за книга на тема „Тютюнът замърсява.....“ – представени са 127 разделители за книга, изработени от 124 ученици от 2 до 11 клас от 9 училища; образователни акции на открито (на 31 май, 1 и 4 юни 2022 г.) – изнесен мобилен кабинет за профилактика на белодробните заболявания; ателиета с интерактивни игри; изложба и спортен празник - изложба на рисунки, колажи и макети, изработени от ученици по темата тютюнопушене с участието на деца и ученици от 6 училища и 1 дом за лица без увреждания;

По повод на Международния ден без тютюнопушене през месец ноември 2022 г. е

организирана и проведена кампания под мотото „Да подарим здраве“, с цел приемане на предизвикателството за отказ от тютюнопушене; провеждане на 14 тренингови обучения и демонстрации на пушещата кукла Сю с обхват 374 лица;

Кампании за превенция на хроничните незаразни болести (сърдечно-съдови, белодробни, онкологични, диабет, затлъстяване и други)

- Провеждане на „Клиники на открито“ с безплатни за гражданите измервания и изследвания за превенция на хроничните незаразни болести (сърдечно-съдови, белодробни, диабет, затлъстяване).
- Образователна кампания „Да се радваме на лятото с мисъл за здравето“ в парка на гр. Дебелец. Целта на инициативата е чрез забавления за най-малките и безплатни изследвания за най-големите да се обърне внимание върху превенцията на хроничните незаразни болести и профилактика на рака на кожата и други заболявания, причинени от продължителното излагане на слънце.
- Конкурс за изработване на креативно лого и слоган, подкрепящи здравословния начин на живот сред ученици от област Велико Търново.
- Кампания, посветена на Световната седмица на кърменето (1 – 7 август), провеждаща се за 15-та година, с участието на майки и бременни жени с включени безплатни консултации по кърмене; предоставяне на здравно-образователни материали; изложба на творби на деца от ДГ „Здравец“ и ДГ „Соня“.

Кампания за превенция на употребата на алкохол

- Проведени забавни игри и предизвикателства на открито в град Дебелец с фокус върху знания и умения по безопасност на движението и превенция на употребата на алкохол.
- Проведени 13 демонстрации на алко-очила, симулиращи ефекта на дезориентация, включително намалена бдителност, забавено време за реакция, объркване и изкривяване на зрението, вследствие употребата на алкохол с обхват 382 лица.

Кампании за превенция на затлъстяването

- Разработен и проведен цикъл от интерактивни обучения с фокус „Здравословно хранене“ и „За чиста Земя, въздух, вода и храна“ в ЧДГ „Малки стъпчици“, с. Присово;
- „Седмица на здравето“ – деца, родители и педагози в рамките на пет дни се включват в презентации, кулинарни работилници и изложби, ателиета по йога и пилатес, билкова лаборатория, ролеви игри със забавни опити и други в ДГ „Ивайло“, гр. Велико Търново;

- Проведени 9 обучения с тематика „Основни групи храни и препоръки за здравословно хранене“ с общ обхват 228 деца и ученици, и на 4 интерактивни обучения за ползата от движението и ежедневната двигателна активност с обхват 102 деца и ученици.

Община Велико Търново се присъедини към национална кампания „Евромеланома“ за превенция и ранно откриване на рака на кожата. Инициативата е организирана в продължение на 16 години в партньорство с Българско дерматологично дружество (БДД) и Глобална Коалиция за защита на правата на пациентите с меланома. Кампанията цели навременна диагностика, повишаване информираността на населението, относно възможните вреди от слънцето, както и правилна фотопротекция.

- **Реализиране на Програма на Община Велико Търново за подобряване на психичното здраве;**

С Решение № 672/26.08.2021 г. на Великотърновски Общински съвет е приета Програма на Община Велико Търново за подобряване на психичното здраве 2021 – 2026 г.

През 2022 г. продължава успешната реализация на дневните програми в специализираните кабинети на “Център за психично здраве – Велико Търново” ЕООД и Програма за лечение с опиоидни агонисти и агонист-антагонисти на лица зависими към опиоиди.

Използва се и капацитета на Превантивен информационен център по наркомании за превенция, профилактика на психичното здраве, лечение и ресоциализация.

По повод Международния ден за безопасен интернет е проведен семинар в Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания III, Велико Търново с участие на младежи и от Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания II. Целта на тренинга е привличане вниманието към по-безопасното и отговорно ползване на интернет и мобилни устройства от децата, изграждане на индивидуални умения при идентификация на проблемите в глобалната мрежа, формиране на нагласи за отговорно поведение в интернет пространството.

В училищата и детските градини на територията на Община Велико Търново функционират 38 здравни кабинета, разполагащи с оборудване, медикаменти и медицински пособия, необходими за овладяване на спешни състояния. В здравните кабинети се осъществяват дейности по профилактика, превенция, промоция на здравето на ученици и деца.

За повишаване нивото на здравни знания и изграждане на умения и нагласи у децата и учениците за опазване на личното им здраве и здравословен начин на живот, както и за изграждане на капацитет за профилактика и промоция на здравето в образователната система, медицинските специалисти от здравните кабинети в детските градини и

училищата, под методичното ръководство на експерти от РЗИ – Велико Търново са реализирали обучения и образователни дейности на здравна тематика – алкохол, наркотични вещества, стрес, агресия, хранителни разстройства, затлъстяване, работа с компютър и др.

По повод Световния ден на психичното здраве експертите от Превантивен информационен център по наркомании организират информационен ден с послания за позитивен начин на живот. Целта на инициативата е привличане вниманието върху опазване на психичното здраве.

Община Велико Търново се присъедини към информационната кампания „*Всяка минута е ценна! Научете симптомите на инсулта*“, организирана от Асоциация за инсулт и афазия по повод отбелязването на Световния ден за борба с инсулта – 29 октомври. Целта на кампанията е чрез информационни материали да се привлече вниманието на обществото към разпознаване на симптомите на инсулта. Община Велико Търново разпространи плакати и листовки на кампанията в клубовете на пенсионера и инвалида в гр. Велико Търново, гр. Килифарево, гр. Дебелец, Диагностично-Консултативен Център 1 – гр. Велико Търново и Дирекция социално подпомагане – гр. Велико Търново, както и на 7 рекламни съоръжения, разположени на възлови места в гр. Велико Търново.

- **Реализиране на Програмата за превенция на наркотични зависимости сред младите хора в Община Велико Търново;**

- ✓ Проведено практическо обучение на 18 педагогически съветници, психолози и други училищни специалисти от училища на територията на град Велико Търново и областта по Национална програма за превенция на употребата на наркотични вещества в училищна среда за ученици 5-7 клас „Кодово име Живот“.

- ✓ Проведено обучение на доброволци от ОС на БЧК – Велико Търново по Национална програма за превенция на употребата на психоактивни вещества в училищна среда за ученици 8-11 клас „От връстници за връстници“, съвместно с Общински съвет по наркотични вещества – Габрово. Целта е създаване на обучен и мотивиран екип от младежки лидери – доброволци, подпомагащи други млади хора в усвояването на знания, развиването на умения и формирането на нагласи за здравословни решения и поведенчески избори за превенция на наркоманиите в училищна и извънучилищна среда.

- ✓ Проведено обучение в Национален център по общественото здраве и анализи с представена информация за Национална информационна линия за наркотици, алкохол и хазарт, включваща история, развитие и основни тенденции в употребата на психоактивни вещества и търсенето на помощ.

- **Реализиране на „Оздравителна програма за ограничаване усложненията Като хипертония и диабет, поради затлъстяване сред учениците в Община Велико Търново“;**

През 2022 г. продължи реализацията на Оздравителната програма. Осъществени са консултативни прегледи, кинезитерапия, кардиодихателна гимнастика, общофизически упражнения, апаратни процедури, пресотерапия, термотерапия, процедури с инфрачервени и видими лъчи, кварц, общозакалителни процедури и водолечение на 46 деца и ученици от Община Велико Търново.

- **Реализиране на „Оздравителна програма за ограничаване на наднорменото тегло, затлъстяването, гръбначните изкривявания и неправилните стойки сред децата и учениците от Община Велико Търново“.**

Целта на Програмата е ранно откриване на начални гръбначни промени от патологичен тип, сред децата от 1-4 клас в Община Велико Търново. През 2022 г., в изпълнение на Оздравителната програма, са извършени консултативни прегледи и лечебни процедури (кинезитерапия, кардиодихателна гимнастика, общофизически упражнения, апаратни

процедури, пресотерапия, термотерапия, процедури с инфрачервени и видими лъчи, кварц, общозакалителни процедури и водолечение) на 104 деца и ученици от Община Велико Търново.

- **Реализиране на Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Велико Търново и Годишни планове към нея.**

През 2022 г. е разработен и с Решение № 936/ 28.04.2022 г. е приет Годишен план за развитие на социалните услуги за 2023 г. на Община Велико Търново.

- **Реализиране на Програма за детето.**

С Решение № 902 от 31.03.2022 г. на Великотърновски общински съвет е приет Отчет по изпълнение на Програма за детето на Община Велико Търново за 2021 г. и Програма за детето на Община Велико Търново за 2022 г.

Международен ден на детето - 1-ви юни

Отбелязан с празник, организиран от Община Велико Търново, съвместно с екипите на социални услуги и ученици от Градски ученически парламент. С участие на над 400 деца в парк „Света гора“ се предостави възможност те да се включат в забавни игри и различни занимания на обособени 9 ателиета: „Бързи, смели, сръчни“, „Шареното камъче“, „Рисувай с нас“, „Макаронени бижута“, „Пано на щастливото детство“, „Опознай своя град“, „Палитра“, „Искам да ти кажа“, „Логически задачи“.

Детска млечна кухня към Община Велико Търново за поредна година се включи в отбелязването му с осигурени топки и книжки за над 100 деца. В Центровете за работа с деца и младежи в малките населени места за празника бяха организирани различни игри и забавления, съобразно интересите и възрастта на децата.

„Детска академия за спорт и превенция 2022“

Инициатива, провеждаща се за втора година, обхващаща над 400 деца, посещаващи Центровете за работа с деца и младежи и се изпълнява целогодишно в сътрудничество с Од на МВР- Велико Търново, Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ Велико Търново, Дарителско сдружение „Св. Иван Рилски“, с. Балван, Съюз на пивоварите в България и Сдружение на кметовете и кметските наместници „Янтра 2001“.

„По-добре да питаш, отколкото да патиш“

През 2022 г. Община Велико Търново подкрепя реализирането на инициативи за отбелязване на Европейската година на младежта . В парк „Дружба“ ее проведена информационна кампания за превенция от рисковете свързани с трафик на хора, наркомании и безопасен интернет, организирана от Местна комисия за борба с трафика на хора, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и Превантивен информационен център по наркомании към Община Велико Търново.

„Детството – магичната сфера на живота“

За трета поредна година Община Велико Търново, в сътрудничество с Факултета по изобразително изкуство към ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ реализира проект за изграждане на мозаечно пано върху част от фасадата на детска ясла.

През 2022 г. с подкрепата на Община Велико Търново са проведени редица конкурси за рисунки, есета и творчество по теми за опазване на околната среда, борба срещу насилието, безопасност в дигиталния свят и др. Организиран са велопоходи и кампании сред природата с цел за повишаване здравната култура и физическата активност на децата.

- **Реализиране на проекти:**

- 1. „Приеми ме 2015“**

През 2015г. стартира етап 1 на проекта, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г. Проектът цели усъвършенстване на модела на предоставяне на социалната услуга „Приемна грижа“ и разширяването на обхвата ѝ, както в страната, така и по отношение на целевите групи.

Същността на приемната грижа се изразява във временно предоставяне на грижи в домашна среда на деца и юноши, които поради различни причини не могат да бъдат отглеждани в биологичното си семейство.

През 2016 г. стартира етап 2 на изпълнение на проекта, в резултат на което се въвежда областния модел на социалната услуга „Приемна грижа“, назначен е Областен екип по приемна грижа с изнесени три работни места: в гр. Велико Търново, гр. Павликени и гр. Полски Тръмбеш, обслужващи населените места в област Велико Търново.

Към края на 2022 г. в област Велико Търново са утвърдени 97 приемни семейства, в т. ч. 14 семейства за община Велико Търново, като през 2022г. е утвърдено 1 ново приемно семейство. Семействата, в които няма настанени деца са 26, в т. ч. 2 семейства за община Велико Търново.

През 2022 г. децата, пребивавали в приемни семейства в областта са 112, като към края на 2022 г. са настанени 92 деца, от които 18 деца са с увреждания, в 71 приемни семейства. Четиринадесет са настанените деца в 12 приемни семейства за община Велико Търново.

От началото на 2022 г. са изведени 43 деца, от които 3 в община Велико Търново. Десет от децата, напуснали приемните семейства, са реинтегрирани в биологичните си семейства: 19 от децата - осиновени в страната, 5 - осиновени в чужбина, 7 - настанени в социална услуга в общността и 2 деца - навършили пълнолетие.

Със сключеното Споразумение № ФС01- 0606/22.12.2022 г. за партньорство между Агенция за социално подпомагане и Община Велико Търново проектните дейности се удължават до 31.12.2023 г.

2. „Общностен център за деца и родители „ЦАРЕВГРАД“;

През 2016 год. Община Велико Търново стартира изпълнението на проекта с първоначална продължителност от 77 проектни месеца. С решение на Комитета за наблюдение на Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 продължителността на предоставяне на услугите е удължена до 30.06.2023 г. Общата стойност на БФП за изпълнението на проекта е 1 595 035.00 лв.

Общностен център за деца и родители „ЦАРЕВГРАД“ предоставя услуги за ранно детско

развитие, които са в подкрепа на бъдещи родители, семейства с деца от 0 до 7-годишна възраст, деца с увреждания и забавяне в развитието. През 2022 г. услугата „Ранна интервенция на уврежданията и индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания“ (РИУ и ИППДУ) е предоставяна на **общо 76 деца**. Най-търсените специалисти в услугата продължават да са логопедите, като финалното решение е и за включване на други специалисти в работата с детето като специален педагог, психолог, рехабилитатор. Към услугата РИУ и ИППДУ е назначен

педиатър. Специалистите на РИУ и ИППДУ осигуряват подкрепа на семейства с деца от 0 до 7 г. в риск от/със забавяне в развитието поради ниско тегло при раждане, недоносеност, хронично заболяване, липса на стимулиране и/или изоставяне в ранна детска възраст, норми и форми на поведение; с диагностицирано състояние/увреждане. Услуга РИУ и ИППДУ подкрепя естествените процеси на развитие и дава насоки на семействата за намаляване на процесите, благоприятстващи забавянето в развитието.

Екипът на услугата „Формиране и развитие на родителски умения и семейно консултиране и подкрепа“ (ФРРУ и СКП) е работил със **117 семейства** (бъдещи родители и родители с деца до 7-год. възраст), като консултациите са по въпроси, свързани с ежедневните грижи за децата и справяне с трудни възпитателни ситуации, грижа за бременната и подготовка за раждане; кърмене; трудности при отглеждане и възпитание на детето; преодоляване на естествените „кризи“ в развитието на детето; психо-емоционално и физическо развитие на детето.

През 2022 г. екипът на ФРРУ и СКП е провел **223 индивидуални консултации**; планирал е и провел **26 групови консултации** на различни теми, свързани с бременността, раждането и грижите за децата; проведени са **147 информационни срещи** и **61 информационни обхода**. Екипът на услугата е извършил **43 домашни посещения** на територията на Община Велико Търново. Оказана е подкрепа на бременни здравно неосигурени жени, в т.ч. срещи и консултации с акушерка, педиатър, юрист.

Услугата „Семеен център за деца от 0 до 3 години“ (СЦД) през 2022 година е ползвана ежесмесечно от средно между 5 и 12 деца. СЦД е място, където децата с изоставане в една или няколко сфери на своето развитие усвояват нови навици за ежедневието си, получават индивидуално внимание с акцент върху конкретна потребност. Родителите от своя страна

получават информация за това как се справя детето и какви са неговите реални възможности извън семейната среда. С децата провеждат занимания детегледачки, а престоят им бива наблюдаван от медицинска среда.

СЦД е място, където с цел равен достъп до детски заведения има възможност за почасов или целодневен престой за деца от 0 до навършване на 3-годишна възраст чрез посещение в среда, близка до тази предоставяна в детските заведения. Вследствие престоя в СЦД децата придобиват умения и се приучават към навици типични за възрастовата група. По този начин се прави плавен преход и лесна адаптация към среда, различна от семейната.

Организираны събития от екипа на Общностен център за деца и родители „ЦАРЕВГРАД“ :

- Проведена четвърта поредна кампания за разпространение на информационни материали за Центъра по повод Международния ден на жената .
- Проведена информационна кампания, свързана с Международния ден на хората със Синдром на Даун .
- Участие по повод Международния ден на детето в парк „Света гора“ .
- Участие в събития по повод Световния ден за информираност за аутизъм и

Международен ден на детската книга.

- Проведена групова среща с бъдещи и настоящи родители по повод Световна седмица на кърменето.
- Участие в инициатива съвместно с Фондация „Карин дом“.

Посочените социални и здравни услуги се предоставят в създадения по Проект „Инвестиция в ранното детство – гаранция за благосъстоянието на децата и семействата в Община Велико Търново”, Общностен център за деца и семейства в град Велико Търново.

3. Проект „Патронажна грижа + в Община Велико Търново“

През 2022 г. продължи изпълнението на дейностите по проекта с общ размер на отпуснатата безвъзмездна финансова помощ в размер на 1 442 040.65 лв. Проектът цели осигуряване на подкрепа, чрез предоставяне на патронажни грижи за възрастни хора и лица с увреждания, чрез услуги в домашна среда, както и подкрепа за адаптиране на социалните услуги, делегирани от държавата дейности във връзка с разпространението на COVID-19. За реализацията ѝ ще се осъществят два типа дейности, разпределени в направления:

Направление I – дейност „Патронажна грижа“

Реализирани дейности:

- Предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги и психологическо консултиране, както и подкрепа, чрез доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, вкл. лекарства, заплащане на битови сметки и заявяване и получаване на неотложни административни услуги на **над 177 лица**, в т.ч. хора с увреждания, възрастни хора в невъзможност от самообслужване, лица над 54 г., други уязвими групи, вкл. лица поставени под карантина във връзка с COVID-19, лица от рисковите групи за заразяване с COVID-19.
- Подкрепа на **229 лица** от целевата група, от които 26 лица са ползвали услугата *доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, вкл. лекарства, заплащане на битови сметки и заявяване и получаване на неотложни административни услуги*. Услуги по проекта са ползвали лица от 17 населени места на територията на Община Велико Търново.

Направление II – дейност „Превенция на COVID-19 в социалните услуги, делегирани от държавата дейности“

Подкрепа на лицата назначени в социалните услуги, делегирани от държавата дейност, функциониращи на територията на Община Велико Търново, както и настанените потребители, чрез осигуряване на ЛПС, въвеждане на мерки за дезинфекция на сградния фонд, тестване на персонала и на потребителите за COVID-19, физическо разделяне/преграждане на помещения, допълнителни плащания на персонала за положен извънреден труд, осигуряване на компютърна техника, планшети, телефонни апарати и др., с цел адаптиране и приспособяване на социалните услуги, делегирани от държавата дейности в контекста на епидемичната обстановка и осигуряване на възможности за тяхното предоставяне дистанционно (онлайн консултиране, скайп връзка и др.).

През 2022 год. са реализирани:

- Доставка на необходимите дезинфектанти и ЛПС на социалните услуги, функциониращи на територията на Община Велико Търново, които са делегирани от държавата дейност, а при възникнала необходимост е осигурено и тестване на персонала и потребителите.
- Извършен ремонт на част от административната сграда, за обособяване на помещения за физическо разделяне и изолиране на потребители, в случай на положителен резултат за COVID-19 или изразена подобна симптоматика.
- Назначени общо 64 лица, като допълнителен персонал в 21 социални услуги, делегирани от държавата дейности, управлявани от Община Велико Търново.
- Подкрепени **454** потребители на социални услуги и 326 лица от щатния персонал на социалните услуги, делегирани от държавата дейност.

4. Проект „Патронажна грижа + в Община Велико Търново, Компонент 2“

Проектът е естествено продължение на предходния, като за него е сключено Допълнително споразумение към Административния договор за предоставяне на БФП, с общ бюджет в размер на 2 169 863.05 лв.

В изпълнение на проектните дейности продължава осъществяването на двата типа дейности, разпределени в направления:

Направление I – дейност „Патронажна грижа“

През 2022 год. са реализирани:

- Подкрепа на **194 лица** от целевата група, от които 25 лица са ползвали услугата *доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, вкл. лекарства , заплащане на битови сметки и заявяване и получаване на неотложни административни услуги*. Услуги по проекта са ползвали лица от 17 населени места на територията на Община Велико Търново.

По Направление II – дейност „Превенция на COVID-19 в социалните услуги, делегирани от държавата дейности“

Реализирани дейности:

- Доставка на необходимите дезинфектанти и ЛПС на социалните услуги, функциониращи на територията на Община Велико Търново, делегирани от държавата дейност.
- Назначени **общо 57 лица**, като допълнителен персонал в 19 социални услуги, делегирани от държавата дейности, управлявани от Община Велико Търново.
- Подкрепа на **468 потребители** на социални услуги и 316 лица от щатния персонал на социалните услуги, делегирани от държавата дейност.

5. Проект „Грижа в дома в Община Велико Търново“

Община Велико Търново изпълнява Административен договор за отпускане на безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на дейностите с бюджет на стойност 1 763 341,80 лв. и период на изпълнение до м. ноември 2023 год.

Проектът цели осигуряване на грижа в домашна среда на над **330 възрастни** хора в невъзможност за самообслужване и лица с увреждания. Посредством него ще продължи осигуряването на подкрепа в домашна среда за възрастни хора в невъзможност за самообслужване и хора с увреждания, в защита на обществения интерес и като отговор на нуждите на населението.

Навременната и професионална подкрепа в зависимост от индивидуални потребности се изразява в:

- Предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги по домовете и психологическа подкрепа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване и лица с увреждания.

- Доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, както и осигуряване на транспорт на персонала, предоставящ услугите, от/до домовете на лицата.
- Предоставяне на информация относно превенция и профилактика на здравето и социално значими заболявания, включително консултации с диетолог и др. специалисти при необходимост.
- Осигуряване на супервизия и обучения на служителите, предоставящи почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда.

От стартирането на проектните дейности до 31.12.2022 г., грижа в домашна среда е предоставяна в 17 населени места, на **202 лица** от целевата група, като **188** от тях са ползвали патронажна грижа до 06.11.2022 г.

В изпълнение на проектните дейности са назначени **38 лица** – 2 социални работници, 1 психолог, 3 медицински сестри, 2 шофьори и 30 домашни санитарни, като 26 лица от тях са изпълнявали длъжности по приключилия проект „Патронажна грижа + в Община Велико Търново, Компонент 2“.

6. „Разкриване на Комплекс от социални услуги за деца“; Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите, Етап 2 - предоставянето на социални и интегрирани здравно-социални услуги за деца и семейства

В изпълнение на дейностите заложи по проекта продължава предоставянето на услуги в разкритата социална услуга „Комплекс от социални услуги за деца“ намираща се във Велико Търново на ул. „Симеон Велики“ №3 и включващ „Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства“ и „Преходно жилище за деца от 15 до 18 години. Проектните дейности са в изпълнение на Процедура „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите – етап 2 – предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за деца и семейства“ – компонент 1“

Реализирани дейности:

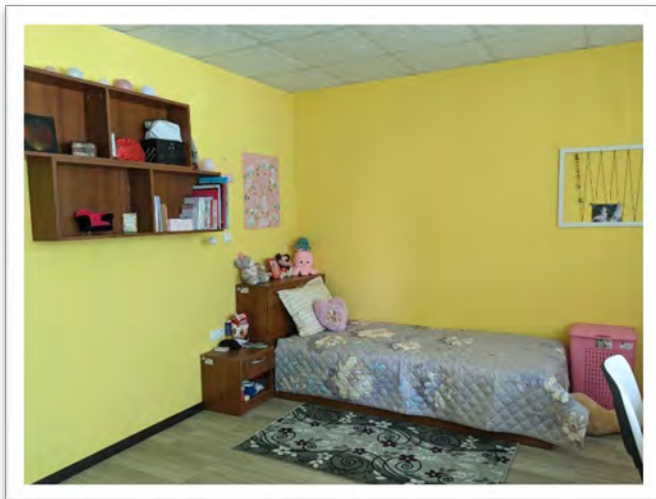
- В изпълнение на проектните дейности в Комплекс от социални услуги за деца са работили 29 лица.
- Предоставена грижа и подкрепа на 24 деца в разкрития Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства.

- Предоставена необходимата подкрепа и консултиране на 27 родители и близки на деца с увреждания в разкрития Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства.

- Настанени 7 потребители в Преходно жилище за деца от 15 до 18 години.

За осигуряване на устойчивост на разкритите по проекта услуги, Община Велико Търново стартира необходимите действия по разкриването им като социални услуги, делегирани от държавата дейности, съгласно действащото законодателство. Получено е предварително одобрение за създаване на социалната услуга „Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства“, гр. Велико Търново, ул. „Симеон Велики“ № 3, с капацитет 30 потребители, както и такова за създаване на социалната услуга „Преходно жилище за деца от 15 до 18 години“, гр. Велико Търново, ул. „Симеон Велики“ № 3, с капацитет 8 потребители.

С Решение № 1011 от 30.06.2022 г. на ВТОБС, считано от 02.08.2022 г. е разкрит Комплекс от социални услуги за деца, гр. Велико Търново, ул. "Симеон Велики" № 3, включващ следните социални услуги, делегирани от държавата дейности:

- "Преходно жилище" за деца от 15 до 18 години, с капацитет от 8 потребители и

- „Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства“, с капацитет 30

потребители.

7. Проект „Топъл обяд в Община Велико Търново“

Община Велико Търново изпълнява Административен договор за предоставяне на БФП за изпълнение на проект „Топъл обяд в Община Велико Търново“, като стойността му е в

размер на 505 612.80 лв. Проектът цели осигуряване на здравословна, разнообразна и питателна топла храна за обяд на хора, които не са в състояние сами или с помощта на свои близки да си осигуряват такава; осигуряване на подкрепа за преодоляване на основните идентифицирани лишения от храна и основни материали за осигуряване на нормални условия за живот на хора, които живеят в крайна бедност, изпитват тежки материални лишения и живеят в социална изолация; справяне с проблема на материалните лишения чрез подпомагане с храни и основна материална помощ; смекчаване и намаляване на бедността и преодоляване на социалното изключване. Целевата група е 200 лица в неравностойно социално положение да получат приготвена безплатна храна за обяд.

През 2022 г. са приети 206 бр. Заявления-декларации от кандидати за крайни бенефициенти по проекта, от които са одобрени 167 лица за потребители на проекта, които получават топъл обяд, считано от 03.01.2023 г.

8. „Разкриване на Дневен център за подкрепа на лица с увреждания и техните семейства, вкл. с тежки множествени увреждания”, реализиране на Проект „Изграждане на Комплекс за социални грижи за възрастни хора и лица с умствена изостаналост“

С разкритата на 01.07.2022 год. социална услуга в общността - Дневен център за подкрепа на лица с увреждания и техните семейства, вкл. с тежки множествени увреждания, с капацитет 30 места, дейностите са организирани в ремонтирани и адаптирани функционални помещения на ул. „Цветарска“ № 14, ет.1 в град Велико Търново и за реализирането им е назначен екип от 13 души.

В Дневния център за подкрепа на лица с увреждания и техните семейства, вкл. с тежки множествени увреждания потребителите получават подкрепа, свързани с посрещане на ежедневните потребности, занимания за развитие на основни умения в зависимост от възрастта и личните нужди, занимателна трудотерапия, организиране на свободното време и разширяване на социалните контакти.

В Центъра се предоставят и иновативни дейности подкрепящи семействата на лицата с увреждания, краткосрочно настаняване в иновативната услуга "Заместваща грижа" на лицата с увреждания, за срок не по-дълъг от 14 дни в годината.

През 2022 год. общо услугите на социалната услуга са ползвали 36 бр. лица дневна грижа и 9 бр. лица са ползвали заместваща грижа.

9. Проект „Изграждане на Комплекс за социални грижи за възрастни хора и лица с умствена изостаналост“

През 2021 год. е приключва реализацията на проектните дейности с изграждане на социалната инфраструктура за разкриването на 4 бр. „Център за грижа за лица с умствена изостаналост“ с общ капацитет 60 лица (места) в с. Церова кория, община Велико Търново и 1 бр. „Център за грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване“ с капацитет 15 лица (места) в град Велико Търново, ул. „Симеон Велики“ № 3, вх. В. През 2022 год. стартира изпълнението на подписания Административен договор за осигуряване на безвъзмездна финансова помощ за нова дългосрочна грижа за възрастните и хората с увреждания – Етап 2.

Разкриват се **пет нови социални услуги** от резидентен тип:

- „Комплекс от социални услуги за лица с умствена изостаналост“, включващ: – Център за грижи за лица с умствена изостаналост I село Церова кория, ул. „Втора“ № 28, с капацитет 15 места; Център за грижи за лица с умствена изостаналост II село Церова кория, ул. „Втора“ № 28, с капацитет 15 места; Център за грижи за лица с умствена изостаналост III, село Церова кория, ул. „Втора“ № 28, с капацитет 15 места и Център за грижи за лица с умствена изостаналост IV, село Церова кория, ул. „Втора“ № 28, с капацитет 15 места.

С разкриване на социалната услуга, от дирекция „Социално подпомагане“ – Велико Търново са **настанени 43 потребители**, оценени и изведени от Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост село Пчелище, общ. Велико Търново. Предстои настаняване на оценени потребители от други специализирани институции за социални услуги, определени за закриване, съгласно Плана за действие за периода 2018-2021 г., за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа.

С разкриване на социалната услуга са **назначени 22 лица** за изпълнение на проектните дейности в Центрове за грижа за лица с умствена изостаналост село Церова кория, ул. „Втора“ № 28.

- „Център за грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване“, гр. Велико Търново с капацитет 15 места /предстоящ/. С разкриване на социалната услуга ще бъдат назначени 11 души персонал. През 2023 год. предстои настаняване на потребители в социалната услуга.

10. „Създаване на ЦСРИ за лица с психични разстройства и за лица с интелектуални затруднения“; Социално включване на лицата с психични разстройства и с интелектуални затруднения;

През 2022 год. е разкрита социалната услуга в общността - Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства и с интелектуални затруднения, с капацитет 40 места в изпълнение на проект на Община Велико Търново по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. Социалната услуга временно бе предоставяна в помещения в село Пчелище до приключване адаптирането на сградния фонд в село Церова кория, общ. Велико Търново. За успешното реализиране на социалната услуга са назначени 10 души персонал. За 2022 год. услугите на Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства и лица с интелектуални затруднения са ползвани от **39 лица** с интелектуални затруднения. За всяко от лицата има разработена програма за работа от екипа на услугата.

11. Закриване на специализирана институция за социални услуги Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост село Пчелище, община Велико Търново; Закриване на социалната услуга от резидентен тип Защитено жилище за лица с умствена изостаналост село Пчелище, община Велико Търново;

През 2022 година продължава процеса по подготовка за закриване на социалните услуги за пълнолетни лица с умствена изостаналост в село Пчелище, общ. Велико Търново. Определен е разширен експертен екип, с участието на представители на Агенция за социално подпомагане, Регионална Дирекция „Социално подпомагане“ – Велико Търново, Дирекция „Социално подпомагане“ – Велико Търново, Държавна психиатрична болница с. Церова кория, лични лекари, психолози, социални работници, за изготвяне на оценки за готовността и поэтапното извеждане на потребителите от двете социални услуги в новоизградените 4 броя „Център за грижа за лица с умствена изостаналост“ с общ брой места 60 в село Церова кория, общ. Велико Търново. През 2022 год. са направени **43 оценки** за готовността за извеждане на потребителите на социални услуги от Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост село Пчелище, община Велико Търново и Защитено жилище за лица с умствена изостаналост село Пчелище, община Велико Търново. На 14.12.2022 год. от Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост село Пчелище, община Велико Търново и Защитено жилище за лица с умствена изостаналост село Пчелище, община Велико Търново са изведени 43 лица с умствена изостаналост и настанени в Центрове за грижа за лица с умствена изостаналост село Церова кория, общ. Велико Търново.

12. Разкриване на социалната услуга от резидентен тип Кризисен център за лица гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 6, с капацитет 15 места;

През 2022 год. , на база на издадено от АСП предварително одобрение за създаване на социалната услуга „Кризисен център за лица“, гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 6 и Решение на ВТОБС, спазвайки разпоредбите на Закона за социалните услуги и Правилника за прилагане на закона за социалните услуги, е създадена специализираната социална услуга Кризисен център за лица с адрес: гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 6, с Капацитет 15 места

13. Разкриване на социалната услуга от резидентен тип Кризисен център за лица гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 8, с Капацитет 15 места;

През 2022 год. , на база на издадено от АСП предварително одобрение за създаване на социалната услуга „Кризисен център за лица“, гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 8 и Решение на ВТОБС, спазвайки разпоредбите на Закона за социалните услуги и Правилника за прилагане на закона за социалните услуги, е създадена специализираната социална услуга Кризисен център за лица с адрес: гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 8, с Капацитет 15 места

14. Разкриване на социалната услуга „Асистентската подкрепа“

Съгласно Решение на Великотърновски общински съвет и в изпълнение на заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане, на територията на Община Велико Търново е създадена и функционира социалната услуга „Асистентска подкрепа“ с адрес: гр. Велико Търново, пл. „Майка България“ № 2, с капацитет 208 потребители

Ползвателите на услугата към 31.12.2022 г. са общо **220 лица** от град Велико Търново и от 18 населени места в общината. Потребителите се обслужват от **68 лица** назначени на длъжност „Социален асистент. Общият брой на потребителите ползвали социалната услуга през 2022 г. е **311 лица**. От стартиране на социалната услуга до края на 2022 г. **450 лица** са заявили желанието си да я ползват, от тях **162** са през 2022 г. Към края на м. декември 2022 г. в Списък с чакащи за ползване на социалната услуга са включени 47 лица.

15. Участие в мрежата „Община - приятел на детето“

През 2022 г. Община Велико Търново продължи да реализира инициативи в посока създаване на устойчива и последователна политика, в основата на която е детето и неговото пълноценно развитие.

С подкрепата и в партньорство с Община Велико Търново са реализирани редица инициативи:

- Със Сдружение „Дете и пространство“ на тема „Как придружаваме децата аутисти в училищната среда?“ с участието на учители, специалисти от социални услуги, здравни специалисти, преподаватели, студенти и родители.
- Реализиран проект „Социален цирк“ с участието на Дневен център за деца и младежи с увреждания „Дъга“ и Дневен център за пълнолетни лица с увреждания и с подкрепата на представители от Фондация „Мини арт фест“. „Социалният цирк“ е нова социална работа, в която чрез методите на цирковото изкуство се преодоляват различията между потребителите с участието на над 40 деца, младежи и пълнолетни лица с увреждания от двете социални услуги .
- Детска изложба "Не на насилието" с участие на над 30 деца на възраст от 7 до 19 години, настанени в социални услуги със свои рисунки в конкурс, организиран от Община Велико Търново и Център за обществена подкрепа и Сдружение „SOS Детски селища България“. Връчени са специални награди на общо 9 деца заели първите три места в трите възрастови групи (от 7 до 10 години, от 11 до 14 години, от 15 до 19 години).

16. Разширяване на дейността на Центровете за работа с деца и младежи на територията на Община Велико Търново.

През 2022 година в разкритите 22 Центъра за работа с деца и младежи в малките населени места продължава реализирането на разнообразни дейности за организиране на свободното време според интересите, уменията и способностите на децата.

Община Велико Търново е единствената в страната, която осигурява целогодишно дейността на Центровете за работа с деца и младежи, чрез разкритите 22 работни места за длъжността „уредник“ с финансиране от общинския бюджет.

През 2022 год. Центровете за работа с деца и младежи успешно се присъединяват към националната инициатива Европейската година на младежта под патронажа на Министерство на младежта и спорта, както и към кампания организирана от Съюза на пивоварите в България.

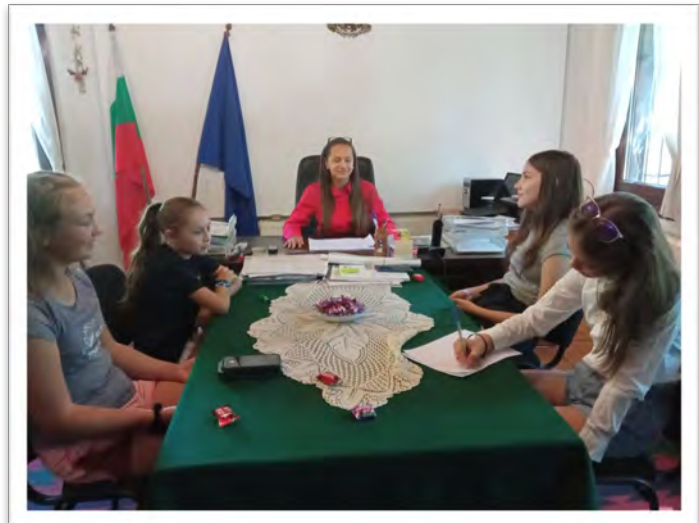
Реализирани дейности:

- Еко конкурс за рисунка и есе на тема „Пази природата, тя е наша!“ с участие на 35 деца посещаващи 9 Центъра за работа с деца и младежи изразиха свята позиция по темата за опазване на околната среда. Инициативата се реализира от Община Велико Търново и Дарителско сдружение „Св. Иван Рилски“, в партньорство със Сдружение на кметовете и кметски наместници „Янтра 2001“ и Съюза на пивоварите в България, като част от националната кампанията „Код: Отговорни заедно“ насочена към творчество, природа,

превенция и спорт.

- Конкурс „Моят хербарий“ с участие на представители на 14 Центъра за работа с деца и

младежи със своите колективни изделия.

- Инициатива „Кмет за един ден“ в 11 от малките населените места на територията на общината с участие на младите хора с цел запознаване с дейността на местното самоуправление, провокиране на младежкия ентузиазъм и иновативни виждания, относно развитието на населеното място, представяне на идеи и препоръки за управлението в бъдеще.

- Тридневен скаутски лагер , проведен за трета година от Център за работа с деца и младежи „ЗИЗУ“ в с. Ново село по повод на Международния ден на младежта с участие на над 60 деца на различни възрасти, придружавани от своите родители. С инициативата се дава възможност на децата да осъзнаят важноста на семейството, на морала и възпитанието в природна среда, както и да придобият умения за оцеляване и работа в екип.

- Двудневен малък речен фестивал с образователен лагер „С река на сърцето“, проведен за втора поредна година край брега на река Росица при с. Никюп с участие на над 35 деца на възраст от 6 до 16 години, съвместно с кметство Никюп, Център за работа с деца и младежи „Нике“, Future World и Сдружение „Балканка“. Инициатива е насочена към приобщаване на повече млади хора, деца и родители към природосъобразни дейности, насърчаване на обвързаността и отговорното отношение към проблемите, свързани с околната среда.

- Разширяване дейността на Център за превенция и спорт в с. Балван с изграждане на „Зелена класна стая“ на открито с цел спомагане формирането на екологична култура и мислене от най-ранна възраст с участие на над 400 деца от всички Центрове за работа с деца и младежи.

- Кампания „Академия за деца и младежи – превенция и спорт в Община Велико

Търново“, проведена за втора година, надграждаща 10 годишната инициатива *Лятна детска академия*, осъществяваща се целогодишно с участието на деца посещаващи Центрове за работа с деца и младежи, функциониращи в малките населени места на територията на общината.

- Отбелязване на Деня на християнското семейство съвместно с Клуба на пенсионера и инвалида.

- Сътрудничество между Община Велико Търново и Районно управление – Велико

Търново в посока превенция на рисковете и безопасност на пътя. Във функциониращите Центрове за работа с деца и младежи са организирани срещи-разговори с полицейски инспектори от Детска педагогическа стая към Районно управление- Велико Търново, както и с представители на Превантивно

информационен център и Местната комисия за борба с трафик на хора.

- Кампания за пътна безопасност „Пази детето на пътя“, проведена за пета поредна година с цел да повишаване вниманието и толерантност на водачите на моторни превозни средства с участието на деца и младежи от селата Ресен, Самоводене, Присово и Пчелище.

- Празник в местността „Хотнишки водопад“ по инициатива на Център за работа с деца и младежи, с. Малки чифлик, съвместно с Център за работа с деца и младежи с. Хотница.
- Благотворителни инициативи през цялата 2022 година с участие на Центровете за работа с деца и младежи от гр. Дебелец, с. Присово, с. Церова кория, с. Ресен, с. Никюп и с. Къпиново.
- Отбелязване на годишнини от основаването на Центровете за работа с деца и младежи в с. Самоводене, с. Къпиново, с. Пчелище.

- **Продължаване на дейността на Клубовете на пенсионера и инвалида на територията на Община Велико Търново**

На територията на Община Велико Търново функционират 34 Клубове на пенсионера и инвалида, с разкрити 36 работни места за длъжността „уредник“, с финансиране осигурено от общинския бюджет. През 2022 год. са реализирани редица съвместни инициативи с читалища и центрове за работа с деца и младежи за отбелязване на празници и пресъздаване на обичаи свързани с тях, сред които и Бабинден, Баба Марта, Деня на хляба, Ден на християнското семейство, Еньовден, Коледа, Международен ден на възрастните хора и др.

Реализирани дейности:

- Програма по повод Международния ден хората с увреждания – 3 декември, организиран от Клуба на пенсионера и инвалида в гр. Дебелец съвместно с читалището и училището в града, Дружество на инвалидите „Надежда“ , както и Общинска организация във Велико Търново на Съюза на инвалидите в България.
- Участия на певческите състави към Клубовете на пенсионера - съставите от Велико Търново, Дебелец, Балван, Велчево, Ресен, Самоводене, Шемшево, Шереметя, Вонеща вода с изяви и изпълнения на традиционни концерти – Коледен концерт, XXV Старопланински събор „Балкан фолк 2022“, фестивал за стари градски песни „Романтика на Пирдоп 2022“, национален фестивал „С мечти и блянове крилати“ , гр. Сопот.
- Четвърти Общински турнир по шахмат за членове на Клубовете на пенсионера и инвалида, организиран от Община Велико Търново и Общинска организация на Нов съюз на пенсионерите, проведено в Клуба на пенсионера и инвалида „Втора младост“ на ул. „Възрожденска“ 12, гр. Велико Търново с участието на 12 играчи.

- XIII-ти Общински празник на художественото слово "Миналото - залог за бъдещето" , проведен в Клуба на пенсионера и инвалида "Родолюбец", с. Самоводене, организиран от Община Велико Търново и Общинска организация на Нов съюз на с участие на 23-ма автори с лично творчество от десет Клуба на пенсионера и инвалида в общината.

Във всички Клубове на пенсионера и инвалида продължава традицията да се отбелязват лични, национални и местни празници, да се провеждат литературни четения и беседи, да се организират екскурзии и походи до близки местности.

- **Разширяване дейността на Домашен социален патронаж гр. Велико Търново, база Дебелец, осигуряване на ново оборудване и обзавеждане на базата на Кухнята майка**

През 2022 г., продължава дейността на Домашен социален патронаж като комплекс от социални услуги, предоставяни в домашна среда. Услугите, предоставяни от Домашен социален патронаж са местна дейност, финансирана със средства от общинския бюджет. През 2022 г. от услугата „Доставяне на храна в дома“ са се възползвали общо 728 лица потребители на Домашен социален патронаж – Велико Търново, база гр. Дебелец и Домашен социален патронаж – Велико Търново, филиал с. Ново село от 18 населени места на територията на общината: гр. Велико Търново, гр. Дебелец, гр. Килифарево, с. Ресен с. Велчево, с. Леденик, с. Присово, с. Пчелище, с. Церова Кория, с. Шемшево, с. Миндя, с

Балван, с. Ново село, с. Пушево, с. Момин сбор, с. Беяковец, с. Никюп и с. Русаля.

През 2022 г., Домашен социален патронаж – Велико Търново разширява обхвата си, като са включени още 2 населени места, в които се доставя храна на лицата от целевата група. През 2023 г. предстои включването на още 2 населени места на територията на Община Велико Търново.

Домашен социален патронаж – Велико Търново, база гр. Дебелец, обезпечават нуждите от приготвена храна за **175 лица** – потребители на следните социални услуги на територията на Община Велико Търново: Обществена трапезария (135 лица); Дневен център за деца и младежи с увреждания „Дъга“, гр. Велико Търново (25 лица) и Комплекс от социални услуги за деца „Вълшебство“ - „Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства“ (15 деца).

За осма поредна година Община Велико Търново продължава да предоставя социалната услуга в общността „Обществена трапезария“. Социалната услуга функционира целогодишно през всички 249 работни дни на годината, с капацитет 135 места, като през 2022 г. тя функционира с пълния си капацитет.

Услугата „Обществена трапезария“ подкрепя: самотно живеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии; лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях; лица и семейства на месечно подпомагане по реда и условията на чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане; скитащи и бездомни деца и лица.

Приоритет

РЕСУРСИ И ПРОДУКЦИЯ

В последните години зелените политики постепенно се налагат като основен приоритет за всички направления на общината. Приетите планове и програми определят и изпълнението на конкретни мерки, които да гарантират устойчиво развитие на околната среда, в това число управление на отпадъците, подобряване качеството на атмосферния въздух, водите, горите, запазване зелените системи и др.

Резултатите от прилагането на екологосъобразната политика подобряват постепенно характеристиките на природните ресурси, както и повишават информираността на гражданите и бизнеса за нуждата от участие в опазването на околната среда.

Сред ключовите приоритети е реализирането на конкретни мерки за подобряване на елементите на околната среда, повишаване на ефективността от преработката на градския битов и зелен отпадък, постигането на видим напредък при подобряване качеството на зелените площи, както и разширяването на диалога и прозрачността при работа с обществеността.

През 2022 г. общината продължава изпълнението на мерките, залегнали в приетите -

Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива Община Велико Търново 2020 - 2029 година, Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2022-2025 г., Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми на фини прахови частици (ФПЧ 10) на Община Велико Търново за периода 2021 - 2025 г., Програма за енергийна ефективност на община Велико Търново – 2022–2027 г.

Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Велико Търново 2020-2024 г. , както и приетия към нея План за действие към програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Велико Търново 2020-2024 г.

КОНТРОЛ ПО ОПАЗВАНЕ КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

През 2022 год. извършените дейности от създаденото през 2020 год. звено „ Служители с контролни функции“, представено от 5 /пет/ длъжностни лица, чиято функция е осъществяване на контрол върху компонентите на околната среда, са следните:

- 1.Извършени текущи проверки във връзка с текущ и последващ контрол за опазване на компонентите на околната среда – 720 броя ежедневни проверки на територията на град Велико Търново и населените места;
- 2.Издадени Констативни протоколи с предписания за отстраняване на нарушението в 3 дневен срок – 76 броя Констативни протокола за установено нарушение;
- 3.Издадени актове за установено административно нарушение /АУАН/ - 18 броя,
- 4.Издадени Наказателни постановления, по образувано административно-наказателно производство – 30 бр.

ВНЕДРЯВАНЕ НА МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ И ПОНИЖАВАНЕ ШУМОВОТО ЗАМЪРСЯВАНЕ

Актуализация и изпълнение на мерките, заложи в общинските стратегии и програми в сферата на опазване на околната среда

През 2022 г. е изготвен, съгласуван с РИОСВ и приет от Великотърновски общински съвет проект на Регионална програма за управление на отпадъците.

- **Осигуряване на европейско финансиране**

Реализиране на Схема за преход към алтернативни форми за отопление на домакинствата на територията на град Велико Търново

По сключен договор по интегриран проект „Българските общини работят заедно за подобряване на качеството на атмосферния въздух“, финансиран по Програма LIFE на Европейския съюз в пилотната фаза, община Велико Търново работи активно в партньорство с общините - Столична община, Бургас, Монтана, Русе, Стара Загора, както и с Клуб „Икономика 2000“ – София за въвеждане на схема за преход към алтернативни форми на

битово отопление на домакинствата. Общата стойност за община Велико Търново по проекта възлиза на 1 802 015,71 лв.

През 2022 година се изпълнение трета /основна/ фаза на проекта, включваща следните дейности:

✓ *Прилагане на схемата за преход към алтернативни форми на битово отопление*

Одобрени са кандидати по Втората покана за кандидатстване по основната фаза на схемата за преход към алтернативни форми на отопление като класиранията са публикувани на официалния сайт на общината в секция „Програма Life“: <https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/opazvane-na-okolnata-sreda/proekt-blgarskite-obshini-rabotyat-zaedno-za-podobryavane-kachestvo-vazduh-life/>

✓ *„Доставка и монтаж на отоплителни устройства за битово отопление на природен газ и радиатори в град Велико Търново“*

През 2022 год. е възложена и извършена доставка и монтаж на отоплителни устройства за битово отопление на природен газ и радиатори за 21 домакинства. Възложена е доставка и монтаж на отоплителни устройства за битово отопление на пелети и радиатори за 79 домакинства като до 31.12.2022 год. са монтирани пелетните устройства на 12 домакинства.

✓ *Оценка на въздействието на проектните дейности*

Извършва се ежемесечна поддръжка и смяна на филтри на двете автоматични измервателни станции (АИС) в гр. Велико Търново, които следят и показват в реално време показателите за замърсеност на въздуха. С данните от мониторинга се извършват анализ и оценка на ефективността от прилаганите мерки по проекта за трайно намаляване на замърсяването с фини прахови частици на въздуха.

РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СЪВРЕМЕННИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ

• Осигуряване на национално финансиране

Рекултивация на депо за ТБО – с. Шереметя

През 2022 г. окончателно завършен и приет е първият етап от биологичната рекултивация на обекта. Предстои съставяне на приемателна комисия за установяване на годността на строежа.

Изграждане на Клетка 2 на терена на Регионалната система за управление на отпадъци – с. Шереметя

През м. януари 2022г. е получено писмо за одобрение и финансиране на представения от община Велико Търново в ПУДООС проект. В ход е процедура за избор на изпълнител на строително-монтажните дейности.

- **Изграждане на система за разделно събиране на едрогабаритни отпадъци**

От 2022г. стартира функционирането на Площадка за разделно събрани отпадъци от домакинствата, като на нея вече се приемат разделно събрани отпадъци от опаковки, едрогабаритни отпадъци, строителни и градински отпадъци от граждани.

- **Разширяване на системата за разделно събиране на зелени, текстилни, дървесни и отпадъци от опаковки**

През 2022г. на разположение на гражданите са точките за контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки в селата Балван, Ново село, Леденик, Присово, Шемшево,Беляковец, както и в градовете Дебелец и Килифарево. На територията на град Велико Търново са разположени общо 5 бр. точки за контейнери за отпадъци от текстил.

- **Оформяне на площадка за третиране на строителните отпадъци**

През 2021г. е издадено Решение № ВТ-60-Пр/2021г. за преценяване необходимостта от оценка на въздействието върху околната среда и регистрационен документ за „Площадка за събиране, рециклиране, подготовка за оползотворяване, подготовка за повторна употреба и/или подготовка за обезвреждане на строителни отпадъци“. Площадката се намира на терен в землището на селата Шереметя и Малки Чифлик и започна да функционира през месец февруари 2022г.

- **Ежегодно осъществяване на кампании за събиране на масово разпространени опасни отпадъци /батерии, електрическо и електронно оборудване, гуми и др./**

През 2022 г. са проведени 3 двудневни кампании за събиране на масово разпространение отпадъци от населението чрез мобилни събирателни пунктове в различни квартали на гр. В. Търново. Количествата събрани отпадъци са:

- ✓ ИУЕЕО – 2680 кг
- ✓ НУБА – 118 кг
- ✓ ИУГ – 12440 кг
- ✓ Опасни отпадъци от домакинствата – 946,71кг

- Увеличаване капацитета на приюта за безстопанствени кучета. Подновяване, поддържане и увеличаване зоните за разхождане на домашни любимци

И през 2022г. капацитетът на Общински приют за безстопанствени кучета е запазен. През Общинският приют за бездомни кучета през 2022г. са преминали 305 бр. кучета; осиновените са 153 бр.; кастрирани животни- 260 бр.; приютени дворни котки – 151 бр.

ДОИЗГРАЖДАНЕ, РЕКОНСТРУКЦИЯ И МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ВОДОПРОВОДНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ МРЕЖИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

- Приключили СМР за обект: „Строителство и реконструкция на водопровод по бул. "България" и канализационен колектор по бул. "България", частично по ул."Бачо Киро", и по ул. "Самуил" до кръстовището с ул." Цар"Тодор Светослав" - гр. Велико Търново“. Предстои въвеждането му в експлоатация през 2023 г.

Положени са канализационни тръби с диаметри от ф315 до ф1000 мм и с обща дължина от 1 630 м, с направени и сградните канализационни отклонения, както и тези на заустващите тръби на уличните дъждоприемни шахти и уличните отоци. Направени са и нови ревизионни шахти на уличните канализационни коректори.

Реконструирана е и водопроводната мрежа с дължина от 1800 м, с диаметри от ф 90 до ф 315 мм; направени и сградните водопроводни отклонения в границите на общинската публична територия.

- Издадени разрешения за строеж и сключени Договори за изпълнение на СМР за обекти: „Строителство и реконструкция на канализационен колектор, напорен тръбопровод и уличен водопровод по ул. Опълченска, гр. Велико Търново“; „Строителство и реконструкция на уличен водопровод по ул. Ксилифорска, гр. Велико Търново“; Строителство и реконструкция на водопроводни и канализационни колектори по ул."Теодосий Търновски", ул."Димитър Найденов" и ул."Сливница"- гр. Велико Търново".
- Завършено строителството на ВиК мрежите на ул. „Димитър Благоев“, ул. „Иван Хаджидимитров“ и ул. „Димитър Рашев“.
- Финализиране на строителните дейности по ул. „Козлодуй“ и ул. „Александър Бурмов“ в гр. В.Търново и последващото им въвеждане в експлоатация предстои през 2023 г.

ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ В Т.Ч. НА АДМИНИСТРАТИВНИ, ПРОИЗВОДСТВЕНИ И МНОГОФАМИЛНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ

- **Осигуряване на европейско финансиране**

Проектно предложение „Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление във Велико Търново“

Община Велико Търново изпълни договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“, Процедура „Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура – система за външно изкуствено осветление на общините“, съфинансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2014-2021г. Общата му стойност е 921 837,56 лв., като същият е в партньорство с Асоциация за международно развитие, гр. Осло – Кралство Норвегия.

Инвестицията по проект „Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление във Велико Търново“ допринесе за:

- въведена нова автоматизирана система за управление на уличното осветление с двупосочен обмен на данни;
- подменени осветителни тела с нови такива LED от най-ново поколение – 1581 броя;
- използване на електроенергия от възобновяеми източници на електроенергия;
- подменени конзоли и конструктивни елементи за монтаж и насочване на новите осветителни тела;
- подменени захранващите кабели в металните стълбове за намаляване на повреди заради кабелни аварии в стълбовете;

Инвестицията се реализира в най-населените жилищни квартали на Велико Търново - кв. "Бузлуджа", кв. "Кольо Фичето", кв. "Картала" и кв. "Зона - Б" с над 37 000 жители.

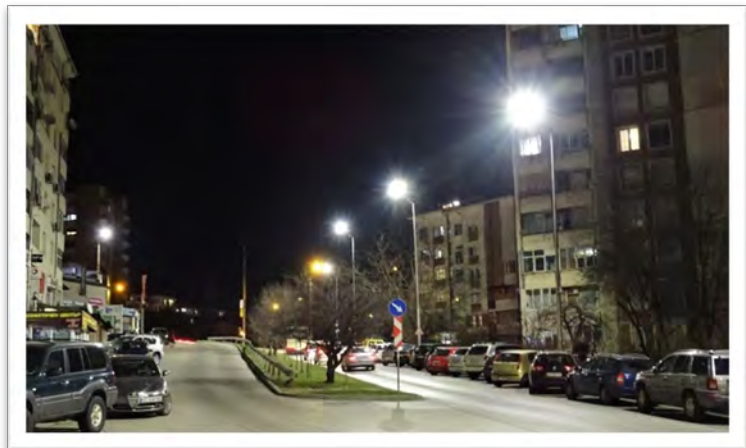
• Улично осветление

През 2022 година са реализирани дейности по изграждане и реконструкция на парково и улично осветления на следните обекти на територията на община Велико Търново:

1. Реконструкция на парковото осветление в парк „Марно поле“, гр. Велико Търново на стойност 32 619,56 лв.;

2. Реконструкция на УО в с. Ново село, община Велико Търново на стойност 3 675,74 лв.

3. Изграждане на УО на ул. „Народни будители“, гр. Велико Търново на стойност 21 121,66 лв.

4. Изграждане на УО на ул.

„Димитър Рашев“, гр. Велико Търново, етап 1 на стойност 21 248,90 лв.

5. Реконструкция на УО в с. Велчево, община Велико Търново на стойност 3 333,96 лв.

6. Реконструкция на УО на ул. „Алеко Константинов“, гр. Велико Търново на стойност 7 188,40 лв.

7. Изграждане на УО на ул. „Иван Хаджидимитров“, гр. Велико Търново на стойност 9 872,89 лв.

8. Изграждане на УО на ул. „Димитър Благоев“, гр. Велико Търново на стойност 17 449,56 лв.

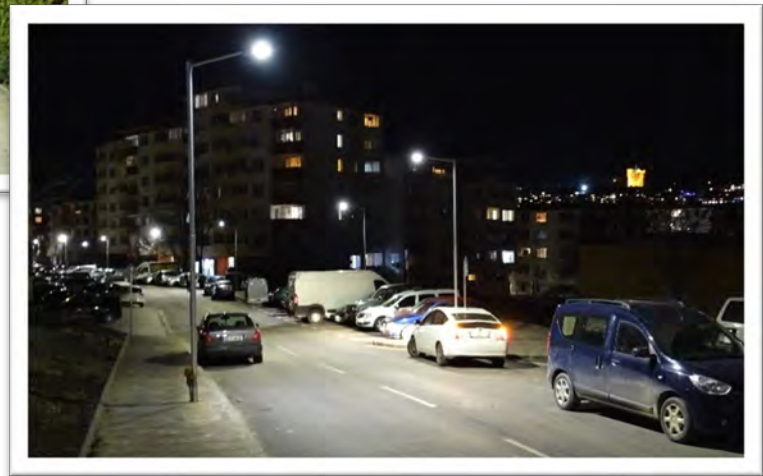
9. Реконструкция на УО на ул. „Загорие“ в с. Арбанаси, община Велико Търново на стойност 14 470,36 лв.

10. Изграждане на УО на ул. „Димитър Рашев“, гр. Велико Търново, етап 2 на стойност 11 176,56 лв.

11. Реконструкция на художественото осветление на паметника на Васил Левски на стойност 12 400,99 лв.

Общата стойност възлиза на 154 558,58 лева.

- **Енергийна ефективност на публични сгради**

- Изпълнява се проект „Внедряване на мерки за енергийна ефективност в ОУ „П. Р. Славейков“ гр. Велико Търново“, финансиран от НДЕФ и община Велико Търново.

- По отворена процедура за кандидатстване BG-RRP-1.007 - „Модернизация на образователна среда“ по Националния план за възстановяване и устойчивост на РБългария в процес на подготовка са проектни предложения за три общински сгради на образователни институции:

- ✓ ПЕГ „Проф. д-р А.Златаров“,
- ✓ ОУ „Бачо Киро“ и
- ✓ ДГ „Св.св.Кирил и Методий“ в гр. Велико Търново.

- **Енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради**

Община Велико Търново има готовност с 35 сгради с регистрирани сдружения на собственици в етажна собственост като в края на декември 2022 г. стартира подготовката чрез информационни кампании за кандидатстване по Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България.

*Приоритет***НАСЛЕДСТВО И ТУРИЗЪМ**

Територията на Община Велико Търново съчетава една невероятна хармония от древна култура, богата история, традиции и щедра природа. Културното наследство в Община Велико Търново е в постоянния фокус и интерес от една страна на творци и артисти, а от друга – на любители и туристи, заради съвременното представяне на музейни експозиции, обекти и разнообразни събития, популяризиращи материалното и нематериалното културно наследство на региона, страната и света. И през 2022 година политиките на община Велико Търново в областта на културата и туризма са насочени към преоткриване на своя културен потенциал на гостоприемна и предпочитана среда за изкуствата и културата, ориентиране към младите творци от всички области на изкуствата и културата, привличане на нови публики.

- **Регламентиране на подход за интегрирано управление и развитие на културното наследство, креативните и туристическите индустрии, вкл. чрез координирана подготовка и прилагане на необходимите стратегии, програми и планове**

Традиционно участие в програмата „Европейски дни на наследството-2022“ и с музейни обекти на РИМ.

Продължаване участието на Община Велико Търново в българското сдружение „АОСТКИН“ за обмяна на специалисти и практики по опазване на НКН, участие в семинари, международни форуми онлайн и др. с подкрепата и сътрудничеството на френската асоциация „Sites & Cites Remarquables“.

- **Адекватно и законосъобразно управление и поддържане на защитените територии и зони.**

Извършен ежегоден мониторинг на недвижимите културни ценности, на монументалните и военни паметници чрез обхождане и фото-документиране състоянието им като необходимо условие за тяхното поддържане, опазване и кандидатстване за финансиране по проекти.

Създадени 60 анкетни карти с техническа и снимкова документация на военните паметници за включване в сайта на военни паметници на МО и Областната комисия.

Изготвени фишове образец 2 за старите бани на ул. „Крайбрежна“;

Повдигане статута в категория „национално значение“ на църквата „Св. Николай“ чрез предоставяне на архивна документация и становище.

Поддържане на архив на недвижимите културни ценности, на военните и монументалните паметници в общината.

Продължаване на дигитализирането на части от архива на недвижимото културно наследство в общината.

Оказване на експертна помощ при изготвяне на информация и данни за имоти културни ценности от териториите на Историческо селище-Велико Търново, за Историческо селище-Арбанаси и охранителната му зона и за други населени места.

- **Гарантиране съответствието на Консервационно-реставрационните, художествено-реставрационните и ремонтните дейности с принципите за запазването на автентичността на наследството**

Ежегодно изготвяне съвместно с експерти на НИНКН и МК на предложения и предписания за опазването на сградите-НКЦ , съгласно ЗКН.

- **Осигуряване на подходи и средства за съхраняване единството и автентичността на историческите резервати, комплекси и ансамбли (групови културни ценности) вкл. подпомагане на археологическите проучвания**

Продължаване обновяването на сгради от уличните ансамбли в територията на Стария град по проекта "Фасадна реставрация, ремонтно-възстановителни работи и цветово решение". Подпомагане и съдействие от страна на община Велико Търново при археологическите проучвания на обектите „Средновековен град Трапезица-сектор Север и Изток“, „Манастир „Успение на Света Богородица“, ранновизантийска базилика и тракийски некропол“ на Френк хисар.

- **Разработване на програма и осигуряване на средства за реновиране и социализация на археологически и архитектурни културни ценности в градовете и селата**
И през 2022 год. продължава партньорството с църковни настоятелства, читалища, НПО, кметства за опазване на културните ценности и кандидатстване за финансиране по програми за „Аварийно-спасителни и възстановително-ремонтни работи за укрепване църквата „Св. Димитър“ в с. Ветринци, „Авариен ремонт на НЧ „Надежда 1869“ и прилежаща библиотека“, „Ремонтни и реставрационни работи с възстановяване на купола и камбанарията на църквата „Св.Кирил и Методий“ във В.Търново. Съгласувана е и документация с МК при изготвяне на проекти и поставяне турникети пред АМР „Царевец“ и подвижно съоръжение.

- **Осигуряване на по-добри условия за разнообразен културен живот на населението и повече експозиционни площи за културните институции предимно чрез реновиране на исторически сгради**

През 2022 год. стартира реализацията на проект „Авариен ремонт на НЧ „Надежда 1869“ и прилежаща библиотека“ финансиран от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане при Министерски съвет. Обнови се експозиционното пространство „Алея на Българските личности с принос за Велико Търново“ с изграждане на два нови паметни знака на академик Стефан Додунеков и на проф.Георги Данчев. Започна и подготовката на документация за възстановителни и консервационно-реставрационни дейности на картинна галерия „Иван Христов“ – гр.Велико Търново“.

- **Създаване, регулация и управление на официален общински културен календар**

През 2022 година на територията на общината с подкрепата на Община Велико Търново бяха проведени общо 902 културни събития от всички жанрове на изкуствата, организирани от държавни и общински културни институции, читалища и НПО. В резултат на втората публично обявена сесия за кандидатстване с проекти за включване на събития в Културния календар на Общината и Програма „Изкуство и култура“, се създадоха нови и се разшириха вече изградените партньорства с независими творци и НПО в сферата на културата и изкуствата, които значително повишиха нивото и разнообразието на културния живот в града и общината. Разшири се тенденцията във Велико Търново да се организират изнесени издания на национални и международни културни събития.

С Решение № 1152 от 24.11.2022 г. на Великотърновския общински съвет бяха приети Правила за прилагане на Административна програма „Културен календар“, с които планирането и организирането на културните събития бяха поставени изцяло на конкурсен принцип съобразно изискванията на Стратегията за развитие на културата в община Велико Търново 2020 – 2030.

- **Разполагане на средства за туристическа информация и ориентация, следващи туристическите маршрути**

В старата част на града са поставени 20 информационни табла с информация за туристи на български и английски езици, подготвена от специалисти – историци от Регионалния исторически музей. Монтирани са нови и са допълнени съществуващите табели и знаци за обозначаване обекти НКН в територията на Историческо селище – Велико Търново.

- **Изграждане на нови културни институции и подобряване читалищната база** Община Велико Търново предостави за ползване на НЧ „Селски труд 1906“ с. Ялово, сграда /общинска собственост/ за развиване на читалищната дейност.

Ремонтни дейности на читалищни сгради в Община Велико Търново през 2022 година

1. НЧ „Иларион Драгостинов 1897“ с. Арбанаси - Извършен е основен ремонт и обзавеждане на помощно помещение и превръщането му в съблекалня. Уплътняване и лакиране на дървена дограма, боядисване на стени, претапициране на 100 стола. Моторизиране и подмяна на завеси, пердетата. Подмяна на осветителни тела и монтаж на ново сценично осветление.
2. НЧ „Нива 1898“ с. Балван – Довършване на започнат ремонт на пространството пред сградата на читалището.
3. С. Велчево НЧ "Светлина - 1892" – Завършване ремонт на покрив на читалищна сграда- подмяна и частично подмазване на капази.
4. С. Ветринци НЧ "Напредък - 1903" – Полагане на хидроизолация.
5. С. Войнежа НЧ „Пробуда 1925“ - Частичен ремонт на покрива със подмяна на

- счупени цигли, ремонт на входната врата със замяната и с нова както и закупуване на имущество за туристическия клуб.
6. С. Големаните-НЧ „Христо Ботев- 1928“ - Смяна на дограма и подмазване на стена.
 7. Гр. Дебелец НЧ "Съгласие - Дебелец 1887" - Подмяна на осветлението в библиотеката и гримьорната. Пребоядисване на стени и тавани. Полагане на лаково покритие на паркета в библиотеката.
 8. С. Дичин НЧ "Зора - 1869" – Ремонт на ел. инсталация, покрив, таванско помещение и на стени на етнографска сбирка.
 9. Гр. Килифарево "Напредък 1884" - Частично боядисване на стени и колони в читалището, ремонтни дейности по покривната конструкция над хранилището. Почистване на улици и подмяна на цигли на читалищната сграда. Подмяна на стъкла и брави.
 10. С. Кладни дял НЧ "Васил Левски 1931" - Ремонт на покрив на беседка в двора на читалището, монтаж на стълба с парапет, монтаж на комарници.
 11. С. Леденик НЧ „Поука 1920“ - Ремонт на стълбището пред читалището, подмяна на счупени стъкла.
 12. С. Малчовци НЧ „Нов живот 1946“ - Подмазване на таван и ремонт на покрив.
 13. С. Малки Чифлик НЧ "Светлина - 1928г." – Освежаване на читалищния салон.
 14. С. Момин сбор НЧ "Просвета - 1922" – Довършване ремонта на външната част и пространството пред читалищната сграда. Стартиране на основен ремонт на читалищния салон.
 15. С. Ново село НЧ "Наука - 1870" - Започнат частичен ремонт на две помещения на първия етаж 30 кв. м.
 16. С. Плаково НЧ "Просвета - Плаково 1873г." - Поставяне на улици на южната и източна страна – 110 л.м
 17. С. Самоводене НЧ "Извор - 1873" – Основен ремонт на тоалетните в библиотеката и читалнята. Довършване ремонта на покрива на библиотеката. Частичен ремонт на входно антре в читалищната сграда, която с решение на Общото събрание беше дарена на Община Велико Търново.
 18. С. Ресен НЧ "Народна просвета 1874" - Освежителни ремонтни дейности на помещения.
 19. С. Русаля НЧ "Съгласие - 1873" - Довършване подмяна на PVC по фасада
 20. С. Церова кория НЧ "Развитие - 1883" - Подмяна на дървена дограма 4 бр. с PVC

в Голям салон; обръщане и боядисване на прозорци

21. С. Шемшево НЧ "Напредък - 1911" - Циклене и лакиране на паркет в салона, гримьорна и сцена. Поставяне на окачен таван и подмяна на осветлението и завесите на сцената. Боядисване на гримьорна и коридор и поставяне на теракот. Боядисване фасадата и вратите на читалището и монтаж на светеща табела с името на читалището. Подмяна на столове в салона.
22. С. Шереметя НЧ "Пробуда - 1925" - Частична подмяна на улуци, пренареждане на цигли и подмазване на капаци на покрива.
23. НЧ „Селски труд 1906“ с. Ялово - Частичен ремонт на покрива.
24. Гр. Велико Търново НЧ "Никола Михайловски - 1921" - Частичен ремонт на покрива над стълбището за Втория етаж.
25. Гр. Велико Търново НЧ "Петко Рачев Славейков - 1920" - Ремонт на санитарен възел- поставяне на нови фаянсови и теракотни плочки, шпакловане и боядисване на стени, монтаж на мивка и моноблок.
26. Гр. Велико Търново НЧ "Искра - 1896" – Монтаж на климатик в читалищния салон.
27. Гр. Велико Търново НЧ "Надежда - 1869" - В края на 2021 година са закупени два климатика за салона на читалището.
28. Гр. Велико Търново НЧ „Седми юли – 2008“ - Извършени са интериорни ремонтни дейности/почистване, шпакловане, грундиране, боядисване и монтаж на нова подова настилка/, ремонт на фасадата и поставяне на топлоизолация, подмяна на ел. и Вик инсталация, монтаж на нови осветителни тела, ремонт на тоалетна и поставяне на нова санитария, частична подмяна на дограма, поставяне на нова входна врата.

- **Актуализиране на символите на града във връзка с обявяването на град Велико Търново за историческа и духовна столица на България**

С Решение на Народното събрание от 12 април 2019 година Велико Търново е обявен за историческа и духовна столица на България. В тази връзка, в Стратегията за развитие на културата в община Велико Търново 2020 – 2030 г., Приоритетна област 1: Духът на България, мярка 1 е заложено актуализиране на символите на града във връзка с обявяването на град Велико Търново за историческа и духовна столица на България. Мярката включва изготвяне на задание и обявяване на конкурс за обогатяване на визуалната идентичност на съществуващите символи на град Велико Търново. Изпълнението на тези дейности започна през 2020 година и продължи с проучване на хералдическата методика и консултации със специалисти, както и с подготовка на задание

за конкурс за художествен проект.

- **Разработване на стратегия за развитие на културата на община Велико Търново**

С Решение № 192/28.05.2020 година на Великотърновския общински съвет е приета Стратегия за развитие на културата в община Велико Търново 2020 – 2030 г. В изпълнение на Стратегията, с Решение № 218/15.06.2020 година на Великотърновския общински съвет е приет План за изпълнение на Стратегията за развитие на културата в община Велико Търново 2020 – 2030 г. за периода 1 юли – 31 декември 2020 г. С Решение № 1184/22.12.2022 година на Великотърновския общински съвет е приет План за изпълнение на Стратегията за развитие на културата в община Велико Търново 2020 – 2030 г. за периода 1 януари – 31 декември 2023 г.

- **Създаване на План за опазване и управление „Историческо селище Велико Търново“**

През 2022 год. са проведени работни срещи с авторите на План за опазване и управление /ПОУ/ за груповата културна ценност „Историческо селище-Велико Търново“ в първи етап, обхващащ архитектурните зони на главната улица: „Независимост - Ст.Стамболов“, „Опълченска-Пиколо-Ив.Вазов“ и „Христо Ботев-Х.Димитър“, Самоводската чаршия.

- **Разработване на Програма за ремонтни, възстановителни и реставрационни работи на военни паметници, монументални паметници и сграфито-пана в община Велико Търново**

Създадена е годишна програма и получено финансиране от Министерството на отбраната по ЗВП за ремонтни, възстановителни и реставрационни работи на военни паметници в селата Балван и Момин сбор чрез Областен управител; Реализирани са укрепителни дейности - етап от проекта за монументалното пано „Велчова завера“ по програмата за възстановяване на сграфитопаната в Стария град.

- **Фото-документиране състоянието на културните ценности в града и населените места в общината; поддържане на архив на недвижимите паметници на културата и на монументалните и военни паметници в общината. Поетапна цифровизация на архива;**

Експертите от дирекция КТМД извършват постоянен мониторинг на съвременните монументални паметници. Изготвен е каталог и архив, в които се отразяват резултатите от мониторинга и предприетите мерки. Поетапно архивът се дигитализира.

- **Обновяване на културната инфраструктура и публичните пространства като място за култура**

Осигуряване на европейско финансиране

1. Разширяване на Мултимедиен посетителски център „Царевград Търнов“

Проектът е част от основните проекти за устойчиво и градско развитие по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020. През 2022 год. Община Велико Търново изпълнява договора за финансиране на обща стойност 1 388 562, 31 с период на изпълнение 30 месеца. В резултат на проведените процедури по реда на ЗОП и реализираните дейности през 2022 година е изпълнен договора за СМР за разширяване на съществуващия Мултимедиен посетителски център. На 01.09.2022 г. стартира изпълнението за доставка и монтаж на обзавеждане, оборудване и инвентар на Мултимедиен посетителски център „Царевград Търнов“, като срокът за изпълнение е 150 календарни дни. Дейността е в процес на изпълнение.

2. Реконструкция и обновяване на Музей „Възраждане и Учредително събрание“

Проектът е част от основните проекти за устойчиво и градско развитие по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020. През 2022 год. Община Велико Търново изпълнява договора за финансиране на обща стойност 2 825 791, 83 лв. с период на изпълнение 30 месеца. През 2022 год е сключен договор за изпълнение на СМР като изпълнението на строително-монтажните работи по вид и количества се изпълнява по реда на сключения договор и указанията на Възложителя, при съблюдаване на зададения модел на изпълнение на проекта за обекта на интервенция и съгласно техническата спецификация, неразделна част от договора.

В обхвата на проекта са включени интегрирани мерки и дейности за реконструкция и внедряване на мерки за енергийна ефективност, с което се цели намаляване разходите и улесняване експлоатирането на сградата. Инвестицията цели осигуряване на сигурна и съвременна среда за излагане и популяризиране на културното - историческото наследство, намиращо се в музея от епохата на Възраждането.

През 2022 г. туристическият сектор започна да се възстановява след пандемията от COVID-19. Организираните групи и индивидуалните туристи от България и целия свят се завърнаха във Велико Търново с цел посещение на музейни обекти, участие в културни събития и почивка.

И през 2022 година усилията на община Велико Търново в т.ч. и чрез дейността на „Царевград Търнов“ ЕООД бе промотиране на региона като туристическа дестинация с неговото богато културно наследство, откриване на нови групи туристи, установяване и поддържане на ефективни партньорски отношения в регионални и международни измерения. Важен фактор за това се явява представянето на града и региона на международни и национални туристически изложения със собствен информационен деск.

Продължи да се работи усилено в няколко направления - увеличаване на потока от туристи – българи и чужденци, както и качествено им обслужване; представяне и промотиране на

община Велико Търново като туристическа дестинация на български и международни туристически изложения; съвместна работа и с Регионален исторически музей с цел подобряване на туристическия продукт.

През 2022 год. общинската агенция по туризъм съвместно с община Велико Търново организира 17-то издание на Международното туристическо изложение „Културен туризъм“, празника „Еньовден на Самоводската чаршия“, „Международен фолклорен фестивал Велико Търново“, летния оперен фестивал „Сцена на вековете“, фестивала „Нощ на Самоводската чаршия“ и Коледен базар в парк „Марно поле“.

Международно туристическо изложение „Културен туризъм“

След двугодишно прекъсване от 14 до 16 април 2022 г. „Царевград Търнов“ организира 17-то издание на Международното туристическо изложение „Културен туризъм“. Най-

авторитетната платформа за обмен на добри практики в областта на културата и туризма събра общини, културни институти, компании, граждански сдружения, дипломатически мисии и представители на институциите от страната и чужбина.

Международен фолклорен фестивал Велико Търново

VII Летен оперен фестивал „Сцена на вековете“ 2022 г.

Празник „Еньовден на Самоводската чаршия“

„Нощ на Самоводската чаршия и фестивал на занаятите“

След едногодишно прекъсване през 2022 г. „Царевград Търнов“ ЕООД успя да организира с голям успех 11-то издание на „Нощ на Самоводската чаршия и фестивал на занаятите“. За пореден път АЕК „Самоводска чаршия“ се превърна в средище на култура и развлечения,

като привлече голям брой туристи от страната и чужбина, любители на изкуството и множество занаятчии.

Коледен базар в парк „Марно поле“

След пауза заради пандемията през 2022 г. по своя маршрут тръгна и вече обичайният за Велико Търново коледен автобус.

Децата отново имаха възможност за пуснат писмата си до Дядо Коледа в коледната поща.

Джуджетата на Дядо Коледа отговориха на над 1500 писма от Велико Търново и цялата страна.

- **Представяне на Велико Търново и региона на туристически изложения в страната и чужбина**

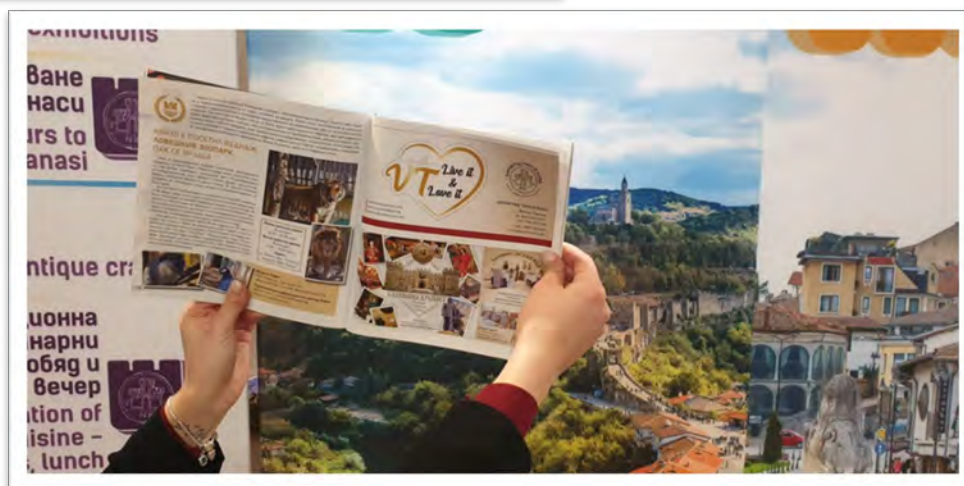
През 2022 г. община Велико Търново чрез туристическата агенция „Царевград Търнов“ е представена на следните изложения:

Международно туристическо изложение FITUR – Мадрид, Испания (19-23.01.2022 г.)

„Ваканция и СПА Експо“ - София (24.02.- 25.02.2022 г.)

„Уикенд туризъм“ – Русе (16.06. – 18.06.2022 г.)

Международно туристическо изложение World Travel Market (WTM) – Лондон Великобритания (07.11. - 09.11.2022 г.)

Международно туристическо изложение TTR - Букурещ, Румъния (10.11. – 13.11.2022 г.)

Международно туристическо изложение Philoxenia – Солун, Гърция (18.11. – 20.11.2022 г.)

Международно туристическо изложение IBTM – Барселона, Испания (29.11. – 01.12.2022 г.).

Други фестивали с международно участие

XXV Старопланински събор "Балкан фолк" с участието на 110 фолклорни състави и над 1500 изпълнители от цяла България и участници от Черна гора.

XXIV Международен фолклорен фестивал-Велико Търново 2022 с участието на групи от България, Грузия, Египет, Северна Македония, Мексико и Бурса, Турция, формация и от Мароко, наблюдаван от над 10 хил. зрители.

XX Международен конкурс за млади поп изпълнители „Сребърна Янтра“ с участие изпълнители от 26 държави, сред които: Южна Африка, Кипър, Италия, Испания, Португалия, Словения, Армения и др.

Международен фестивал за класическа камерна музика Arbanassi Summer Music

четири концерта класическата камерна музика в изпълнение на международна формация музиканти от Белгия, Германия, Лихтенщайн, Латвия и България. Домакин и организатор на събитието е Община Велико Търново, с подкрепата на Регионален исторически музей. Сред гостите бе и посланикът на Белгия в България Н. Пр. Фредерик Мъорис.

Международен средновековен фестивал "Иван Александър - любов и дипломация"

Над 180 възстановчици на исторически събития от България, Италия, Гърция, Румъния и Сърбия представиха бита, културата, занаятите и изкуствата, кулинарията, военските умения и въоръжението от периода XII-XIV век. пренесоха посетителите в крепостта Царевец в славната епоха на Средновековието и управлението на цар Иван Александър, неговата държавническа политика и личен живот.

Международен фестивал на военните духови оркестри

155 музиканти под пагон и мажоретни състави от Румъния и България участваха в 15-то издание на международния фестивал на военните оркестри в старата ни столица.

Международен театрален фестивал „Лято, кукли и приятели“ провел се в периода юни-септември с участието на трупи от Монополи (Италия), Хихон (Испания), Лисабон (Португалия), Букурещ (Румъния) и Тирана (Албания). Популяризиране на съвременните постижения на куклено-театралното изкуство

IX Международен конкурс за вокална и инструментална музика „Звукът навремето“

В конкурсната програма взеха участие близо 500 изпълнители от шест държави - Южна Корея, Китай, Турция, Япония, Сърбия и България

Международен филмов фестивал „Карантината“

В трите фестивални дни бяха излъчени 41 късометражни филма от Италия, Германия, Франция, Англия, Косово, Северна Македония, Иран в жанровете: игрален, документален, анимация и експериментално кино.

Симпозиум "Изкуство-Природа" Габровци

Международен симпозиум по лендарт с участието на артисти и гости от Румъния, САЩ, Испания, Гърция, Иран, Южна Корея, Италия, Турция и България.

Концерти

- ✓ Концерт на Дина и Мел Дина Бушич и Мелита Ивкович, Задар, Хърватска.
- ✓ Концерт на група "Ла Туна" от Университета Алкала, Мадрид. Испания. Летен театър
- ✓ В програмата на Летен сезон на българските оперни театри „Сцена на вековете“ бяха включени два концерта на оркестъра на замъка Шьонбрун, Виена, Австрия, преминали при огромен зрителски интерес.

Приоритет

УПРАВЛЕНИЕ, ПАРТНЬОРСТВА И ВРЪЗКИ

УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ

- **Качествено обслужване на гражданите и бизнеса**

Реализираните от Общинската администрация инициативи, както и тези, които са в процес на работа, са ключов приоритет по осигуряване на лесен и достъпен интегриран подход за комуникация на гражданите и бизнеса с общината и прилежащите структури.

През 2022 год. са осъществени следните дейности:

- ✓ Одобрено заявление за присъединяване на доставчик на електронни административни услуги към Средата за електронни плащания чрез използване на Централен Виртуален ПОС терминал (ЦВПОС). Предимствата на Централния виртуален ПОС терминал осигуряват на задължените лица и администрацията опция без преводни такси и комисионни за направени и получени преводи, като гражданите и бизнеса могат да заплащат с дебитни или кредитни карти множество задължения през ЦВПОС терминал, посредством една трансакция;

В резултат и на одобрените заявления относно реализираното присъединяване към Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги за централизирано заявяване на електронни административни услуги (ЕАУ) чрез електронни форми (е-форми) и Средата за електронни плащания, част от информационната система за е-форми, Община Велико Търново предоставя възможност за заявяване от гражданите и бизнеса на 147 електронни административни услуги, достъпни през Единния портал за достъп до електронни административни услуги на уеб адрес <https://egov.bg>

През 2022 година са заявени и заплатени 80 услуги по електронен път, посредством Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги за централизирано заявяване на електронни административни услуги (ЕАУ) чрез електронни форми (е-форми), както следва:

- ✓ 2016 Издаване на удостоверение за наследници – 28 бр.
- ✓ 2075 Издаване на удостоверение за семейно положение, съпруг/а и деца – 13 бр.
- ✓ 2027 Издаване на скици за недвижими имоти – 8 бр.
- ✓ 2109 Издаване на удостоверение за семейно положение – 7 бр.

- ✓ 2396 Издаване на удостоверение за данъчна оценка на недвижим имот – 5 бр.
- ✓ 2034 Издаване на препис-извлечение от акт за смърт за втори и следващ път – 4 бр.
- ✓ 2036 Издаване на удостоверение за съпруг/а и родствени връзки – 2 бр.
- ✓ 2037 Издаване на удостоверение за сключен граждански брак - дубликат – 2 бр.
- ✓ 2076 Издаване на удостоверение за раждане - дубликат – 2 бр.
- ✓ 1997 Издаване на удостоверение за настоящ адрес при вече регистриран настоящ адрес – 2 бр.
- ✓ 2138 Издаване на удостоверение за вписване в регистъра на населението – 2 бр.
- ✓ 2000 Издаване на многоезично извлечение от акт за гражданско състояние – 1 бр.
- ✓ 3122 Регистриране на места за настаняване клас "В" - апартаменти за гости и стаи за гости – 1 бр.
- ✓ 2107 Издаване на удостоверение за настоящ адрес след подаване на адресна карта за заявяване или за промяна на настоящ адрес – 1 бр.
- ✓ 2071 Удостоверение за облагаеми имущества и декларирани данни по Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) – 1 бр.
- ✓ 2068 Издаване на превозен билет за транспортиране на добита дървесина извън горските територии – 1 бр.

За улеснение на гражданите и бизнеса, е налична електронна услуга за проверка и заплащане на местни данъци и такси посредством платежен оператор ePay.bg, достъпна на уеб адрес <https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/ecity/mestni-danaci-i-taksi/>. Годишната справка за 2022 година, относно проверка и заплащане на местни данъци и такси, е свързана с обработване на 2 908 извършени плащания, в размер на 98 329,32 лв.;

Община Велико Търново е участник в Средата за електронен обмен на съобщения (СЕОС), посредством дейности, включващи: изпращане и получаване на документи от други администрации, участници в обмена; запитвания за състояние на регистриран документ; следене на цялостното състояние на изпратена и получена документация. Годишната справка за 2022 година, относно извършен електронен обмен на документи, е свързана с обработване на 2 631 съобщения;

Община Велико Търново е свързана към Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ), посредством дейности, включващи: изпращане и/или получаване и съхраняване на електронни документи за/от публични органи, физически и юридически лица. Платформата е достъпна на уеб адрес <https://edelivery.egov.bg>. Годишната справка за 2022 година, относно извършен електронен обмен на документи, е свързана с обработване на 853 получени съобщения;

С Решение № 338 от 23 юни 2017 г. Министерският съвет предприе мерки за намаляване на административната тежест върху гражданите и бизнеса чрез премахване на изискването за представяне на определени официални удостоверителни документи на хартиен носител. За издаване на удостоверения, администрациите следва да използват справки от регистри,

като съдържащите се в тях данни се извличат от администрациите автоматизирано по електронен път. Предоставянето на тези услуги е реализирано от Община Велико Търново чрез средата за междурегистров обмен RegiX, която предоставя възможност за автоматизирано подаване и обслужване на заявки за административни услуги по електронен път, като е осигурена възможността за потребителите на информация автоматично да извличат данни от основни регистри. През 2018 година е предоставена възможност за Община Велико Търново относно реален достъп до данни от 15 регистри и 32 справки, като през 2021 година, посредством три нови заповеди, е осигурен достъп на Община Велико Търново до още 20 регистри и 35 справки. Годишната справка за 2022 година, относно извършени справки до регистри, е свързана с обработване на 3 394 заявки;

На официалния Интернет портал на Община Велико Търново на уеб адрес <https://www.veliko-tarnovo.bg>, визуализирана посредством страничен панел на всяка уеб страница, е налична Интернет услуга Free Call. Услугата улеснява връзката с гражданите и бизнеса посредством безплатно обаждане или изпращане на съобщение до общинската администрация. Годишната справка за 2022 година, е свързана с обработване на 675 съобщения и обаждания;

На официалния Интернет портал на Община Велико Търново е налична платформа „Гражданите - Велико Търново“, достъпна на уеб адрес <https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/ecity/grazhdanite-vt/>, на която посредством интерактивна карта всеки гражданин може да подаде сигнал за нередност или проблем, чрез локализация, детайлно описание и изображения, с поддръжка на подробна навигация и филтриране на сигнали по различни критерии. Годишната справка за 2022 година относно сигнали със статус подаден/обработен/разрешен/обещан, е свързана със 156 сигнала;

За улеснение на гражданите и бизнеса, от 2015 година Община Велико Търново предлага електронни административни услуги, достъпни на уеб адрес <https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/ecity/eservices/>. Годишната справка за 2022 година, е свързана с подадени и обработени 174 електронни заявления, както следва:

- ✓ 2396 Издаване на удостоверение за данъчна оценка на недвижим имот – 138 бр.
- ✓ 1998 Издаване на удостоверение за наличие или липса на задължения по Закона за местните данъци и такси – 24 бр.
- ✓ 2131 Издаване на удостоверение за платен данък върху превозни средства – 4 бр.
- ✓ 2014 Издаване на удостоверение за дължим размер на патентния данък – 2 бр.
- ✓ 2124 Издаване на копие от подадена данъчна декларация – 2 бр.
- ✓ 1997 Издаване на удостоверение за настоящ адрес при вече регистриран настоящ адрес – 1 бр.
- ✓ 2056 Издаване на удостоверение за промени на постоянен адрес, регистриран след 2000 година – 1 бр.
- ✓ 2071 Удостоверение за облагаеми имуществата и декларирани данни по Закона за

местните данъци и такси (ЗМДТ) – 1 бр.

- ✓ 2091 Издаване на удостоверение за дължим и платен данък върху наследство – 1 бр.

Общата статистическа информация от дейности на Центрове за административно обслужване (ЦАО), свързана с обслужване на гражданите и бизнеса показва следното:

- ✓ Общ брой документи: 62 018, от които: 34 195 входящи документи, 21 032 изходящи документи, 6 791 вътрешни документи.
- ✓ Общ приход от дейности на ЦАО - 600 850,92 лв.

Предвид разпоредбата на чл.23, ал. 3 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги е създадена необходимата организация за поддържане в актуално състояние на информацията в ИИСДА, за таксите и сроковете за предоставяните услуги, както и начините на заплащане и начините на получаване за всяка услуга.

Електронни административни услуги, достъпни през официалния Интернет портал на Община Велико Търново <https://www.veliko-tarnovo.bg>

№	Услуга	УРИ
1	Издаване на удостоверение за наличие или липса на задължения по Закона за местните данъци и такси	1998
2	Издаване на удостоверение за дължим размер на патентния данък	2014
3	Удостоверение за декларирани данни	2071
4	Издаване на удостоверение за дължим и платен данък върху наследство	2091
5	Издаване на копие от подадена данъчна декларация	2124
6	Издаване на удостоверение за платен данък върху превозни средства	2131
7	Издаване на удостоверение за данъчна оценка на право на строеж	2393
8	Издаване на удостоверение за данъчна оценка на право на ползване	2395
9	Издаване на удостоверение за данъчна оценка на недвижим имот	2396
10	Издаване на удостоверение за платен данък върху недвижими имоти и такса за битови отпадъци	
11	Издаване на удостоверение за настоящ адрес при вече регистриран настоящ адрес	1997

12	Издаване на удостоверение за промени на постоянен адрес, регистриран след 2000 година	2056
13	Издаване на удостоверение за промени на настоящ адрес регистриран след 2000 година	2104
14	Издаване на удостоверение за постоянен адрес при вече регистриран постоянен адрес	2128
15	Удостоверение за административен адрес на поземлени имоти	2018

Електронни услуги, конфигурирани посредством специализирани модули, част от платформа е-Община Велико Търново и хоризонтални и централни системи на електронното управление

Услуга

Модул за електронни услуги: платформа е-Община Велико Търново

Модул за проверка и заплащане на местни данъци и такси: платформа е-Община Велико Търново

Модул за SMS паркиране - справки за SMS паркиране: платформа е-Община Велико Търново

Модул Обществен мониторинг, свързан с работата по ключови за общината дейности относно снегочистване: платформа е-Община Велико Търново

Модул Обществено обсъждане: платформа е-Община Велико Търново

Модул Гражданите - Велико Търново: платформа е-Община Велико Търново

Интернет услуга Free Call: платформа е-Община Велико Търново

Среда за електронен обмен на съобщения (СЕОС)

**Система за сигурно електронно връчване (ССЕВ)
<https://edelivery.egov.bg/>**

**Единен портал за достъп до електронни административни услуги
<https://egov.bg/>**

**Среда за електронни плащания към доставчици на електронни административни услуги
<https://pay.egov.bg/>**

- **Технически услуги**

По отношение на дейностите, свързани с технически услуги на отдел „УТ“ и отдел „ТР“ отчетът за 2022 година показва следното :

1. Издаване на удостоверение за нанасяне на новоизградени сгради и нанасяне на съществуващи сгради в действащия кадастрален план по чл.54а от Закон за кадастъра и имотния регистър, във връзка с чл.175 от Закон за устройство на територията, за територията на Община Велико Търново – 145бр.
2. Издаване на разрешение за строеж – 409бр.
3. Издаване на разрешение за строеж без одобряване на инвестиционни проекти – 149бр.
4. Издаване на разрешение за промяна на предназначението – 114бр.
5. Разрешаване изработването на комплексен проект за инвестиционна инициатива – 3бр.
6. Презаверяване на разрешение за строеж, което е изгубило действието си поради изтичане на срока – 15бр.
7. Допускане на изменения в одобрен инвестиционен проект – 32бр.
8. Осъществяване на контрол по строителството при откриване на строителна площадка и определяне на строителна линия и ниво на строежа – 158бр.
9. Уведомления за заверена на заповедна книга – 175бр.
10. Приемане и удостоверяване предаването на екзекутивна документация – 19бр.
11. Регистриране и въвеждане на строежи в експлоатация, издаване на удостоверение за въвеждане в експлоатация на строежи от IV и V категория – 156бр.
12. Издаване на констативни протоколи и удостоверения за степен на завършеност на строежи – 30бр.
13. Освидетелстване на сгради и издаване на заповед за премахване/поправяне или заздравяване/ на строежи, негодни за използване или застрашени от самосрутване – 9бр.
14. Издаване на удостоверение за търпимост на строеж – 32бр.
15. Издаване на удостоверение за заварен строеж – 17бр.
16. Вписване в регистъра на технически паспорт на строеж – 234бр.
17. Заверка на копие на документ от технически архив – 53бр.
18. Одобряване на инвестиционен проект за съдебна делба с Експертен съвет по устройство на територията – 0бр.
19. Удостоверение за административен адрес на поземлени имоти – 42бр.
20. Допускане изработването на проекти за изменение на подробни устройствени планове – 81бр.
21. Разглеждане и одобряване на инвестиционни проекти, по които се издава разрешение за строеж и заповед за допълване на разрешение за строеж – 292бр.
22. Вписване на сграда (вход) в регистъра на етажната собственост и на промени във вписаните данни и обстоятелства – 294бр.
23. Регистриране на сдружения на собствениците – 13бр.
24. Издаване на удостоверения за факти и обстоятелства по териториалното и селищното устройство – 120бр.

25. Заверка на Молба-декларация за територията на община Велико Търново – 152бр.
26. Заверка протокол в инвестиционния процес - за съответствие на извършеното строителство с одобрен ПУП, за населени места на територията на община Велико Търново – 10бр.
27. Изготвяне на справки и отговори на молби и жалби, /обща кореспонденция/- 496бр.
28. Заповед за смяна на титуляра – 12бр.
29. Заверка на служебна страница в данъчни декларации за общината и гр.Велико Търново общо 2678 бр.
30. Заверка протокол в инвестиционния процес-за съответствие на извършеното строителство с одобрен ПУП- 69 бр.
31. Изготвяне на скица -1438 бр.
32. Изготвяне на Служебни скици – 169 бр.
33. Издаване на удостоверение за факти и обстоятелства по ЗУТ, ЗКИР- 16 бр.
34. Издаване на удостоверения с характеристики на имоти по пар.4 от ПЗР на ЗСПЗЗ вкл. служебни с данни за пазарна оценка 39 бр. за ч. л; 7
35. Презаверяване на скица с изтекъл 6 месечен срок за гр. Велико Търново -26 бр.
36. Приемане и одобряване на проект за ПУП-План за регулация-15 бр.; 55 за селата
37. Приемане и одобряване на ПУП – ПЗ и ПРЗ – 50бр.
38. Нанасяне на влезли в сила изменения на ПУП-ПР в цифров модел и на плановете на населените места за Община В. Търново и архивиране-70 бр.
39. Приемане и одобряване на проект за изменение на ПНИ пар.4 Нанасяне на влезли в сила изменения- 12 бр.
40. Издаване на Заповеди за въвод във владение по ПНИ пар 4 -2 бр.
41. Приемане и одобряване на проект за ЧИ на ПУП-ПР -пар.8, ал.2 от ПР на ЗУТ-13 бр.
42. Устни справки по плановете, цифровите модели и архива в Отдел "ТР" на граждани- ежедневно при необходимост
43. Организиране и провеждане на заседания на Комисии-26 бр.
44. Участие в комисии и огледи на място-232 бр. съвместно с отдел ОС и 13 други
45. Служебни Извадки от цифрови модели на служители от Община В. Търново-формат А4-А3-ежедневно при необходимост
46. Разпечатки на проекти и извадки от наличните бази данни във формат А3-А0 -158 бр.
47. Обработка , подготовка и записване на цифрова информация за нуждите на проектирането -136 бр.
48. Обработка и подготовка и записване на цифрова информация за , разпечатки на данни и схеми за нуждите на проектирането за община В. Търново
49. Изготвяне на Служебни Проекти за нанасяне в кадастралната карта на гр. В. Търново и с. Арбанаси за общински имоти-151 бр.
50. Изготвяне на Служебни Проекти за изменение на ПУП - ПР за общински имоти-12 бр.
51. Разработване на предложения до общински съвет-40 бр.
52. Обработка на преписки и архивиране-уведомления и заповеди от СГКК за промени и изменения на КК и КР и Заповеди от ОД „Земеделие“ за промяна предназначението на земеделска земя -158 бр.
53. Обработка на заявления за изплащане на дължимата средна рента на граждани-109 бр.
54. Специални обработки на данни и графики за територии на града и общината за служебни нужди – 58 бр.

- 55. Процедура по Достъп до обществена информация-22 бр.
- 56. Констативни протоколи за отдел УС-търговски площи-166 бр.
- 57. Схеми премахване на стари коли-150 бр.

- **Гражданска регистрация**

В изпълнение на основните функции на отдел „Гражданска регистрация“, свързани с издаване на актове по гражданско състояние въз основа на регистъра на населението през 2022г. са издадени 13 747 бр. удостоверителни документи по заявления на граждани.

През 2022 година са съставени 2 689 бр. актове по гражданско състояние, в т.ч.:

- ✓ 1 174 бр. актове за раждане, от които: 1 018 бр. деца, родени в град Велико Търново, 1 бр. – в кметство Ресен, 150 бр. по документи за събития, настъпили в чужбина и 5 бр. съставени актове на основание на съдебни решения.
- ✓ 342 бр. актове за граждански брак, от които: 241 бр. в град Велико Търново, 47 бр. в кметство Арбанаси, 2 бр. в кметство Дебелец и 52 бр. по документи за събития, настъпили в чужбина.
- ✓ 1 223 бр. актове за смърт, от които: 1 183 бр. съставени в гр.Велико Търново, 36 бр. по документи за събития, настъпили в чужбина и 4 бр. съставени актове на основание на съдебни решения.

За всеки съставен акт по гражданско състояние е създаден и електронен еквивалент в Националния регистър на актовете по гражданско състояние.

- ✓ Извършени 721 бр. припознавания на деца, от които 690 бр. към момента на раждане и 31 бр. след съставяне на акта.
- ✓ Изготвени 17 бр. решения по признаване на чуждестранни съдебни решения по чл.117 и чл.118 от Кодекса на международно частно право.
- ✓ Обработени 2 468 бр. преписки, свързани с предоставяне на удостоверителни документи по гражданско състояние по искане на държавни, общински, съдебни институции, МВР и частни съдебни изпълнители, от които 494 бр. удостоверителни документа са предоставени по електронен път.
- ✓ Предоставени 3 758 бр. удостоверителни документи по гражданско състояние по искане на структурни звена на общинската администрация.
- ✓ Обработени 12 418 бр. съобщения за актуализация на ЕЛРК в НБД „Население“ и Националния регистър за гражданско състояние.
- ✓ Изпратени 499 бр. уведомления към Регистъра на имуществените отношения на съпрузите към Агенцията по вписванията, съгласно изискванията на чл.19 от СК.

- **Услуги, свързани с общинската икономика**

По отношение на дейност „Общинска икономика“ – част от дейността на отдел „Управление на собствеността“, Дирекция ПОУС през 2022 са:

- Издадени 28 бр. разрешения за поставяне на преместваемо съоръжение;

- Издадени 225 бр. разрешения за извършване търговия на открито;
- Категоризирани 64 бр. обекти и промяна в обстоятелствата;
- Регистрирани са 85 бр. обекта;
- Издадени 171 бр. разрешения за търговия на открито в прилежаща територия на търговски обект;
- Издадени 133 документа за работно време.;
- Издадени 304 бр. удостоверения за наличие или липса на задължения;
- Издадени 86 Регистрации на туристически обекти;
- Общо приходи от дейността за 2022 г. **194 236,26 лв.**

РАЗУМНО И ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩИНСКАТА СОБСТВЕНОСТ И ОБЩИНСКИТЕ ДРУЖЕСТВА

- **Общинска собственост**

Общинската собственост е постоянен източник на приходи за общинския бюджет и обезпечава финансирането на голяма част от общинските дейности. Предварително определените цели и приоритети, публичното обявяване на намеренията на общината по управлението и разпореждането с имоти и вещи общинска собственост дават възможност за по-голяма прозрачност, публичност и последователност в дейността на общинската администрация и общинския съвет в това направление и намаляват възможностите за субективизъм и прояви на корупция. Предварително обявените стратегически намерения предизвикват по- широк интерес от страна на инвеститорите и съответно увеличават приходите от продажба и отдаване под наем на обекти – общинска собственост.

Приетата от Великотърновски общински съвет Стратегия за управление на общинската собственост за периода 2019-2023 г. е основа за разработване на Годишни програми за управление и разпореждане с общинско имущество и на План за действие за общинските концесии в съответствие със Закона за концесиите. Разработването на годишните програми е основен инструмент, с който се цели регистриране на настъпилите промени в сравнение с предходни периоди, отчитане на новите приоритети в развитието на общината, при разработването на проектите за бюджет на общината, за всяка година до края на мандата на управление, както и при кандидатстването пред различни финансови институции, по оперативни (международни) програми, проекти и споразумения за ефективно управление на общинската собственост в интерес на гражданите от общината.

Управлението на общинската собственост е важен инструмент за осъществяване политиката в общината - икономическа, социална, екологична. Същевременно община Велико Търново е засегната от общия проблем на повечето общини – недостатъчно ресурси за поддръжка и функциониране на общинската собственост, което в голяма степен ги лишава от възможност за същинско управление на тази собственост.

Оптимизацията на действията по управление на общинската собственост гарантират

устойчивост на развитието на общината. Имотите и вещите общинска собственост се управляват в интерес на населението на общината, с грижата на добър стопанин, съобразно предназначението и нуждите, за които са предоставени.

Анализът на необходимостта от разпореждане с общинско имущество, следва да представи баланса между нуждите на общината в краткосрочен и дългосрочен план и от разходите по поддръжка, охрана, управление на ненужните в момента на общината имоти от една страна, като се държи сметка и за тенденциите в развитието на пазара на недвижими имоти и движими вещи. Разпореждането с общинско имущество като краен резултат трябва да е съобразено с постигането на основните цели за развитие на общината като цяло - подобряване на настоящата и изграждане на нова инфраструктура във всички населени места в общината; осигуряване на устойчиво развитие, подобряване селищната среда, създаване на условия за бизнес, култура, спорт, отдих, туризъм и повишаване на сигурността. Реализирането и изпълнението на посочените по-горе политики и задачи, осигуряващи постигането на основните цели, гарантират осигуряване на устойчиво развитие на общината като цяло.

При изпълнение на Годишната програма за управление и разпореждане с имоти общинска собственост за 2022 г. органите на местното самоуправление и служителите от структурните звена на общинска администрация се ръководиха и съобразяваха със следните основни принципи, цели и приоритети:

- публичност и прозрачност при управление и разпореждане с общински активи – в изпълнение на нормативните изисквания управлението и разпореждането с имоти общинска собственост се извършва чрез организиране и провеждане на публични търгове с тайно или явно наддаване или публично оповестени конкурси след конкретно решение на Великотърновски общински съвет. Към предложенията за разпореждане с общинско имущество се прилага становище относно финансовата целесъобразност на предлаганата продажба. Заповедите за обявяване на процедурите се публикуват в местен ежедневник, а обявленията по отчуждителни процедури – в два централни и един местен ежедневници. Обявите се излагат на видно място в сградата на Общината и се публикуват на интернет-страницата на Община Велико Търново, където са общодостъпни за информация и сведения. Пълната прозрачност и осигурената публичност при провеждането на процедурите дава възможност за осигуряване на свободна и честна конкуренция и равнопоставеност на кандидатите при осъществяването на конкретните сделки.
- отговорно отношение към проблемите на общината и диалог с гражданите – стремежът на служителите е да се осигурява все по-високо ниво на административно обслужване за гражданите на общината. Постъпилите писмени и устни сигнали, молби и предложения се проверяват внимателно и получават отговор в нормативно определените срокове.

- стриктно спазване на законовите и подзаконовите нормативни актове – измененията в нормативната уредба се проследяват и въз основа на тях се променят съответните поднормативни актове в указаните срокове. Промени в действащите Наредби се предлагат и въз основа на практиката по прилагането им с цел усъвършенстване на административните процедури и постигане на ефективност и целесъобразност, както и за гарантиране на обществения интерес.

Приходите от наемни отношения към 25.11.2022 г. са, както следва:

- ✓ от наемани нежилищни обекти – 580 000 лв.;
- ✓ от наемани жилищни обекти – 400 000 лв.;
- ✓ от наеми на общински терени за разполагане на временни съоръжения – 170 000 лв.;
- ✓ от наеми на земеделска земя – 560 000 лв. или общо от управление на недвижими имоти са постигнати приходи в размер на 1 710 000 лева.

В сумата са включени приходите от наеми на земеделски земи общинска собственост, привлечени в края на 2021 г. и до 25.11.2022 г.

Увеличението на приходите от наемане на жилищни имоти е в резултат на повишената наемна цена на кв.м. застроена площ, определена с решение на Великотърновски общински съвет.

През 2022 г. отдел „Управление на собствеността“ е организиран и провел 20 броя тръжни процедури за отдаване под наем на общински терени за поставяне на преместваеми съоръжения /павилиони/. 12 процедури са приключили със сключване на договори за наем, 4 договора са в процедура по сключване, а три от търговете не са проведени поради липса на кандидати. Към настоящия момент в процедура е един търг.

По отношение отдаване под наем и ползване на нежилищни имоти общинска собственост са организирани 6 броя тръжни и конкурсни процедури, в това число за почасово ползване на части от имоти публична общинска собственост, като са сключени 5 договора за отдаване под наем. Към настоящия момент в процедура е 1 публичен търг за отдаване под наем на имоти общинска собственост.

През 2022 г. отдел „Управление на собствеността“ продължи да прилага административни мерки с цел да завиши контрола по постигане на по-висока събираемост от наеми по сключени наемни договори за нежилищни и жилищни имоти общинска собственост. Издадени са осем заповеди на Кмета на Община Велико Търново за едностранно прекратяване на наемните правоотношения и три заповеди за принудително изземване на неправомерно заети общински имоти по реда на чл.65 ал.1 от ЗОС. Продължава практиката по изпращане на предупредителни писма до неизрядни наематели, като при неспазване на указаните срокове дължимите плащания към Община Велико Търново се търсят по съдебен ред.

Приходите от разпореждане с общинско имущество за 2022 г. са, както следва:

- ✓ от продажби чрез търг или конкурс на общинско имущество – 340 000 лв.;

- ✓ от прекратяване на съсобственост – 1 880 000 лв.;
- ✓ от учредяване право на строеж – 9 900 лв.;
- ✓ от продажба на жилищни имоти – 142 000 лв.;
- ✓ от учредяване право на прокарване по реда на чл.193 от ЗУТ – 26 000 лв.;
- ✓ от продажба на движими вещи, включително бракувани такива – 18 000 лв. или общо от продажби на общинско имущество и учредяване на ограничени вещни права върху недвижими имоти са постигнати приходи в размер на около 2 415 900 лв.

Наблюдава се значителна разлика в приходите от продажба между 2021 г. и 2022 г. Високата стойност на приходите за 2022 г. се дължи на сделката по прекратяване на съсобственост в ТД „Трапезица“.

Всички изброени приходи са реализирани в съответствие с приетите решения на Великотърновски общински съвет, издадените заповеди на Кмета на Община Велико Търново, при спазване разпоредбите на Закона за общинската собственост и Наредбата за реда на придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество.

През 2022 г. в отдел „Управление на собствеността“ са съставени 170 броя актове за общинска собственост, в това число 21 броя актове за публична общинска собственост и 149 броя актове за частна общинска собственост. В описания период са деактувани 53 броя актове за общинска собственост. В полза на Община Велико Търново с договор за дарение са прехвърлени два недвижими имота. Община Велико Търново е изкупила пет недвижими имота – земеделски земи в землище с. Беляковец, за разширение на Гробищен парк – Велико Търново. Издадени са 12 бр. удостоверения за наличие или липса на реституционни претенции и за наличие или липса на съставен акт за общинска собственост. Изготвят се множество писма в отговор на заявления от физически и юридически лица, след извършени проверки по документи и огледи на място. Заверени са 128 бр. молби-декларации за снабдяване с констативен нотариален акт чрез обстоятелствена проверка.

Отдел „Управление на собствеността“ извършва дейности и по реда на Наредба за търговската дейност и преместваемите съоръжения на територията на Община Велико Търново. За периода 01.01.2022 г. - 25.11.2022 г. издадени са: 133 документи за работно време; 304 бр. удостоверения за наличие или липса на задължения към Община Велико Търново; 171 бр. разрешения за търговия на открито в прилежаща територия на търговски обект; 225 бр. разрешения за търговия на открито на места за временна търговия, промоции и събития от рекламен характер; 28 бр. разрешения за поставяне на временни съоръжения; извършени са 64 бр. категоризации на туристически обекти и промяна в обстоятелствата, 84 регистрации на стаи за гости и апартаменти за гости. Общият приход от описаната дейност възлиза на около 194 000 лв.

- **Общинска икономика**

По отношение на търговските дружества, общинската администрация следи за финансовото състояние на дружествата след приключване на всяко тримесечие от счетоводните отчети и баланси, предоставяни на основание чл. 32, ал.6 от Наредбата за условията и реда за упражняване на правата на собственост на Общината в търговски дружества с общинско участие в капитала и за участието на Общината в граждански дружества, и за сключване на договори за съвместна дейност.

Девет еднолични търговски дружества, в които Община Велико Търново е едноличен собственик на капитала, функционират към 31.12.2022 г.

Търговските дружества в зависимост по отрасловата си обособеност се групират по отраслите – услуги и здравеопазване.

Услуги –

- ✓ "Обредни дейности" ЕООД,
- ✓ "ЦаревградТърнов" ЕООД;
- ✓ "Организация на движението, паркинги и гаражи" ЕООД;
- ✓ "Инвестстрой-92" ЕООД;

Здравеопазване –

- ✓ "Медицински център за рехабилитация и спортна медицина – I – В. Търново" /МЦПСМ I/ ЕООД,
- ✓ „Комплексен онкологичен център-Велико Търново” ЕООД,
- ✓ „Център за кожно-венерически заболявания-Велико Търново” ЕООД,
- ✓ „Център за психично здраве-Велико Търново” ЕООД
- ✓ „Специализирана болница за активно лечение на пневмо-фтизиатрични заболявания „Д-р Трейман” ЕООД.

Медицинските центрове и специализирана болница общинска собственост са с предмет на дейност за извършване на активно издирване, диагностика, лечение и периодично наблюдение и рехабилитация на болни. "МЦРСМ I" ЕООД е със специфична медицинска дейност в областта на рехабилитацията и спортната медицина на територията на общината.

Дружествата пряко свързани с обслужване на общинската инфраструктура са :

- ✓ "Инвестстрой-92" ЕООД,
- ✓ "Обредни дейности" ЕООД,
- ✓ " Организация на движението, паркинги и гаражи" ЕООД

Търговско дружество извършващо туристически услуги в региона е "Царевград Търнов" ЕООД. Обобщения – технически консолидиран финансов резултат от дейността на търговските дружества през деветмесечието на 2022г. в които Община Велико Търново е едноличен собственик на капитала е в размер на 343 000 лв. За сравнение през аналогичния период на предходната година резултатът е бил в размер на 29 000 лв.

През 2022 година седем от деветте търговски дружества са реализирали печалба на обща стойност 429 000 лв., разпределена както следва:

- ✓ „Обредни дейности" ЕООД 17 000 лв.
- ✓ "МЦРСМ I" ЕООД 4 000 лв.
- ✓ „ЦКВЗ – Велико Търново" ЕООД 2 000 лв.
- ✓ „ЦПЗ – Велико Търново" ЕООД 343 000 лв.
- ✓ „Царевград Търнов" ЕООД 110 000 лв.
- ✓ „Инвестстрой-92" ЕООД 7 000лв.
- ✓ „ОДПГ" ЕООД 9 000 лв.

Останалите 2 търговски дружества са приключили 9-месечието на 2022г. с отрицателен финансов резултат в размер на –149 000 лв. :

- ✓ „СБАЛПФЗ „Д-Р Трейман" ЕООД -96 000 лв.
- ✓ „КОЦ – Велико Търново" ЕООД - 53 000 лв.

Разходи и приходи на Търговските дружества за 9 месечие на 2021г. и 2022г.						
Наименование	2021 година			2022 година		
	Разходи 2021г.	Приходи 2021г.	Разход и 2021г.	Приходи 2021г.	Разход и 2021г.	Приход и 2021г.
„ЦПЗ-ВеликоТърново" ЕООД	1 775	1 896	1 775	1 896	1 775	1 896
„СБАЛПФЗ „Д-р Трейман" ЕООД	1 414	1 306	1 414	1 306	1 414	1 306
" Инвестстрой 92 " ЕООД	155	126	155	126	155	126
„КОЦ-Велико Търново" ЕООД	11 773	11 551	11 773	11 551	11 773	11 551

"Обредни дейности" ЕООД	417	507	417	507	417	507
"ОДПГ" ЕООД	958	985	958	985	958	985
"Царевград Търнов" ЕООД	324	464	324	464	324	464
„ЦКВЗ-Велико Търново” ЕООД	324	331	324	331	324	331
"МЦРСМ I" ЕООД	329	332	329	332	329	332
	17 469	17 498	17 469	17 498	17 469	17 498

2022г.	хил.лв.
2021г. ПЕЧАЛБА	388
2021г. ЗАГУБА	-359
2022г. ПЕЧАЛБА	492
2022г. ЗАГУБА	-149
2021 г. ОБЩ РЕЗУЛТАТ	29
2022 г. ОБЩ РЕЗУЛТАТ	343

От табличния анализ с графична проекция на обобщените финансови резултати на търговските дружества се вижда, че през деветмесечието на 2022г. две от дружества приключват с отрицателен резултат, като трябва да се вземе под внимание факта, че това е текущ финансов резултат в условията на обстановка в страната, която продължава и оказва определен натиск върху дейността на дружествата във финансово отношение причинило регулации, както на приходите така също и на разходите.

Печалба / загуба: 1-во, 2-ро, 3-то и 4-трим., Шестмесечие, Деветмесечие и цялата 2022г.							
Наименование на търговското дружество ЕООД	2022 година			2022	2022	2022	2022
	Печалба/Загуба 2022г. хил.лв.	Печалба /Загуба 9м.2022г. хил.лв.	Печалба /Загуба 6м.2022г. хил.лв.	Печалба /Загуба 1-во 3м.2022г. хил.лв.	Печалба /Загуба 2-ро 3м.2022г. хил.лв.	Печалба /Загуба 2022г. хил.лв.	Печалба /Загуба 9м.2022г. хил.лв.
„ЦПЗ-ВеликоТърново” ЕООД	0	343	27	46	-19	0	343
„СБАЛПФЗ „Д-р Трейман” ЕООД	0	-96	-153	-129	-24	0	-96
" Инвестстрой 92 " ЕООД	0	7	1	-21	22	0	7
„КОЦ-Велико Търново” ЕООД	0	-53	19	14	5	0	-53
"Обредни дейности"ЕООД	0	17	1	14	-13	0	17
"ОДПГ" ЕООД	0	9	27	31	-4	0	9
"Царевград Търнов"ЕООД	0	110	53	3	50	0	110
„ЦКВЗ-Велико Търново” ЕООД	0	2	1	1	0	0	2
"МЦРСМ I"ЕООД	0	4	3	1	2	0	4
ОБЩО	0	343	-21	-40	19	0	343

При извършената техническа консолидация на текущите 9-месечните счетоводни баланси и отчети за приходи и разходи за 2022г. на търговските дружества са обобщени данните на дружествата, които са функционирали. Финансовите резултати на медицинските търговски дружества силно се влияят от начина на финансиране, което е в приоритета на държавата, респективно на Министерството на здравеопазването по специфична методика за изчисляване на държавната субсидия, както и остойносттаването на клиничните пътеки, по които тези дружества имат договори с РЗОК. По този начин формираната субсидия и приходи от клинични пътеки в някои от случаите не отразяват детайлно и актуално необходимите средства, вследствие на което, неразплатени извършени задължения по лечението се отчитат като загуби.

През 2022г. приходите на търговските дружества са се увеличили с 1 244 000 лв. и от 17 498 000 лв. за аналогичния период на 2021г. са постигнати 18 742 000 лв., като едновременно с това са се променили и разходите, като при тях също има увеличение с 930 000 лв.

Общият резултат за 9-месечието на 2022 год. е с консолидирана печалба от 343 000 лв., което е текуща индикация за финансовото състояние на дружествата при изпълнение на предмета им на дейност в среда на променящи се обстоятелства и обстановка в страната.

Разходите за разглеждания период на 2022г. са в размер на 18 399 000 лв. в сравнение с тези за 2021г., когато са били 117 469 000 лв. /или 930 000 лв. увеличение за периода/.

Обобщеният капитал на дружествата е променен в сравнение с аналогичния период на 2021г., като е увеличен от 20 708 000 лв. на 20 858 000 лв. Стойността на материалните запаси/материали, продукцията, стоки и незавършено производство/ в търговските дружества е увеличена значително - с 297 000 лв., като за периода на 9-месечието на 2022г. те са в размер на 1 417 000 лв.

Справка на общински ЕООД за отдадени под наем обекти за 2022г. -9мес.

ТЪРГОВСКО ДРУЖЕСТВО	Обекти /бр./	Общо кв. м.	Общо договори /бр./	Общо дължим месечен наем /лв./	Общо дължими наеми за всички обекти за периода /лв./	Общо изплатен наем от наемателите за периода /лв./	Общо просрочен наем на всички обекти за периода /лв./	Общо дължима сума 50% на Община В.Търново на обектите за периода в /лв./	Общо преведена сума на Община В.Търново за обектите за периода /лв./	Общо не преведена дължима сума на Община В.Търново /лв./
"Обредни дейности" ЕООД	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
"ОДПГ" ЕООД	3	181	3	783	7049	6965	84	3524	1958	-1566
"Инвестстрой - 92" ЕООД	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
"Царевград Търнов" ЕООД	21	772	21	7 170	103398	94674	8724	0	0	0
"МЦРСМ I" ЕООД	7	166	7	659	5931	5931	0	0	0	0
„КОЦ-Велико	2	38	2	325	2925	2690	235	0	0	0

Търново” ЕООД										
„ЦКВЗ-Велико Търново” ЕООД	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
„СБАЛПФЗ „Д-р Трейман” ЕООД	10	226	10	2265	19012	15723	2389	0	0	0
„ЦПЗ-Велико Търново” ЕООД	2	4	2	160	1440	1440	0	0	0	0
ОБШО :	45	1 388	45	11 362	139 754	127 423	11 432	3 524	1 958	-1 566

През 9 мес. на 2022г. общинските търговски дружества ЕООД са извършвали дейност по отдаване под наем, чрез договори за отдаване под наем на обекти. 7 дружества са извършвали наемоотдаване.

Три дружества, а именно „Обредни дейности” ЕООД, „ЦКВЗ-Велико Търново” ЕООД, "Инвестстрой - 92" ЕООД нямат отдавани под наем обекти. Общо отдадените обекти през 2022г. са 45 броя по 45бр. договори. Дължимият наем за 2022г. от наемателите е бил 139 754лв., от който на дружествата са издължени 127 423лв. Неиздължената от наемателите сума е 11 432лв., което е 8,18 % или събираемостта на наемите е 91,81 %.

През 2022г търговските дружества са закупили 12бр. – ДМА, на обща стойност 63 3936лв От самофинансиращите се дружества са закупили 4бр. ДМА, общо на стойност 52 968лв., а медицинските търговски дружества са закупили -8бр-16 425лв.

Наименование	Новозакупени ДМА	Брой ДМА
"Инвестстрой 92" ЕООД	0	0
"Обредни дейности" ЕООД	32 818	1
"ОДПГ" ЕООД	20 150	3
"МЦРСМ-І" ЕООД	0	0
"Царевград Търнов" ЕООД	0	0
Общо - търговски дружества	52 968	4
„ЦПЗ-ВеликоТърново” ЕООД	0	0
„СБАЛПФЗ „Д-р Трейман” ЕООД	0	0
„КОЦ-Велико Търново” ЕООД	16 425	8
„ЦКВЗ-Велико Търново” ЕООД	0	0
Общо - медицински дружества	16425	8
Общо всички търговски дружества	69393	12

МЕДИЦИНСКИ ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА-ЕООД/натурални показатели/ 2022г. ИЗПЪЛНЕНИЕ

МЕДИЦИНСКО ТЪРГОВСКО ДРУЖЕСТВО ПЕРИОД 9 /ДЕВЕТ/ МЕСЕЧИЕ - 2022г.	брой легла	средно списъчен състав	2021г. печ. / заг. / хил. лв. / по период и	Прем инали болни /бр./	Пролежан и леглодни /бр./	Оборот на 1 легло	Продъл жително ст на престоя /средно/	Използв аемост на 1 легло /дни/
„ЦПЗ-Велико Търново” ЕООД	130	69	343	1 492	33 931	10,8	24	260,00
„СБАЛПФЗ „Д-р Трейман” ЕООД	53	46	-96	885	8 023	16,7	9,1	151,4
„КОЦ-Велико Търново” ЕООД	150	156	-53	3 570	14 779	23,8	4,14	98,53
„ЦКВЗ-Велико Търново” ЕООД	10	14	2	548	2 568	54,8	4,69	256,8
ОБЩО	343	285	196	6495	59301	26,5	10,5	191,7

ПОСТИГАНЕ НА ДОБРО ФИНАНСОВОТО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

По предварителни данни от касовите отчети към 31.12.2022 г. на Община Велико Търново през 2022 г. са разходвани средства за Мерки за предотвратяване разпространението на COVID-19 в размер на 1 349 723 лв., в т.ч. за делегирани от държавата дейности 125 349 лв., за местни и дофинансирани дейности 251 592 лв. и за Сметки за средства от Европейския съюз 972 782 лв. От тях 203 318 лв. са за сметка на средства от Централния Бюджет и 972 782 лв. са получени трансфери по проектите „Патронажна грижа +“ ОП РЧР 2014-2020 и „Патронажна грижа + Направление 2“ ОП РЧР 2014-2020.

Към 31.12.2022 година спрямо 31.12.2021 г. се отчита над 4,6 милиона лева увеличение от различните видове собствени приходи в Община Велико Търново, като най-голямото е при постъпленията от продажба на нефинансови активи – над 1,6 милиона лева, следвано постъпленията от данъчни приходи – над 1 милион лева, от приходи и доходи от собственост – над 1 милион лева и такса битови отпадъци – над 1 милион лева.

• **Общински предприятия**

С решения на Великотърновски общински съвет през годините са създадени и функционират към настоящия момент общински структури, явяващи се специализирани звена за управление на общинско имущество, за задоволяване потребности на

населението, за осигуряване изпълнението на общински дейности и свързаните с това доставки на стоки и извършване на услуги.

Финансовият резултат от дейността им на касова основа в лева към 31.12.2022 г. е със следните показатели:

Общинска структура	Общо разходи в т.ч. текущи капиталови	Общо приходи в т.ч. допълнителни от дейността	Доп. приходи	Капиталови разходи
1	2	3	4	5
ОП "Спортни имоти и прояви"	760,890	895,569	134,679	157,049
ДКС "В. Левски"	437,850	510,704	72,852	11,514
ОП "Кабелно радио - Велико Търново"	378,617	400,596	21,979	0
ОП "Горско стопанство"	168,199	328,982	160,783	0
ОП "Зелени системи"	3,543,274	3,579,108	35,834	440,944
Младежки дом	400,375	481,826	81,451	0
ОП "Реклама - Велико Търново"	159,149	513,322	354,173	0
ОБЩО	5,848,356	6,710,107	861,751	609,512

Общите приходи на всички общински структури, които са формирани от общински трансфери, съгласно нормативната уредба и гласувания и приет Общински бюджет за 2022 г., заедно с допълнителните приходи от извършвани дейности, остойностени в наредбите за 2022 год., са в размер на 6 710 107лв. Разходите за извършената дейност от общинските структури, заедно с извършените капиталови разходи за 2022 год., са в размер на 5 848 356 лв.

- **Финансов контрол**

През 2022 г. е извършен предварителен контрол преди поемане на задължение на всички договори и писма за възлагане на обществени поръчки, подготвени от дирекция „Обществени поръчки“.

Осъществен е предварителен контрол преди извършване на разход на всички представени в звеното разходно оправдателни документи, свързани с изпълнението на сключени и действащи за периода договори и възлагателни писма по реда на ЗОП.

Предварителен контрол преди извършване на разход е осъществен и на представените за отчетния период документи, касаещи разход над 1 000 лв., за който няма проведена процедура или възлагане по реда на Закона за обществени поръчки.

За сключените през периода договори за обществени поръчки са открити електронни досиета за изпълнение, а за действащите договори – финансовите контролбъри поддържат и водят вече откритите досиета.

Документирането на процеса по извършване на предварителния контрол, съгласно утвърдените Вътрешни правила се извършва във въведената електронна система за финансово управление и контрол в Община Велико Търново.

През 2022 год. експертите от звено „Финансов контрол“ спомогнаха за актуализиране и надграждане на интегрираната Система за финансово управление и контрол в Община Велико Търново чрез изготвяне на Заповеди, инструкции, съгласуване на указания за подобряване на контролната дейност в организацията. Организиран е и осъществен процеса по годишното докладване за състоянието на системите за финансово управление и контрол в Община Велико Търново за 2021 г. в срок и в съответствие с изискванията на ЗФУКПС и Наредбата за формата, съдържанието, реда и сроковете за предоставяне на информация по чл. 8, ал. 1 от ЗФУКПС.

Налице е изготвен Риск-регистър на Община Велико Търново за 2022 година, одобрен от Кмета на общината.

- **Вътрешен одит**

През 2022 г., на база оценка на рисковете в основните дейности и процеси на общината и утвърден от кмета на общината Годишен план за дейността по вътрешен одит, звено „Вътрешен одит“ извърши и приключи 10 бр. одитни ангажимента за даване на увереност, както следва:

- ✓ „Анализ и оценка на дейностите по осигуряване на мрежовата и информационната сигурност в Община Велико Търново“;
- ✓ „Оценка, относно законосъобразното разходване на целевите средства за занимания по интереси за неспециализирани, специализирани и специални училища“ ;
- ✓ „Оценка, относно законосъобразното ефективно разходване на предоставените целеви средства за подпомагане храненето на децата в задължителното предучилищно образование в общинските училища“;
- ✓ „Оценка, относно законосъобразното и ефективно управление на предоставените бюджетни средства на ДКС „Васил Левски“, гр. Велико Търново“;
- ✓ „Оценка на финансовото управление и контрол по отношение отчитане на приходите и разходите в „Комплексен онкологичен център – В.Търново“ ЕООД;
- ✓ „Оценка относно законосъобразността на разходите за извършените от общината услуги по събиране и транспортиране на битови отпадъци, третиране на битови отпадъци в съоръжения и инсталации и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване“;
- ✓ „Оценка на процеса по администриране на приходи от такси за ползване на социални

услуги финансирани от Община Велико Търново“;

- ✓ „Оценка за законосъобразност на процеса по възлагане на обществени поръчки;
- ✓ „Оценка за законосъобразност на отчетените средства за представително и работно облекло на персонала в детските градини при Община Велико Търново“;
- ✓ „Оценка на изпълнението на дадени препоръки в одитните доклади през 2022 г. и препоръки по доклади от предходни години“

През 2022 г. са дадени 2 становища по писмени запитвания по конкретни въпроси, отчетени като неофициални одитни ангажименти за консултиране.

В резултат на изпълнените одитни ангажименти за увереност през 2022 г. от звеното за вътрешен одит са дадени 25 броя препоръки. Съставени са и утвърдени Планове за действие за изпълнение на дадените препоръки.

От дадените 25 бр. препоръки – 11 бр. са изпълнени през 2022 г., останалите 14 бр. са със срок на изпълнение през 2023 г.

Всички документи, съставени във връзка с извършените през посочения период вътрешни одити, се съхраняват в текущи одитни досиета на хартиен и електронен вариант в звено „Вътрешен одит“. През изтеклата година е извършен и надзор върху изпълнението на одитните ангажименти, в съответствие със Стандарт 2340 от Международните стандарти за професионалната практика по вътрешен одит.

- **Обществените поръчки**

Обществените поръчки в Община Велико Търново се възлагат чрез Централизираната автоматизирана информационна система Електронни обществени поръчки (ЦАИС ЕОП). Процесът е изцяло дигитализиран, което позволява пълна прозрачност и постигане на лоялна конкуренция.

През 2022 година, чрез системата по реда на чл. 18, ал.1 и чл. 186 от ЗОП са обявени 87 броя обществени поръчки.

Осъществен е предварителен контрол чрез случаен избор от АОП на три броя процедури, а именно:

- Доставка на работно облекло за нуждите на Община Велико Търново и за структури, разположени на територията на Община Велико Търново, по обособени позиции;
- Доставка и монтаж на отоплителни устройства за битово отопление на пелети и радиатори в град Велико Търново;
- Изграждане на клетка 2 от регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново.

След обявяването на процедурите не са констатирани забележки от АОП.

Обществените поръчки са възлагани в съответствие с принципите на прозрачност, пропорционалност, равно третиране и недопускане на дискриминация.

Всички заявления за участие или оферти се оценяват въз основа на критериите, предвидени в документите на процедурата за възлагане на поръчката, като в преобладаваща част този критерий е най-ниска цена, с оглед осигуряване на възможно най-нисък бюджетен разход

при спазване на изискванията за качество.

Степента на постигане на целите на организацията при съпоставяне на действителните и очакваните резултати от нейната дейност се осигурява чрез навременно планиране и организиране на процеса по възлагане на обществени поръчки чрез извършване на вътрешна комуникация и координация по вертикала и хоризонтала вътре в самата организация.

Планирането на обществените поръчки на Община Велико Търново през 2022 г. е извършено при спазване на разпоредбите на чл. 25 и чл. 26 от ППЗОП. Продължава да се поддържа секция „Профил на купувача“ на интернет-страницата на Община Велико Търново с цел осигуряване на публичност и достъп на граждани и контролни органи до информация, относно възлагането на дейности, финансирани с публичен ресурс.

ГЕНЕРИРАНЕ НА НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЧРЕЗ МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

През 2022 г. се наблюдава тенденция към активизиране на международната дейност в Община Велико Търново следствие отпадане ограниченията, свързани с пандемията от Ковид-19. Влияние оказва и геополитическата обстановка в световен план, усложнена в резултат от конфликта в Украйна. Община Велико Търново беше първата, която сформира кризисен център за подпомагане на украински граждани.

Международните връзки на Община Велико Търново са фокусирани към сътрудничеството в областта на културата, участия във международно фестивали, организиране на изложби, работни посещения, обмяна на опит в социалната сфера и др.

Приоритет на общината са партньорства и обмени с държави членки на Европейския съюз и поддържането на приятелските отношения и сътрудничество с побратимените градове, както и партниране по програми в области като култура, опазване на културно-историческото наследство, туризъм, спорт, насърчаване на инвестициите.

Проект „Европейска академия“

През 2022 година приключи изпълнението на проекта, финансиран от Европейската комисия, Програма „Европа за гражданите“, Направление 2: Мярка 2.2 „Мрежи от градове“. Партньори по проекта са институции и организации от 13 държави: България, Италия, Белгия, Испания, Португалия, Малта, Словения, Унгария, Хърватия, Австрия, Черна гора, Полша и Латвия.

През 2022 год. бяха проведени, вече присъствено, последните две международни събития:

Четвърто международно събитие – Торес Новас, Португалия на тема „Европа в процес на създаване - насърчаване на демократичното участие на ниво ЕС“ – в него се включиха 102 граждани и представители на 13-те партньора. Целта на събитието бе обмяна на опит от действия на принципа „отдолу- нагоре“, организации на местно ниво и неорганизираните граждани, решили да работят на ниво ЕС. Събитието бе обогатено със симулация на работата на Комитета на регионите.

Пето международно събитие – Ласк, Полша на тема „Обсъждане на бъдещето на Европа: принос към пътна карта за по-обединен Съюз“. В събитието се включиха 110 граждани, както и представители на 13-те партньора. Целта на събитието бе участниците да бъдат ангажирани в обсъждане на бъдещето на гражданството на Съюза и европейското гражданство, в светлината на работата на институциите на ЕС, регионалните и националните правителства. Събитието бе обогатено с учебни посещения на граждански групи, които са се възползвали от финансирането на ЕС през последните години.

Резултатите от проекта са разпространени сред над 300 граждани на ЕС, взели участие на местно ниво във всяка държава-партньор на проекта до април 2022 г. Предоставена е информация във връзка с финалната публикация „Набор от инструменти“ с методи за подкрепа на европейското гражданско

образование и ангажираност при оформянето на дневния ред на ЕС на принципа „отдолу-нагоре“. Популяризирането резултатите от проекта е и посредством информация на официалните страници на всеки един от партньорите.

<https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/evrofinansirane/mezhdunarodni-proekti-s-uchastieto-na-obshtina-veliko-tarnovo/european-academy-network/>

Международни изложби

✓ *Светогорецът св. Сава от Хилендар.*

Представяне на художествени творби на автори от Гърция, Сърбия и България, посветени на

св. Сава Светогорец /св. Сава Сръбски/ във връзка с 800 г. от архиепископството му.

- ✓ Изложбата "Казанова - мит в огледалото на визуалното изкуство", ХГ „Борис Денев“

Изложбата представи за първи път в България и във Велико Търново – оригинални творби на Салвадор Дали, Кес ван Донген, Пол-Емил Бека, Рокуел Кент и Федерико Фелини, като същата е гостувала досега в редица прочути световни музеи, университети и библиотеки.

- ✓ Колективна изложба на полски автори от Warsaw School of Information Technology, WIT

- ✓ Изложба „Градината на човека“ с творби на Анета Дръгушану

Представена в Художествена галерия „Борис Денев“ във Велико Търново. Експозицията е своеобразен поглед през творчеството на родената в Румъния художничка и представя едни от най-отличителните за авторката произведения.

- ✓ Експозицията от икони под надслов „Рисуване със светлина“ на един от най-видните съвременни иконописци - проф. Георгиос

Кордис, Гърция, представена в Изложбени зали „Рафаел Михайлов“

- ✓ Журналистически тур на представители на Асоциацията на журналистите и писателите в Румъния. Асоциацията на журналистите и писателите в Румъния ще рекламира и популяризира Велико Търново. Групата, състояща се от представители на различни туристически медии – вестници, списания, блогъри, фотографи и фоторепортери, телевизионни оператори, заедно с представители на туристическия бранш, на IT-компани и университетски преподаватели бе на двудневно посещение, за да се запознае с историческите забележителности и културното богатство.

- **Дипломатически посещения**

През 2022 год. са приети дипломати от 21 държави; проведени са 10 работни срещи по различни случаи и поводи:

- ✓ На провелото се XVII Международно туристическо изложение „Културен туризъм“ бяха представени посолствата на Южна Корея, Монголия, Азербайджан, Индия, Палестина, Испания, Австрия, Румъния, Виетнам. В един от работните панели на

изложението се състоя среща на посланици на държави-емитиращи туристи с представители на Министерство на туризма „Добре дошли в България! – сигурност на туристите“.

- ✓ Деня на Независимостта. Гости на честванията бяха посланиците на държавите САЩ, Испания, Мароко, Египет, Палестина, Азербайджан, Сърбия и др.

- ✓ Официално посещение на посланика на САЩ Н.Пр. Херо Мустафа. По време на срещата кметът запознава с туристическия потенциал на града и богатото културно-

историческо наследство. Обсъждане на актуалните проблеми на общините, бизнеса и хората, породени от кризите и рекордната инфлация, както и възможностите за сътрудничество и съвместни проекти.

- ✓ Работно посещение на Посланик на Корея Н.Пр. Ли Хо-шик - на него бе договорено Велико Търново и южнокорейският град Кьонджу да развиват двустранно партньорство в различни сфери – образование, култура и туризъм, иновации и инвестиции.

- ✓ Възможностите за разширяване на двустранното партньорство бяха обсъдени по

време на официалното посещение на посланика на Кралство Испания Н.Пр. Алехандро Поланко. Като обща цел беше изведено активизиране на контактите и сътрудничеството с Толедо – побратимен на Велико Търново град още от 1983 година. Партньорството може да се развива и в сферата на културата, туризма, образователния обмен, а също и в прилагането на опит в опазването на сгради, които са паметници на културата.

- ✓ Работно посещение на Н.Пр. Роб Диксън посланик на Великобритания, на което бяха обсъдени доброто сътрудничество на местната власт с многобройната британска

общност в региона, възможностите за рестарт на идеята за директен полет от летище Горна Оряховица до Великобритания, както и установяване на партньорските отношения с британски град със сходен профил. Визитата включваше и информационна среща с британската общност.

- ✓ Посещение на Посланика на Кралство Нидерландия - Акценти

на срещата с Н.Пр. Симон ван дер Бург бяха разширяване на връзките между старопрестолния град и Нидерландия, както в сферата на икономиката, така и образованието (чрез установяване нови контакти между училищата и университетите), културата и туризмът. Според дипломата отличното местоположение на Велико Търново, широката образователна мрежа, многобройните студенти и традициите на града ни във висшето образование, както и развитието на ИТ-сектора правят старата столица привлекателна за големи компании.

- ✓ Две работни посещения на посланика на Република Азербайджан – Н. Пр. Хюсейн Хюсейнов във връзка с обсъждане на предстоящи съвместни инициативи.

- **Съвместна дейност с побратимени градове и градове-партньори**

- ✓ Представена презентация за ролята на културното наследство в международните проекти, ръководени от Община Велико Търново от зам.-кмет „Хуманитарни дейности“ в 4-та национална конференция „Стари градски центрове: климатични и екологични предизвикателства“, Дакс, Франция, организирана от Асоциацията „Забележителности и забележителни градове на Франция“ в сътрудничество с Община Дакс. Проведена среща с кмета на побратимения град Байон, Франция.
- ✓ Официално посещение на кмета на Община Велико Търново в побратимения град гр.Цетине, Черна гора. Обмяна на добри практики в областта на туризма, културни събития, както и поддържането и възстановяването на паметници на културата
- ✓ Посещение на зам.кмет „Хуманитарни дейности“ в побратимения град Ниш, Сърбия по случай Празника на града, на което са обсъдени възможностите за разширяване на сътрудничеството и обмен на добри практики.
- ✓ Участие в съвместен международен проект "Славей - забравените песни на Задарско Арбанаси", с водещ партньор град Задар - X-то етно-музиколошко проучване на миграционните процеси от Арбанаси и сравнителна характеристика на музикалната традиция на Арбанаси в Италия, България и Хърватия; анализ на миграциите, различните условия на живот в различни държави и процеси, повлияли на арбанашката музика в различни региони.
- ✓ Установяване на партньорство с град Шуша, Република Азербайджан - Партньорството предвижда разнообразни възможности за културен и научен обмен и стимулиране контактите между двете държави. Азербайджанската страна проявява значителен интерес към инвестиции и в други публични обекти във Велико Търново. Споразумението за бъдещото сътрудничество е сключено в рамките на официалното посещение на президента на Азербайджан Илхам Алиев в България.

ИЗВОДИ

Ако считаме, че 2021 година ни подлага на тежко изпитание заради пандемията от COVID 19, то изминалата 2022 год. ни поднесе още по-голямо предизвикателство заради безпрецедентния комплекс от върхлитащи кризи – война, инфлация, растящи цени, спадащи нива на икономика, финансов колапс, политическо безвремие. Тази ситуация на многобройни и едновременно протичащи кризи е сложна ситуация, пред каквато досега общината и страната ни не беше изправяна. Администрацията и обществото ни бяхме притеснени дали ще се справим, дали ще можем да посрещнем и изпълняваме основните си дейности и нужди. И ако трябва с една дума да се

характеризира годината, то това е – уязвимост. Всички обществени системи са уязвими на фона на безпрецедентното ни съвремие, в което живеем, но въпреки това администрацията положи извънредни усилия да се справя с предизвикателствата заради всички свои граждани, работеща понякога в извънреден режим, за да успява да управлява процесите в полза и услуга на гражданите.

Очакват ни поредните предизвикателства – 2023 година е тази, в която да приключим стартиралите важни инвестиции по европейските проекти.

Вярвам, че не е останала незабелязана отдадеността на екипа ми, който правеше и невъзможното да превъзмогваме трудностите и предизвикателствата, за да градим доверие у обществото ни.

Благодаря на всички граждани на община Велико Търново за активната им позиция и вярвам, че ще преминем заедно през тежките изпитания.

ИНЖ. ДАНИЕЛ ПАНОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО

